Handbogsrest 2

Samordningsfradraget i tjenestemandspensioner

Redegørelse fra udvalget vedrørende omlægning af samordningsfradraget i tjenestemandspensioner*

DET JURIDISKE LABORATORIUM VED KØBENHAVNS UNIVERSITET
ex 2

Finansministeriet
Lønnings- og pensionsdepartementet

Betænkning nr. 1054
1985

INDHOLDSFORTEGNELSE

Kap. 1	Indledning	Side
	1. Udvalgets kommissorium	1
	2. Udvalgets sammensætning m.v.	4
	3. Nedsættelse af underudvalg	5
	4. Oversigt over redegørelsens indhold	8
Kap. 2	Sammenfatning	
	1. Indledning	10
	2. Omlægning af samordningsfradraget	10
	3. Finansieringsmodeller for en afvikling af samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension m.v.	13
	4. Regulering af tjenestemandens eget samordningsfradrag	19
	5. Lovgivningsmæssige konsekvenser m.v.	20
Kap. 3	Samordningsfradragsregler	
	1. Indledning	22
	2. Baggrund	22
	3. Indhold	24
	4. Anvendelsesområde	28
	5. Administration	30
	6. Beregningsgrundlag og forudsætninger	33
Kap. 4	Omlægning af samordningsfradrag	
	1. Underudvalgets konklusion	36
	2. Udvalgets synspunkter	45

Kap. 5 Finansieringsmodeller m.v. Side

1. Indledning 47
2. Afvikling af samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension 47
3. Besparelser inden for tjenestemandspensionssystemet 49
4. Forbedringer af tjenestemandspensionen 53
5. Finansieringsmodel I og II 55
6. Tjenestemandsorganisationernes synspunkter vedr. model I og II 57
7. Indtægtsbestemte samordningsfradrag 58
8. Finansieringsmodel A og B 60
9. Tjenestemandsorganisationernes synspunkter vedr. model A og B 62
10. Udvalgets afsluttende overvejelser vedr. udformningen af finansieringsmodeller 64
11. Det anvendte udgiftsniveau 68
12. Ikrafttrædelsestidspunkt 69

Kap. 6 Regulering af samordningsfradrag

1. Indledning 70
2. Regulering af tjenestemandspensioner og sociale pensioner 70
3. Fastfrysning af samordningsfradraget 72
4. Ændret regulering af samordningsfradraget 74

Kap. 7 Lovgivning

1. Indledning 76
2. Ændringer i tjenestemandspensionsloven i forbindelse med samordningsfradragsafvikling og tjenestemandspensionsreduktion 76
3. Udvalgets supplerende pensionsforbedringsforslag 78
4. Underudvalgets ændringsforslag 78

		Side
5.	Pensionsudvalgets forslag	79
6.	Gennemførelse af tilsvarende ændringer for personalegrupper med tjenestemandspensionsstatus uden for tjenestemandspensionslovens område	81
7.	Afledte ændringer i den sociale pensionslovgivning	82
8.	Omlægning af samordningsfradrag og fastfrysning eller ændret regulering af samordningsfradrag	83

Bilagsfortegnelse;

Bilag A Uddrag af lov nr. 292 af 18. juni 1969 om tjenestemandspension

Bilag B Oversigt over samordningsfradragets størrelse pr. 1. april 1985

Bilag C Underudvalgets rapport

Bilag D Oversigt over pensionsfremgang ved nedsættelse af ægtefællesamordningsfradraget

Bilag E Samordningsfradrag i overgangsperioden

Bilag F Oversigt over ægtefællepension i forhold til egenpension samt ægtefællepension og egenpension i forhold til løn pr. 1. juli 1969 og 1. april 1985

Bilag G Ægtefællepensionens størrelse efter model I

Bilag H Egenpensionens størrelse ved nedsættelse med 4 dyrtidsportioner (model II)

Bilag I Ægtefællepensionens størrelse efter model II

Bilag J Oversigt over organisationer - indkaldt til møder med udvalget

Bilag K Ægtefællepensionens størrelse efter model A

Bilag L Egenpensionens størrelse ved nedsættelse med 2 dyrtidsportioner (model B, Bil, Bill og BIV)

Bilag M Ægtefællepensionens størrelse efter model B og Bil

Bilag N Skrivelse af 15. oktober 1985 fra TFU, KTU, KTF og FTF

Bilag O Ægtefællepensionens størrelse efter model Bill og BIV

Kapitel 1

INDLEDNING

1. Udvalgets kommissorium

Udvalget blev nedsat af finansministeren den 28. naj 1985 med følgende kommissorium:

"Pensionsudvalgets betænkning nr. 1028 af november 1984 on delpension, samspilsproblemer, samordningsfradrag og førtidspensionering af tjenestemænd indeholder følgende sammenfattende synspunkter om samordningsfradrag i tjenestemandspensioner:

"Efter udvalgets opfattelse gør de hensyn, der lå til grund for indførelsen af regler om samordningsfradrag i tjenestemandspensioner, sig i og for sig stadig gældende, når man ser på samordningsprincippet ud fra en generel synsvinkel.

Siden samordningsprincippets indførelse er udviklingen imidlertid i stigende grad gået i retning af, at ægtefæller betragtes og søges behandlet som selvstændige økonomiske individer, hvor den anden ægtefælles forhold er af mindre eller ingen betydning.

Udvalget finder, at samordningsreglerne bør ændres, således at ægtefællens sociale pension ikke længere kommer til at medføre fradrag i tjenestemandspensionen. Det foreslås tillige, at fradraget for ægtefæller, der begge oppebærer tjenestemandspension, fordeles på de to tjenestemandspensioner.

Endvidere bør der ikke længere ske fradrag i tjenestemandspensionen fra det 67. år i de tilfælde, hvor den pågældende eller ægtefællen ikke ønsker at ansøge om folkepension.

Endelig har udvalget overvejet visse forenklinger af samordningsreglerne, herunder især mulighederne for at skabe en bedre sammenhæng mellem udbetalingen af tjenestemandspensionen og den sociale pension med det sigte at reducere det meget betydelige antal efterreguleringer og give tjenestemandspensionisterne bedre betingelser for at overskue deres samlede økonomiske situation.

Det er udvalgets opfattelse, at der bør søges gennemført en ordning, der indebærer, at samordningsfradraget ikke længere sker i selve tjenestemandspensionen, men i stedet foretages ved udbetalingen af den sociale pension.

Forinden en nyordning efter de skitserede principper gennemføres, bør en række praktiske forhold i forbindelse hermed vurderes nærmere i en særlig arbejdsgruppe.

Provenutabet ved et bortfald af samordningsfradraget for den sociale pension, der oppebæres af ægtefæller til tjenestemandspensionister, udgør med de pr. 1. oktober 1984 gældende satser skønsmæssigt ca. 300 mill.kr. brutto for det statslige område og ca. 120 mill.kr. for det kommunale område.

Ved en gradvis afvikling af fradraget, således at ægtefællens grundbeløb indgår i beregningen med en mindre procentdel end de nuværende 2 pct. pr. pensionsanciennitetsår, vil provenutabet (prisniveau oktober 1984) for såvel staten som det kommunale område udgøre godt 100 mill.kr. årlig, for hver 0,5 pct. fradragsprocenten nedsættes."

Der er redegjort nærmere for udvalgets synspunkter om samordningsfradraget i betænkningens kapitel 5, hvor det om finansieringen af et bortfald eller en gradvis nedsættelse af samordningsfradraget for den sociale pension til tjenestemandens ægtefælle bl.a. anføres, at der kan peges på det forhold, at ægtefællepensionen er nået op på et højere niveau end forudsat ved tjenestemandsreformen i 1969.

På baggrund af pensionsudvalgets synspunkter og under hensyntagen til de under første behandlingen af lovforslag nr. 187 on omlægning af samordningsfradraget fra forskellig side fremsatte ønsker om et samlet udredningsarbejde omkring de administrative, tekniske og finansieringsmæssige problemer, som vil være forbundet med en gennemførelse af ændringer i samordningsfradraget, nedsættes et udvalg vedrørende omlægning af samordningsfradraget i tjenestemandspensioner.

Udvalget får til opgave at

1) opstille en mulig model til finansiering af en afvikling af samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension, idet modellen skal tage hensyn til de eksisterende snævre økonomiske rammer og i øvrigt være forsvarlig ud fra en samlet pensionsmæssig synsvinkel,

2) overveje muligheden for en ændret fremtidig regulering af samordningsfradraget for tjenestemandspensionistens egen sociale pension eller en fastfrysning heraf,

3) redegøre for de tekniske og administrative samt øvrige spørgsmål, herunder lovændringer, der vil være knyttet til en gennemførelse af en ordning, hvorefter samordningsfradraget ikke længere sker i selve tjenestemandspensionen, men i stedet foretages ved udbetalingen af den sociale pension, og

4) overveje de lovgivningsmæssige konsekvenser m.v. af ændrede samordningsfradragsregler for grupper af tjenestemænd m.fl., der ikke er omfattet af statstjenestemandspensionslovgivningen, men for hvem der gælder tilsvarende bestemmelser om samordningsfradrag.

Det forudsættes, at udvalget ved drøftelser med tjenestemandsorganisationerne inddrager disse organisationers synspunkter i overvejelserne om en finansiering af ændringer gennem besparelser inden for det gældende pensionssystem.

Udvalget, der kan nedsætte underudvalg til nærmere behandling af særlige spørgsmål, består af repræsentanter for finansministeriet, socialministeriet og kommunerne.

Arbejdet påbegyndes straks med henblik på, at det kan være afsluttet senest 1. november 1985."

2. Udvalgets sammensætning m.v.

Udvalget har haft følgende sammensætning:

Afdelingschef P.K. Jakobsen (formand)
Lønnings- og pensionsdepartementet

Kontorchef Lene Larsen
Lønnings- og pensionsdepartementet

Kontorchef Anders Eldrup
Budgetdepartementet

Kontorchef Finn Mortensen
Socialministeriet

Fuldmægtig Gunner Harder Andersen
Sikringsstyrelsen

Kontorchef Jørgen Jessen
Direktoratet for Københavns kommunes
lønnings- og pensionsvæsen

Vicekontorchef Lilian Friis
Kommunernes Landsforening

Sekretariatsopgaverne er blevet varetaget af:

Fuldmægtig Marianne Warberg
Lønnings- og pensionsdepartementet

Udvalget har afholdt i alt 10 møder.

Desuden har udvalget den 23. september og den 11. oktober 1905 afholdt møder med en række tjenestemandsorganisationer med henblik på at inddrage disse organisationers syns-

punkter i overvejelserne om en finansiering af ændringer gennem besparelser inden for det gældende pensionssystem.

3. Nedsættelse af underudvalg

I overensstemmelse med sit kommissorium, hvorefter der kan nedsættes underudvalg til nærmere behandling af særlige spørgsmål, nedsatte udvalget et underudvalg til behandling af de tekniske og administrative problemer ved en overgang til at foretage samordningsfradraget i forbindelse med udbetalingen af den sociale pension.

I underudvalgets kommissorium anføres følgende:

"Udvalget vedrørende omlægning af samordningsfradraget i tjenestemandspensioner har bl.a. fået til opgave at redegøre for de tekniske og administrative samt øvrige spørgsmål, herunder lovændringer, der vil være knyttet til en gennemførelse af en ordning, hvorefter samordningsfradraget ikke længere sker i selve tjenestemandspensionen, men i stedet foretages ved udbetalingen af den sociale pension. Ordningen vil skulle omfatte såvel pensioner efter tjenestemandspensionsloven som efter kommunale tjenestemandspensionsvedtægter og tilsvarende bestemmelser i koncessionerede selskaber m.v.

Det er udvalgets opfattelse, at den række af praktisk betonede detailproblemer af såvel teknisk som administrativ natur, som en sådan ordnings gennemførelse vil være forbundet med, bedst kan behandles konkret af personer med et nærmere kendskab til de kommunale socialforvaltningers arbejdsgange og de procedurer, der i dag anvendes i forbindelse med den praktiske administration af de nuværende regler for indeholdelse af samordningsfradrag.

Udvalget har derfor besluttet at udnytte adgangen i sit kommissorium til at nedsætte et underudvalg med opgave at be-

skrive disse problemer og at fremkomme med forslag til løsning heraf over for udvalget, der selv vil behandle spørgsmålet om de nødvendige lovændringer.

Underudvalget skal behandle problemerne under følgende alternative forudsætninger:

1) De hidtidige former for samordningsfradrag bevares,
2) Ægtefællesamordningsfradraget bortfalder,
3) Ægtefællesamordningsfradraget og samordningsfradraget i forbindelse med indtægtsbestemt socialpension bortfalder.

Der skal tages hensyn til muligheden af, at et bortfald af sanordningsfradragsformer kan ske gradvist, og at der kan blive tale om fastfrysning eller ændret regulering af tjenestemandspensionistens eget samordningsfradrag.

Endvidere skal der tages hensyn til, at provenuet af indeholdte samordningsfradrag skal kunne konteres som hidtil, således at der ikke i forbindelse med en omlægning til fradrag ved udbetalingen af den sociale pension opstår byrdefordelingsmæssige spørgsmål.

Medlemmerne af underudvalget udpeges af de kommunale sammenslutninger m.fl., socialministeriet og finansministeriet.

Formandsskabet varetages af socialministeriet.

Det forudsættes, at underudvalgets medlemmer kan bidrage til udvalgets arbejde med skriftlige oplæg til drøftelse i underudvalget, idet dog de egentlige sekretariatsopgaver forudsættes varetaget af socialministeriet og lønnings- og pensionsdepartementet.

Underudvalget kan i øvrigt konsultere særligt sagkyndige.

Arbejdet påbegyndes straks med henblik på, at det færdige resultat kan forelægges udvalget medio oktober 1985.

Der gennemføres en løbende koordination af underudvalgets og udvalgets arbejde ved udvalgets foranstaltning."

Underudvalget har haft følgende sammensætning:

Fuldmægtig Gunner Harder Andersen (formand)
Sikringsstyrelsen

Sektionsleder Steen T. Andersen
Statens Regnskabsdirektorat

Fuldmægtig Kay Arntzen
Lønnings- og pensionsdepartementet

Fuldmægtig Henrik Borgen-Nielsen
Socialministeriet

Kontorchef Kaj Arthur Jensen
Århus kommune

Produktchef Ole Lundum
Kommunedata

I underudvalgets møder har endvidere deltaget:

Sektionsleder Erik Andersen
Statens Regnskabsdirektorat

Revisor Erik Dahl
Kommunernes Revisionsafdeling

Fuldmægtig Henrik Bahn Petersen
Sikringsstyrelsen

Sekretariatsopgaverne er blevet varetaget af:

Fuldmægtig Preben Sørensen
Sikringsstyrelsen

Fuldmægtig Britta Ljungquist
Lønnings- og pensionsdepartementet

Underudvalget har afholdt i alt 7 møder.

4. Oversigt over redegøreisens indhold

I kapitel 2 sammenfattes udvalgets overvejelser og forslag.

I kapitel 3 beskrives baggrunden for indførelse af samordningsfradraget i tjenestemandspensioner, og der redegøres for reglernes indhold og anvendelsesområde. Desuden redegøres for reglernes administration og det beregningsmæssige grundlag m.v.

I kapitel 4 gengives konklusionen fra underudvalgets rapport om de procedurer, der i dag anvendes i forbindelse med den praktiske administration af samordningsfradragsreglerne, og de problemer af teknisk og administrativ karakter, som vil være knyttet til en omlægning til at foretage samordningsfradrag ved udbetaling af den sociale pension. Hertil er føjet udvalgets synspunkter.

I kapitel 5 beskrives udvalgets overvejelser vedrørende udformningen af finansieringsmodeller for en afvikling af samordningsf radraget for ægtefællens sociale pension og visse indtægtsbestemte samordningsfradrag for tjenestemandens egen sociale pension.

I kapitel 6 redegøres for udvalgets overvejelser vedrørende en ændret fremtidig regulering af samordningsfradraget for tjenestemandspensionistens egen sociale pension eller en fastfrysning heraf.

I kapitel 7 redegøres for de lovgivningsmæssige konsekvenser

m.v. i forbindelse med en gennemførelse af udvalgets forslag til ændrede samordningsfradragsregler m.v.

Den 30. oktober 1985

Gunner Harder Andersen | Anders Eldrup

Lilian Friis | Preben Klit Jakobsen (formand) | Jørgen Jessen

Lene Larsen | Finn Mortensen

Marianne Warberg

Kapitel 2

SAMMENFATNING

1. Indledning

I det følgende gives en kort sammenfatning af udvalgets overvejelser og forslag vedrørende en omlægning af samordningsfradraget til indeholdelse i den sociale pension (kapitel 4), udformningen af finansieringsmodeller for en afvikling af samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension m.v. (kapitel 5), en fastfrysning eller ændret regulering af tjenestenandspensionistens eget samordningsfradrag (kapitel 6) og de lovgivningsmæssige konsekvenser m.v. af ændrede samordningsf radragsregler (kapitel 7).

2. Omlægning af samordningsfradraget

a) Underudvalgets overvejelser

Et af udvalget nedsat underudvalg har gennemgået de administrative og tekniske spørgsmål, der vil være knyttet til en ordning, hvorefter samordningsfradraget ikke længere sker i selve tjenestemandspensionen, men i stedet foretages ved udbetalingen af den sociale pension.

Underudvalget har efter sin gennemgang konstateret, at ægtefællesamordningsfradraget i en række sammenhænge vil vanskeliggøre omlægningen.

De væsentligste problemer vedrører de omkring 18.500 tjenestemandspensionister, som selv har social pension, og som er gift med en social pensionist. Tjenestemandspensionistens egen sociale pension vil normalt ikke kunne rumme både eget-

samordningsfradraget og ægtefællefradraget.

Ægtefællesamordningsfradraget vil efter en omlægning heller ikke kunne foretages hos tjenestemandspensionisten i de tilfælde, hvor fradraget alene foretages på grundlag af ægtefællens sociale pension. Det drejer sig om ca. 3.000 tilfælde.

På baggrund af de administrative og forståelsesmæssige problemer, som vil blive en følge heraf, er det underudvalgets opfattelse, at en omlægning til at foretage samordningsfradraget i den sociale pension tidligst kan tænkes gennemført, når ægtefællesamordningsfradraget er helt afviklet.

En fradragsomlægning vil i øvrigt indebære en meget væsentlig omlægning af de administrative rutiner. Både socialforvaltninger og tjenestemandsmyndigheder vil få pålagt en række nye arbejdsopgaver. På visse områder vil der dog blive tale om lettelser.

Der vil fortsat blive tale om vanskelige efterreguleringssager i forbindelse med tilkendelse af førtidspension, med mindre også samordningsfradraget for de indtægtsbestemte pensioner ophæves.

For socialforvaltningerne vil der utvivlsomt blive tale om et væsentligt merarbejde og øgede omkostninger som følge af, at den sociale pension efter samordningsfradrag og indeholdelse af kildeskat ikke længere vil kunne rumme betaling for eksempelvis hjemmehjælp.

Det er forudsat, at omlægningen skal være provenumæssig neutral. Det indebærer, at indeholdte samordningsfradrag skal overføres til tjenestemandsmyndighederne. For socialforvaltningerne vil denne afregning medføre et betydeligt merarbejde.

Efter underudvalgets skøn vil omlægningen indebære forholds-

mæssig beskedne besparelser for tjenestemandsmyndighederne, mens der for socialforvaltningerne skønnes at blive tale om et merarbejde af størrelsesordenen knap 100 nedarbejdere.

I forhold til en ordning, hvor alene ægtefællesamordningsfradraget ophæves, vil der være en klar administrativ fordel ved tillige at ophæve fradraget for indtægtsbestemte pensioner. En række kommunikationsopgaver vil falde væk, og socialforvaltningerne vil undgå de krævende efterreguleringer i forbindelse med tilkendelse af førtidspension.

De administrativt krævende afregninger til tjenestemandsmyndighederne af indeholdte samordningsfradrag som beskrevet foran vil dog fortsat eksistere, selv om fradraget for de indtægtsbestemte pensioner ophæves.

Underudvalget bemærker, at mange pensionister føler sig udsat for en dobbelt samordning i forbindelse med indtægtsbestemt social pension. Ikke alene må tjenestemandspensionisten tåle, at tjenestemandspensionen reduceres på grund af den sociale pension. Desuden indtægtsreguleres den sociale pension på grundlag af bruttotjenestemandspensionen, således at samordningsfradraget indgår i indtægtsgrundlaget.

Hvis både ægtefællesamordningsfradraget og samordningsfradraget for den indtægtsbestemte pension ophæves, er der efter underudvalgets opfattelse allerede opnået så betydelige forenklinger, at der næppe vil kunne opnås yderligere forståelsesmæssige fordele for pensionisterne ved at omlægge samordningsf radraget til et fradrag i den sociale pension.

b) Udvalgets overvejelser

Når det i underudvalgets rapport konkluderes, at en omlægning til at foretage samordningsfradraget i den sociale pension tidligst kan tænkes gennemført efter en total afvikling af ægtefællesamordningsfradraget, og når udvalget i øvrigt

må lægge til grund, at denne afvikling af hensyn til udgifterne må ske gradvist over en årrække, finder udvalget ikke, at der er tilstrækkeligt grundlag for at gå nærmere ind i aktuelle overvejelser om en gennemførelse af omlægningen til et fradrag i den sociale pension.

Udvalget har i stedet inddraget spørgsmålet om en afvikling af hovedparten af de indtægtsbestemte samordningsfradrag i egenpensionistens tjenestemandspension i sine overvejelser af mulige finansieringsmodeller for en afvikling af samordnings fradraget for ægtefællens sociale pension for på den måde at tilvejebringe en sådan grad af forenkling og gennemskuelighed af samordningsfradragssystemet, at yderligere overvejelser om en senere omlægning til et fradrag i den sociale pension ikke kan anses for påkrævet.

3. Finansieringsmodeller for en afvikling af samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension m.v.

a) Afvikling

De gældende samordningsregler og deres anvendelse er beskrevet i kapitel 3.

Det fremgår heraf bl.a., at udgifterne ved en total afskaffelse af samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension kan opgøres til i alt ca. 450 mio.kr. årlig for hele det offentlige område pr. 1. april 1985. Heraf vedrører ca. 40 mio.kr. samordningsfradrag for ægtefællens indtægtsbestemte sociale pension.

Da en finansieringsmodel efter kommissoriet skal tage hensyn til de eksisterende snævre økonomiske rammer og i øvrigt være forsvarlig ud fra en samlet pensionsmæssig synsvinkel, har udvalget lagt til grund, at der nødvendigvis må blive tale om en gradvis afvikling.

Ægtefællens sociale pension indgår i dag i beregningen af tjenestemandens samordningsfradrag med 2 pct. af den sociale pensions grundbeløb pr. pensionsalderår, og udvalget har baseret sine overvejelser på en gradvis nedsættelse med 0,5 pct. hver gang, således at fradraget for ægtefællens sociale pension vil være helt bortfaldet efter 4 nedsættelser.

Afviklingsperiodens længde afhænger af, hvilket tidsinterval der vælges mellem de enkelte nedsættelser.

Den største overensstemmelse mellem afviklingsudgifter og besparelser inden for tjenestemandspensionssystemet kan umiddelbart opnås ved at vælge en afviklingsperiode af ca. 12 års længde, som er den periode, der efter udvalgets skøn vil gå, før besparelser inden for tjenestemandspensionssystemet når et varigt niveau ("ligevægtstilstanden").

Hvis der derimod vælges en kort afviklingsperiode, må der påregnes betydelige nettoudgifter i en tilsvarende 12-årig periode efter ordningens ikrafttræden, medmindre der gennemføres væsentlige besparelser inden for tjenestemandspensionssystemet.

b) Finansiering

Det er udvalgets opfattelse, at en finansiering af afviklingen af ægtefællesamordningsfradraget ikke bør ske ved at beskære tjenestemandspensioner, der allerede er påbegyndt udbetalt.

Tjenestemandspensioner - nuværende og fremtidige - til enker efter tjenestemænd, der blev pensioneret i henhold til tidligere tjenestemandslove, bør heller ikke røres. Tilsvarende gælder de selvstændige børnepensioner.

Udvalget finder, at besparelser først og fremmest bør opnås ved at reducere fremtidige ægtefællepensioner, da ægtefællepensionen son anført i pensionsudvalgets betænkning er nået op på et højere niveau end forudsat ved tjenestenandsreformen. Desuden kan der peges på, at kvinders erhvervsfrekvens har været stigende gennem årene og i dag næsten er på niveau med mændenes, hvortil kommer synspunktet om ægtefællerne som to selvstændige økonomiske individer. Dette synspunkt har netop været det afgørende argument for at søge samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension afviklet.

En nedsættelse af ægtefællepensionen til det niveau, som den udgjorde af egenpensionen i 1969, ville imidlertid kun give en meget beskeden besparelse i forhold til afviklingsudgifterne. Størrelsesordenen er ca. 7 mio.kr. årlig, der over en 12 års periode forøges til ca. 84 mio.kr. årlig.

Udvalget har derfor lagt til grund, at ægtefællepensionen må nedsættes yderligere. Hvor meget afhænger dels af, hvor store besparelser der ønskes opnået dels af længden af afviklingsperioden for ægtefællens samordningsfradrag.

Ægtefællepensionen udgør i dag en varierende procentdel af den tilsvarende tjenestemandspension, mens det på andre pensionsområder er almindeligt, at ægtefællepensionen udgør en fast procentdel af egenpensionen.

Henset hertil og for at opnå en administrativ hensigtsmæssig løsning har udvalget fundet, at. en nedsættelse af de fremtidige ægtefællepensioner bør ske på den måde, at ægtefællepensionen kommer til at udgøre samme procentdel af egenpensionen uanset pensionsniveau.

Der vil kunne opnås større besparelser med et reduceret behov for nedsættelse af ægtefællepensionens størrelse til følge, hvis også de fremtidige egenpensioner inddrages i besparelsesovervejelserne.

Det vil efter udvalgets opfattelse være nærliggende at overveje at reducere de fremtidige egenpensioner helt eller delvis med de 4 dyrtidsportioner, som tjenestemandspensionerne har fået mere end tjenestemandslønningerne i perioden 1977-79 og i 1980.

c) Pensionsforbedringer

Med den givne anledning har udvalget fundet det naturligt også at foreslå pensionen forbedret på et par punkter, hvor erfaringerne gennem årene har vist, at det vil være velbegrundet at overveje forbedringer.

Det drejer sig for det første om en forbedring af den laveste ægtefællepension, således at pensionen - bortset fra den opsatte ægtefællepension - beregnes på grundlag af en pensionsalder på mindst 15 år.

Den anden forbedring er et forslag om, at der kun trækkes et forholdsmæssigt samordningsfradrag i de tilfælde, hvor en enke og en eller flere fraskilte hustruer skal dele en ægtefællepension.

Udvalget har desuden i kapitel 7 vedrørende de lovgivningsmæssige konsekvenser m.v. behandlet spørgsmålet om yderligere lovændringer på nogle mindre punkter, som er omhandlet i pensionsudvalgets betænkning og underudvalgets rapport.

d) Finansieringsmodeller

Udvalget har overvejet et antal finansieringsmodeller. For samtlige modeller gælder, at udgifter, henholdsvis besparelser er beregnet i udgiftsniveau april 1985 og på grundlag af det daværende antal pensionister.

I første omgang er udarbejdet 2 modeller, benævnt model I og II.

Model I indebærer en afviklingsperiode for samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension på 9 år og et ægtefællepensionsniveau på 2/3 af egenpensionen.

Model II indebærer en afviklingsperiode på 6 år og et ægtefællepensionsniveau på 70 pct. af egenpensionen, der samtidig nedsættes med de 4 ekstra dyrtidsportioner.

Modellerne har været præsenteret for tjenestemandsorganisationerne, der fandt, at model I indebar en for kraftig nedsættelse af ægtefællepensionen, og at model II ikke ville være rimelig over for enlige egenpensionister, samt at antallet af dyrtidsportioner var samordningsfradragsspørgsnålet uvedkommende.

Under sine videre overvejelser har udvalget udarbejdet yderligere 2 modeller, benævnt model A og B.

Model A ligner i sin opbygning model I, men afviklingsperioden er forlænget til 11 år, og til gengæld er procentdelen af egenpensionen forhøjet til 70 pct.

Model B adskiller sig væsentligt fra de andre modeller, idet udvalget også har inddraget afviklingen af hovedparten af egenpensionistens indtægtsbestemte samordningsfradrag i modellen. Derved øges de samlede udgifter med ca. 60 mio. kr. årlig.

Baggrunden for en sådan modeludformning er de synspunkter vedrørende en omlægning af samordningsfradraget, som er indeholdt i kapitel 4. Synspunkterne fører efter udvalgets opfattelse frem til, at den ønskede forenkling og gennemskuelighed af samordningsfradragssystemet i stedet kan opnås ved at afvikle egenpensionistens indtægtsbestemte samordningsfradrag.

I model B er i øvrigt både afviklingsperioden og ægtefællepensionens procentdel af egenpensionen den samme som i model A, men egenpensionen er samtidig nedsat med 2 af de 4 ekstra dyrtidsportioner. Ægtefællens indtægtsbestemte samordningsfradrag bortfalder det 1. år af afviklingsperioden, og egenpensionistens bortfalder det 6. år.

Også model A og B har været præsenteret for tjenestemandsorganisationerne, der efterfølgende er fremkommet med en skriftlig udtalelse, i hovedsagen indeholdende generelle bemærkninger om det forhold, at tjenestenandspensionisterne skal medvirke til en finansiering af ændrede samordningsfradragsregler.

Udvalget har afsluttet sine overvejelser vedrørende finansieringsmodeller med at udarbejde 3 varianter af model B, benævnt model Bil, Bill og BIV, idet det er udvalgets konklusion, at der bør vælges en model, der er udformet efter principperne i model B.

Formålet med disse varianter er at vise de økonomiske konsekvenser af at vælge en kortere eller længere afviklingsperiode og en større eller mindre procentdel som ægtefællepensionens andel af egenpensionen.

Hvis afviklingsperioden reduceres, uden at modellens indhold i øvrigt ændres, vil det medføre øgede nettoudgifter i de første ca. 12 år efter afviklingens iværksættelse i forhold til udgifterne ved model B.

Hvis i stedet ægtefællepensionens procentdel af egenpensionen er højere, vil det indebære øgede nettoudgifter såvel i de første ca. 12 år som i tiden derefter i forhold til udgifterne ved model B.

I model B er besparelserne bl.a. baseret på, at egenpensionen nedsættes med 2 af de ekstra 4 dyrtidsportioner.

Hvis alle 4 dyrtidsportioner bortfalder, kan besparelsesgrundlaget forøges med ca. 12 mio.kr. årlig, d.v.s. efter 12 år ca. 144 mio.kr. årlig.

Hvis dyrtidsportionerne ikke røres, og egenpensionen således ikke reduceres, bliver besparelsesgrundlaget umiddelbart tilsvarende mindre.

En hensyntagen til den skønsmæssigt forudsatte stigning i antallet af tjenestemandspensionister med samordningsfradrag på ca. 2 pct. om året ville medføre, at den samlede udgift i model B på ca. 510 mio.kr. årlig i stedet ville andrage ca. 650 mio.kr. årlig efter udløbet af 12 års perioden i prisniveau april 1985.

e) Ikrafttrædelsestidspunkt

Udvalget finder, at en ordning med en gradvis afvikling af samordningsfradraget bør træde i kraft med virkning fra en 1. januar.

Af hensyn til den nødvendige ændring af lovgivning, regulativer og vedtægter m.v. samt den nærmere administrative tilrettelæggelse vil en ikrafttræden herefter tidligst kunne finde sted med virkning fra 1. januar 1987.

4. Regulering af tjenestemandens eget samordningsfradrag

Tjenestemandspensioner følger reguleringen af tjenestemandslønninger. Dyrtidsreguleringen af tjenestemandspensioner er ligesom af lønningerne suspenderet som følge af lovgivningen herom.

De sociale pensioner bliver fortsat dyrtidsreguleret med 3 pct. for hver 3 points udsving i reguleringspristallet.

Den procentvise stigning af de sociale pensioner og dermed af samordningsfradraget overstiger således for tiden den procentvise stigning af tjenestemandspensionerne. For de lave pensioner er den beløbsmæssige stigning i samordningsfradraget større end stigningen i tjenestemandspensionen, som derfor falder i udbetalt beløb.

De fremtidige udgiftsmæssige konsekvenser af en fastfrysning af samordningsfradraget afhænger af den fremtidige stigning i de sociale pensioner, som er ukendt. Udvalget har på basis af valgte forudsætninger opstillet et beregningseksempel.

Som alternativ til en fastfrysning er peget på en ændret regulering af samordningsfradraget. Det vil i givet fald være nærliggende at overveje at regulere samordningsfradraget med de samme procentvise forhøjelser, som ydes til tjenestemandspensioner, hvorved samordningsfradraget vil bevare sin relative værdi.

5. Lovgivningsmæssige konsekvenser m.v.

Kapitel 7 indeholder en beskrivelse af de ændringer i tjenestemandspensionsloven, som vil være nødvendige, hvis samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension og samordningsfradraget for hovedparten af tjenestemandspensionistens egen indtægtsbestemte sociale pension skal afvikles, og der desuden skal ske en reduktion af fremtidige tjenestemandspensioner.

Desuden beskrives de lovændringer, som en gennemførelse af udvalgets supplerende pensionsforbedringsforslag i kapitel 5 vil afføde, samt de lovændringer, som følger af underudvalgets ændringsforslag i rapporten om de administrative og tekniske funktioner og af pensionsudvalgets betænkning.

Endvidere behandles spørgsmålet om gennemførelsen af de tilsvarende ændringer i pensionsregulativer og -vedtægter m.v.

for kommunale tjenestemænd og andre personalegrupper med tjenestemandsstatus.

Der må efter udvalgets opfattelse lægges vægt på, at ændringer kan gennemføres med virkning fra samme tidspunkt på samtlige tjenestemandspensionsområder.

For at sikre en samtidig ikrafttræden vil det efter udvalgets opfattelse være nærliggende at overveje en samlet lovgivning herom for områderne uden for tjenestemandspensionsloven.

Afsluttende skitseres kort det behov for lovændringer, som ville være en konsekvens dels af en omlægning af samordningsfradraget til et fradrag i den udbetalte socialpension dels af en fastfrysning eller en ændret regulering af samordningsfradraget for tjenestemandens egen sociale pension.

Kapitel 3

SAMORDNINGSFRADRAGSREGLER

1. Indledning

Pensionsudvalget har i sin betænkning redegjort nærmere for de gældende samordningsfradragsregler og deres administration m.v.

Med det formål, at nærværende redegørelse i størst muligt omfang kan stå alene, beskrives samordningsfradragsreglerne på ny, selv om der herved bliver tale om at gentage en række oplysninger, der er indeholdt i pensionsudvalgets betænkning.

De administrative problemer, der vedrører samspillet mellem tjenestemandspensioner og sociale pensioner, er nærmere belyst i redegøreisens kapitel 4 som et led i underudvalgets overvejelser om en overgang til at foretage samordningsfradraget i forbindelse med udbetalingen af den sociale pension.

2. Baggrund

Reglerne om samordningsfradrag i tjenestemandspensioner blev indført med virkning fra 1. april 1970 som led i den ordning omkring samspillet mellem tjenestemandspensioner og pensionsydelser efter den sociale pensionslovgivning, der blev fastlagt med tjenestemandspensionsloven af 1969.

Samordningsreglerne skal ses på baggrund af den udvikling på socialpensionslovgivningens område, som bl.a. betød indførelse af en fuld ikke-indkomstreguleret folkepension i løbet af en 5-årig overgangsperiode regnet fra 1. april 1965, således at enhver på 67 år eller derover fra 1970 fik ret til folkepensionens fulde grundbeløb uden hensyn til de økonomiske forhold.

Tjenestemandspensionisters efterløn bestod i tiden frem til 1970 som hovedregel af den i tjenestemandslovgivningen hjemlede tjenestemandspension samt af folkepension i form af dennes mindstebeløb, idet tjenestemandspensionen på grund af sin størrelse normalt ikke kunne forenes med indtægtsbestemt pension fra det offentlige.

Det var ved udbygningen af de sociale pensionsordninger forudsat, at adgangen til at opnå andel i forbedrede sociale pensionsydelser ikke burde være åben for tjenestemænd og dermed sidestillede grupper, medmindre der ved fastlæggelsen af deres pensionsrettigheder blev taget hensyn til ydelserne fra den sociale sikring.

Tjenestemandspensionisters ægtefæller var omfattet af de samme undtagelses- og særbestemmelser i den sociale pensionslovgivning som tjenestemandspensionisterne selv.

De forskydninger i relationerne mellem tjenestemændenes efterlønsmæssige forhold og efterlønsforholdene uden for tjenestemandsområdet, som udviklingen medførte, dannede en del af baggrunden for, at regeringen i 1965 nedsatte en tjenestemandskommission, der bl.a. fik til opgave at udarbejde forslag til revision af tjenestemændenes efterlønsordning og til de heraf nødvendiggjorte ændringer i tjenestemandslovgivningen.

I tjenestemandskommissionens betænkning, der dannede grundlag for tjenestemandsreformen i 1969, blev det om pensionsforholdet lagt til grund, at de problemer i forhold til tjenestemandsstanden, som ville knytte sig til en videregående udvikling af det offentlige sikringssystem, mest hensigtsmæssigt lod sig løse ved, at tjenestemandspensionen blev sammenkædet med almindelige sociale pensionsydelser, fremfor at søge tjenestemandspensionen udformet som en selvstændig af det offentlige sikringssystem uafhængig efterlønsordning.

Som en konsekvens heraf burde der efter kommissionens indstilling ske ophævelse af undtagelses- og særbestemmelser vedrørende tjenestemænd og disses ægtefæller i den sociale pensionslovgivning og skabes mulighed for at afpasse efterlønnen på tjenestemandsområdet i forhold til de sociale pensionsordningers indhold.

Sådanne ændrede bestemmelser om tjenestemandsgruppernes ligestilling efter den sociale pensionslovgivning med den øvrige befolkning blev gennemført ved ændringslove til lovene om folkepension, om invalidepension og om pension og hjælp til enker m.fl. med virkning fra 1. april 1970.

En forudsætning for denne ændrede socialpensionsmæssige stilling, der indebar, at efterlønnen på tjenestemandsområdet blev sammensat af flere offentlige pensionsydelser, var imidlertid, at der ud fra samfundsøkonomiske hensyn skete en beløbsmæssig tilpasning af den samlede udbetalte efterløn.

En sådan tilpasning foretages ifølge den ordning, som er lovfæstet i tjenestemandspensionslovens kap. 9, ved indeholdelse af samordningsfradrag i tjenesteraandspensioner, når tjenestemandspensionisten og/eller dennes ægtefælle er berettiget til folkepension eller anden form for social pension. Kopi af tjenestemandspensionslovens kap. 9 er optaget som bilag A.

3. Indhold

a) Samordningsfradrag i forbindelse med folkepensionens fulde grundbeløb

For tjenestemandspensionister, der er fyldt 67 år, og som opfylder betingelserne for at oppebære folkepension med fuldt grundbeløb, eller hvis ægtefælle har denne ret, udgør samordningsfradraget 2 pct. af folkepensionens grundbeløb for hvert års pensionsalder, der er lagt til grund ved beregning af tjenestemandspensionen.

Da ingen tjenestemandspension kan være højere end den pension, der svarer til en pensionsalder på 37 år, udgør det maksimale samordningsfradrag 74 pct. af folkepensionens grundbeløb, dvs. efter satserne pr. 1. april 1985 henholdsvis 4.115,88 kr. månedlig for så vidt angår gifte tjenestemandspensionister, når begge ægtefæller er folkepensionsberettigede, og 2.240,72 kr. månedlig for andre.

For tjenestemandspensionister, hvis pension er fastsat på grundlag af en pensionsalder på under 37 år, er samordningsfradraget forholdsmæssigt lavere.

En oversigt over samordningsfradragets størrelse efter satserne pr. 1. april 1985 på forskellige pensionsalderstrin vedlægges som bilag B.

Ordningen med samordningsfradrag i tjenestemandspensionen ved kombination med fuld folkepension er således baseret på, at samordningsfradraget er ens for personer med samme pensionsalder, uanset om tjenestemandspensionen hidrører fra ansættelse i en højere eller lavere lønnet stilling.

Tjenestemandspensionisten opnår altid en samlet efterlønsydelse, der overstiger tjenestemandspensionen med et beløb, der svarer til mindst 26 pct. af folkepensionens grundbeløb.

For gifte tjenestemandspensionister bliver samordningsfradraget fastsat på grundlag af de sociale pensionsydelser, som ægtefællerne oppebærer tilsammen.

Der foretages samordningsfradrag ikke blot, når begge ægtefæller er berettigede til folkepension, men også i tilfælde, hvor enten tjenestemandspensionisten selv eller ægtefællen alene har denne ret.

Hvor det drejer sig om samlevende ægtefæller, som begge oppebærer tjenestemandspension, er det dog for at hindre, at der bliver foretaget mere end ét samordningsfradrag, bestemt, at samordningsfradrag alene finder sted i den af de to tjeneste-

mandspensioner, som er størst.

b) Samordningsfradrag i forbindelse med indtægtsbestemt social pension

Systemet omkring samordning mellem tjenestemandspension og fuld folkepension er tillige retningsgivende for beregning af samordningsfradrag i tilfælde, "hvor tjenestemandspensionisten eller dennes ægtefælle oppebærer indtægtsbestemt folkepension eller førtidspension efter den sociale pensionslovgivning.

Indtægtsbestemt samordningsfradrag foretages i henhold til tjenestemandspensionslovens § 30, stk. 1, i tilfælde, hvor der tilkommer tjenestemandspensionisten eller dennes ægtefælle indtægtsbestemt social pension med et grundbeløb, der sammenlagt med tjenestemandspensionen er højere end den samlede pension, som ville komme til udbetaling, såfremt der var erhvervet ret til fuld folkepension. Det overskydende beløb bliver fratrukket som samordningsfradrag i den udbetalte tjenestemandspension.

Spørgsmålet om samordningsfradrag og fradragets størrelse er således for disse pensionister afhængig af, om tjenestemandspensionen og den sociale pensions grundbeløb tilsammen giver en efterlønsydelse, som er større, end den samlede udbetalte efterløn ville have været, hvis der var tale om ret til fuld folkepension med deraf beregnet samordningsfradrag.

Indtægtsbestemt samordningsfradrag forekommer i følgende tilfælde:

a) Når en tjenestemandspensionist under 67 år og/eller dennes ægtefælle oppebærer indtægtsbestemt social pension

b) Når en tjenestemandspensionist over 67 år har en ægtefælle under 67 år med indtægtsbestemt social pension

c) Når en tjenestemandspensionist på 67-69 år og/eller dennes ægtefælle oppebærer arbejdsindtægtsbestemt social pension.

Ved opgørelsen af grundlaget for indtægtsreguleringen af den sociale førtidspension lægges samordningsfradraget til den pågældende tjenestemandspensionists socialindkomst, hvori indgår den nettoudbetalte tjenestemandspension. Mange pensionister føler sig derfor udsat for en dobbelt samordning.

c) Samordningsfradrag for erhvervsudygtighedsbeløb

Efter tjenestemandspensionslovens § 30, stk. 2, foretages der - udover samordningsfradraget for grundbeløbet - et yderligere samordningsfradrag svarende til førtidspensionens erhvervsudygtighedsbeløb for enlige, hvis den pensionerede tjenestemand både modtager højeste førtidspension og kvalificeret (forhøjet) svagelighedspension efter tjenestemandspensionslovens § 7, stk. 1, eller tilskadekomstpension efter samme lovs § 8.

Tilsvarende gælder, når en ægtefællepensionist ved siden af højeste førtidspension modtager tilskadekomstpension efter tjenestemandspensionslovens § 11, stk. 2, jfr. § 12, stk. 2-3.

Tjenestemænd, der er afskediget med førnævnte kvalificerede svagelighedspension eller tilskadekomstpension, men hvis ordinært opt jente pensionsalder er så høj, at den særlige forhøjelse af tjenestemandspensionen ikke udgør så stort et beløb som samordningsfradraget for erhvervsudygtighedsbeløbet, kan efter fast praksis oppebære den ordinært optjente pension indtil det 67. år, hvor erhvervsudygtighedsbeløbet bortfalder. Herefter overgår tjenestemandspensionisten til den forhøjede tjenestemandspension.

Baggrunden for dette særlige samordningsfradrag er, at der her er tale om tjenestemandspensioner, der - som kompensation for nedsat erhvervsevne eller tilskadekomst i tjenesten - er beregnet efter en højere pensionsalder end den faktisk optjente. Hvis førtidspensionens erhvervsudygtighedsbe-

løb blev oppebåret ubeskåret ved siden af tjenestemandspensionen, ville der blive ydet overdækning for erhvervsevnenedsættelsen.

Saraordningsfradraget svarer beløbsmæssigt til erhvervsudygtighedsbeløbet for enlige, også selv om begge ægtefæller oppebærer højeste førtidspension og dermed et erhvervsudygtighedsbeløb, der for hver af ægtefællerne er lavere end erhvervsudygtighedsbeløbet for enlige.

4. Anvendelsesområde

Samordningsfradragsreglerne finder anvendelse, hvor der gælder pensionsregler svarende til tjenestemandspensionslovens.

Der kan opregnes følgende anvendelsesområde:

1) tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken
2) amtskommunale og kommunale tjenestemænd
3) tjenestemandslignende ansatte med tilknytning til statsgaranterede pensionskasser og -ordninger
4) tjenestemandslignende ansatte med statspensionsordninger
5) tjenestemandslignende ansatte med stats- eller kommuneunderstøttede pensionsordninger
6) ansatte omfattet af civilarbejderloven og visse fastansatte håndværkere m.v. inden for statsbanerne
7) ansatte med tjenestemandsstatus ved Danmarks Radio, telefonselskaberne og privatbanerne
8) ansatte med tjenestemandsstatus ved fælleskommunale virksomheder og kommunale sammenslutninger m.v.
9) budgetmæssigt ansatte i visse kommuner.

Tjenestemandspensionsloven finder direkte anvendelse på tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken. Pensionsforholdene for de kommunale tjenestemænd er reguleret ved pensionsregulativer og vedtægter, hvis regler er i overensstemmelse med reglerne i tjenestemandspensionsloven.

Statsgaranterede pensionskasser er ordninger, der formelt er organiserede som selvstændige pensionskasser med bestyrelser, hvori bl.a. finansministeriet er repræsenteret, og som finansieres af staten ved dækning af de pågældende pensionskassers underskud. Vedtægterne i disse pensionskasser ændres, såfremt der sker ændringer i tjenestemandspensionsloven. Som eksempler på sådanne pensionskasser kan nævnes pensionskassen for "højskoler, landbrugsskoler og husholdningsskoler, pensionskassen af 1925 for De private Eksamensskoler, pensionskassen for tekniske undervisningsvirksomheder og handelsskoler m.v.

Flere statsgaranterede pensionskasser er blevet omdannet til egentlige statspensionsordninger. Dette er tilfældet for børneforsorgens pensionskasse og pensionskassen for tjenestemænd under Samfundet og Hjemmet for Vanføre, som begge er optaget i pensionsordningen af 1976, samt Kolonien Filadelfias pensionskasse, der er omdannet til pensionsordningen for Kolonien Filadelfia.

Som eksempler på stats- eller kommuneunderstøttede pensionsordninger kan nævnes pensionsordninger for ansatte ved Det danske Hedeselskab, de offentlige arbejdsformidlingskontorer, Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning og Danmarks Sygeplejerskehøjskole.

Civile funktionærer, håndværkere og arbejdere i det militære forsvar, ved geodætisk institut og søkortarkivet har tjenestemandspensionsrettigheder efter principperne i tjenestemandspensionsloven, såfremt de ikke i medfør af overenskomst o. lign. er omfattet af en pensionsordning, hvortil staten har ydet bidrag.

For visse fastansatte håndværkere m.v. ved statsbanerne er det i lønnings- og klassificeringsloven af 1969 som en overgangsordning bestemt, at de pågældende - der lønmæssigt bliver behandlet som overenskomstansatte - pensionsmæssigt følger tjenestemændenes regler.

For ansatte med tjenestemandsstatus ved Danmarks Radio, telefonselskaberne og privatbanerne er der i regulativer fastsat regler om pension svarende til tjenestemandspensionslovens regler.

Endvidere kan der for ansatte ved fælleskommunale virksomheder og kommunale sammenslutninger m.v. være fastsat regler om tjenestemandsstatus med pension svarende til tjenestemandspensionsloven.

Endelig har visse fastansatte, budgetmæssigt lønnede personer, f.eks. i Københavns kommune, samme pensionsrettigheder som kommunens tjenestemænd.

5. Administration

Samordningsfradraget foretages efter de foran anførte regler af den myndighed, der udbetaler tjenestemandspensionen.

For de statslige pensioners vedkommende sker fastsættelsen af samordningsfradraget i tilslutning til pensionsberegningen, der foretages af en række forskellige myndigheder, bl.a. lønnings- og pensionsdepartementet, amtskommunerne (folkeskolen), etaterne og de statsgaranterede pensionskasser.

Uden for det statslige område beregnes pension og samordningsfradrag af ansættelsesmyndigheden, d.v.s. (amts)kommunerne og de koncessionerede selskaber m.v.

De sociale pensioner anvises af bopælskommunen.

Beregning af samordningsfradrag sker på grundlag af oplysning om bl.a. pensionsalder, en ægtefælles forhold med hensyn til tjenestemandspension og begge ægtefællers forhold vedrørende social pension.

Hvor begge ægtefæller er fyldt 67 år og oppebærer folkepen-

sion, vil beregningen være forholdsvis simpel. Ændringer i udbetalingen af den sociale pension - f.eks. i tilfælde, hvor en af ægtefællerne får ophold på plejehjem, eller hvor tjenestemandspensionistens ægtefælle afgår ved døden - medfører dog, at særlig indberetning fra de sociale myndigheder er nødvendig for, at de tjenestemandspensionsanvisende myndigheder kan fastsætte samordningsfradraget korrekt.

Hvor tjenestemandspensionisten eller ægtefællen oppebærer indtægtsbestemt social pension, skal indberetning fra de sociale myndigheder til de tjenestemandspensionsanvisende myndigheder ske, hver gang ændring finder sted i det indtægtsbestemte grundbeløb, og mindst 3 gange om året.

I kapitel 4 og den dertil knyttede rapport fra underudvalget er der som et led i overvejelserne om en overgang til at foretage samordningsfradraget i forbindelse med udbetalingen af den sociale pension givet en nærmere beskrivelse af de administrative problemer, der vedrører samspillet mellem tjenestemandspension og social pension.

I nærværende punkt skal knyttes nogle kommentarer til det foran omtalte forhold, at samordningsfradraget for gifte tjenestemandspensionister ikke alene beregnes på grundlag af den sociale pension, som tjenestemandspensionisten selv oppebærer, men også under hensyn til ægtefællens sociale pension.

Denne ordning havde ved sin ikrafttræden i 1970 udspring i den herskende forestilling om, at tjenestemandsfamilien skulle betragtes som en økonomisk enhed, der gennem tjenestemandspensionen med supplerende social pension blev sikret en efterløn, der stod i passende forhold til tjenestemandens løn under aktiv tjeneste.

Denne opfattelse slog også frem til 1973 igennem med hensyn til den sociale pension, når begge ægtefæller var berettigede hertil, idet pensionen i så fald blev beregnet som et sam-

let beløb, der blev udbetalt til manden.

Fra 1. januar 1973 blev der foretaget den ændring, at social pension udbetales til hver ægtefælle for sig, også når begge ægtefæller er berettigede.

Da man anlagde det synspunkt, at der ikke var noget grundlag for, at den ændrede udbetalingsmåde også skulle bevirke en forhøjelse af den samlede efterlønsydelse i form af tjenestemands- og social pension, var det i forarbejderne til ændringslovene fremhævet, at reglerne om samordningsfradrag blev opretholdt uændret, således at samordningsfradrag fortsat ville blive fastsat på grundlag af ægtefællernes samlede sociale pension.

Den almindelige udvikling er imidlertid, som påpeget af pensionsudvalget, siden samordningsprincippets indførelse i stigende grad gået i retning af, at ægtefæller betragtes og søges behandlet som selvstændige økonomiske individer, hvor den anden ægtefælles forhold er af mindre eller ingen betydning.

Denne udvikling, der blandt andet har sin baggrund i tilgangen af kvinder til arbejdsmarkedet, er blevet fremskyndet af de samfundsmæssige bestræbelser for at skabe ligestilling mellem kønnene.

Opfattelsen i dag af ægtefæller som to selvstændige økonomiske individer er kommet tydeligt til udtryk i et meget stort antal henvendelser til finansministeren i de senere år fra tjenestemandspensionister og ægtefæller til disse, som ikke finder det stemmende med samfundets øvrige ligestillingsbestræbelser, at social pension, der oppebæres af ægtefæller til tjenestemandspensionister, skal bevirke samordningsfradrag i tjenestemandspensionen.

Endvidere fremhæver tjenestemandspensionisterne det forhold, at der i tilfælde, hvor ægtefællen opgiver et erhvervsarbej-

de i forbindelse med overgang til social pension, sker en uforholdsmæssig stor nedgang i ægteparrets indtægt, når ægtefællens sociale pension inddrages under samordningen.

Pensionsudvalget har i øvrigt i sin betænkning peget på nogle mindre punkter, hvor samordningsfradragsreglerne har givet anledning til indsigelser fra pensionistside eller til administrative problemer. Disse spørgsmål behandles i kapitel 7 om de lovgivningsmæssige konsekvenser m.v.

6. Beregningsgrundlag og forudsætninger

De samlede tjenestemandspensionsudgifter efter samordningsfradrag er inden for hele den offentlige sektor pr. 1. april 1985 anslået til ca. 6.750 mio.kr. årlig, hvoraf

- ca. 4.770 mio.kr. (70,7 pct.) vedrører statens pensionsområder,
- ca. 1.730 mio.kr. (ca. 25,6 pct.) de kommunale pensionsområder og
- ca. 250 mio.kr. (ca. 3,7 pct.) telefonselskaberne m.v.

Antallet af tjenestemandspensionister pr. 1. april 1985 anslås til i alt ca. 100.000.

De samlede samordningsfradrag i tjenestemandspensioner er tilsvarende pr. 1. april 1985 anslået til knap 1.900 mio.kr. årlig, hvoraf

- ca. 1.400 mio.kr. (74,4 pct.) vedrører statens pensionsområder,
- ca. 420 mio.kr. (22,3 pct.) de kommunale pensionsområder og
- ca. 63 mio.kr. (3,3 pct.) telefonselskaberne m.v.

Samordningsfradragene fordeler sig skønsmæssigt på knap 71.000 pensionister, der på grundlag af pensionisternes aldersfordeling inden for Statens Regnskabsdirektorats anvisningsområde og civilstandsfordelingen ifølge befolkningsstatistikken kan opdeles på følgende måde:

ca. 61.500 pensionister er over 67 år og heraf er:
ca. 38.800 (63 pct.) enlige
ca. 5.500 (9 pct.) gift med ægtefælle under 67 år
ca. 17.200 (28 pct.) gift med ægtefælle over 67 år

ca. 9.300 pensionister er under 67 år og heraf er:
ca. 4.500 (48 pct.) enlige
ca. 2.400 (26 pct.) gift med ægtefælle under 67 år
ca. 2.400 (26 pct.) gift med ægtefælle over 67 år

Antallet af samordningsfradrag for ægtefællens sociale pension kan anslås til i alt ca. 22.000.

Den årlige merudgift ved afskaffelse af ægtefællesamordningsfradrag kan på grundlag af satser pr. 1. april 1985 for hele det offentlige område opgøres til ca. 450 mio.kr. årlig, hvoraf ca. 40 mio.kr. anslås at hidrøre fra samordningsfradrag for ægtefællens indtægtsbestemte sociale pension. Merudgiften anslås at fordele sig på stat, kommuner og telefonselskaber m.v. på nogenlunde samme måde som de samlede samordningsfradrag .

De indtægtsbestemte samordningsfradrag hidrørende fra tjenestemandspensionistens egen sociale pension kan anslås til ca. 60 mio.kr. årlig.

Antallet af indtægtsbestemte samordningsfradrag skønnes at udgøre i alt ca. 6.000.

Samordningsfradrag for indtægtsbestemte sociale pensioner for personer mellem 67 og 69 år med erhvervsindtægter berører i alt ca.700 personer.

Udover førnævnte beløb vedrørende indtægtsbestemte samordningsfradrag kan samordningsfradrag for erhvervsudygtighedsbeløb anslås til ca. 19 mio.kr. årlig for hele det offentlige område.

Besparelsen ved nedsættelse af fremtidige ægtefællepensioner og egenpensioner er beregnet på grundlag af en tilgang på ca. 3.100 nye ægtefællepensioner og ca. 4.700 nye egenpensioner om året samt på grundlag af en fordeling af pensionerne efter beløbsstørrelse samt tjenestemandens og ægtefællens levealder på det tidspunkt, hvor pensionen bliver aktuel.

På grundlag af skøn over en gennemsnitlig pensioneringsalder for egenpensionister, en gennemsnitlig restlevetid for henholdsvis mænd og kvinder samt en gennemsnitlig alder for tjenestemænd, der som aktiv tjenestemand afgår ved døden, og middellevealderen for sådanne tjenestemænds ægtefæller, er det lagt til grund, at besparelserne ved tilgang af nye reducerede tjenestemandspensioner forøges gradvist op til et varigt niveau efter en periode på ca. 12 år.

Kapitel 4

OMLÆGNING AF SAMORDNINGSFRADRAG

1. Underudvalgets konklusion

Det af udvalget nedsatte underudvalg har afgivet en rapport om administrative og tekniske funktioner i forbindelse med at foretage samordningsfradrag ved udbetaling af social pension. Rapporten er optaget som bilag C.

I det følgende gengives underudvalgets konklusion.

a) Underudvalget har i rapporten belyst de administrative og tekniske spørgsmål, der vil være knyttet til en ordning, hvorefter samordningsfradraget ikke længere sker i selve tjenestemandspensionen, men i stedet foretages ved udbetalingen af den sociale pension.

Problemerne er belyst under følgende alternative forudsætninger:

1) De hidtidige former for samordningsfradrag bevares,
2) Ægtefællesamordningsfradraget bortfalder,
3) Ægtefællesamordningsfradraget og samordningsfradraget i forbindelse med indtægtsbestemt social pension bortfalder.

Der er ved belysningen taget hensyn til muligheden af, at bortfald af samordningsfradragsformer kan ske gradvis, og at der kan blive tale om fastfrysning eller ændret regulering af tjenestemandspensionistens eget samordningsfradrag.

Endvidere er der taget hensyn til, at provenuet af indeholdte samordningsfradrag skal kunne konteres som hidtil, sale-

des at der ikke i forbindelse med en omlægning til fradrag i den sociale pension opstår byrdefordelingsmæssige spørgsmål.

b) Baggrunden for overvejelserne om en omlægning af saraordningsfradraget til et fradrag i den sociale pension har især været to forhold. For det første et ønske om administrative forenklinger, herunder især mulighederne for at skabe en bedre sammenhæng mellem udbetalingen af tjenestemandspensionen og den sociale pension med det sigte at reducere det meget betydelige antal efterreguleringer af tjenestemandspension og samordningsfradrag som følge af ændringer i den sociale førtidspension. For det andet et ønske om en forståelsesmæssig forenkling for pensionisterne, så de får bedre betingelser for at overskue deres samlede økonomiske situation.

c) Underudvalget kan efter sin gennemgang konstatere, at ægtefællesamordningsfradraget i en række sammenhænge vil vanskeliggøre omlægningen.

De væsentligste problemer vedrører de omkring 18.500 tjenestemandspensionister, som selv har social pension, og som er gift med en social pensionist. Tjenestemandspensionistens egen sociale pension vil normalt ikke kunne rumme både egetfradraget og ægtefællefradraget.

ffigtefællesamordningsfradraget vil efter omlægningen heller ikke kunne foretages hos tjenestemandspensionisten i de tilfælde, hvor fradraget alene foretages på grundlag af ægtefællens sociale pension. Det drejer sig om ca. 3.000 tilfælde.

At foretage samordningsfradraget i den sociale pension hos en ægtefælle, som ikke er selvstændigt berettiget til tjenestemandspension, ville på afgørende vis stride imod opfattelsen af ægtefællerne som to selvstændige økonomiske individer. Ordningen kunne mødes med endnu stærkere kritik end den, der under den gældende ordning er rettet imod ægtefællesamordning s fradraget. Underudvalget har derfor ment at kunne se bort fra denne mulighed.

Under forudsætning af uændret provenu måtte man derfor i stedet som hidtil foretage ægtefællesamordningsfradraget hos tjenstemandspensionsisten selv. Den del af fradraget, som ikke kunne rummes i den sociale pension, måtte da indeholdes i tjenestemandspensionen.

Administrativt set vil en ordning med foretagelsen af samordningsfradrag delt mellem socialforvaltning og tjenestemandsmyndighed imidlertid være meget uhensigtsmæssig. Ordningen vil heller ikke lette pensionisternes forståelse for samordningsfradraget, ligesom ligestillingsproblemet vil være uløst.

på denne baggrund er det underudvalgets opfattelse, at en omlægning til at foretage samordningsfradraget i den sociale pension tidligst kan tænkes gennemført, når ægtefællesamordningsfradraget er helt afviklet.

Underudvalget har lagt denne antagelse til grund ved beskrivelsen af de administrative og tekniske problemer i forbindelse med omlægning af de øvrige former for samordningsfradrag.

d) Deling af samordningsfradrag i forbindelse med en omlægning til at foretage fradraget i hver ægtefælles sociale pension vil imidlertid i visse tilfælde kunne føre til et indtægtstab for et ægtepar. Det samme vil kunne ske i forbindelse med en afvikling af ægtefællesamordningsfradraget.

I de tilfælde, hvor den ene ægtefælles sociale pension - isoleret betragtet - er mindre end halvdelen af det beløb, ægteparret ville få udbetalt efter tjenestemandspensionslovens § 29, vil en beregning på hver ægtefælle for sig føre til et samlet tab for ægteparret. Det samme gælder ved en beregning for tjenestemandspensionisten alene, hvor tjenestemandspensionisten har den største sociale pension.

Problemet opstår, fordi den laveste sociale pension efter

den nugældende regel beregningsmæssigt "suppleres" med en del af den højeste sociale pension. Der foretages først samordningsfradrag, hvis ægtefællernes gennemsnitlige sociale pension overstiger det beløb, de hver som folkepensionister kunne have beholdt efter § 29.

Nedgangen i det samlede udbetalte beløb må efter underudvalgets opfattelse accepteres af fremtidige pensionister som en naturlig konsekvens af delingen.

For de eksisterende pensionister må man imidlertid lægge til grund, at der ikke skal ske en indtægtsnedgang som følge af omlægningen/ophævelsen af ægtefællesamordningsfradraget. Der må derfor inden en omlægning/ophævelse af ægtefællesamordningsfradraget tages stilling til eventuelle overgangsordninger til imødegåelse heraf.

For den eksisterende gruppe tjenestemandspensionister vil der være tale om et overgangsproblem, som falder væk, når begge ægtefæller får folkepensionens fulde grundbeløb, dvs. senest når begge er fyldt 70 år.

e) Det vil være teknisk muligt at foretage en omlægning af de øvrige former for samordningsfradrag. Se dog pkt. f om samordningsfradrag for pensionister med ophold på plejehjem m.v.

Fradragsomlægningen vil indebære en meget væsentlig omlægning af de administrative rutiner. Både socialforvaltninger og tjenestemandsmyndigheder vil få pålagt en række nye arbejdsopgaver. På visse områder vil der blive tale om lettelser.

Socialforvaltningerne vil ved omlægningen af samordningsfradraget undgå udsendelsen af de såkaldte pensionskassemeddelelser i forbindelse med ændringer i den sociale pension. Denne opgave løses dog maskinelt i det eksisterende system. Derimod vil det være en væsentlig forenkling, at man i forbindelse med opgørelsen af indtægtsgrundlaget for social pen-

sion ikke længere vil have behov for løbende at skulle indhente oplysninger om størrelsen af samordningsfradraget.

Socialforvaltningerne skal efter en fradragsomlægning løse en række nye opgaver. Nye kommunikationsgange mellem forvaltningen og tjenestemandsmyndigheden skal etableres for alle nye folkepensionister, der skal have foretaget samordningsfradrag. Der bliver ligeledes tale om ny kommunikation og vanskelige efterreguleringssager i forbindelse med tilkendelse af førtidspension.

For socialforvaltningerne vil der utvivlsomt blive tale om væsentligt merarbejde og øgede omkostninger som følge af, at den sociale pension efter samordningsfradrag og indeholdelse af kildeskat ikke længere vil kunne rumme betaling for f. eks. hjemmehjælp og andre serviceydelser til pensionisterne. Betalingen for disse ydelser vil ikke længere kunne ske ved aftalt modregning i pensionen.

Det er forudsat, at omlægningen skal være provenumæssig neutral. Det indebærer, at indeholdte samordningsfradrag skal overføres til tjenestemandsmyndighederne. For socialforvaltningerne vil afregningen medføre et betydeligt merarbejde.

Tjenestemandsmyndighederne vil opnå betydelige lettelser, især vedrørende efterreguleringerne af de indtægtsbestemte samordningsfradrag mindst 3 gange om året. Omvendt vil der blive tale om en række nye opgaver. Det gælder f.eks. kommunikation med socialforvaltningen på en række nye områder.

Vedrørende de personalemæssige ressourcer er det skønnet, at personaleforbruget ved tjenestemandsmyndighedernes administration af den gældende ordning svarer til ca. 11 medarbejdere. For socialforvaltningerne medfører den nuværende ordning ikke nævneværdigt personaleforbrug.

Efter underudvalgets skøn vil omlægningen indebære forholdsmæssig beskedne personalemæssige besparelser for tjeneste-

mandsmyndighederne, mens der for socialforvaltningerne skønnes at blive tale om et merarbejde af størrelsesordenen knap 100 medarbejdere.

Merarbejdet vil ikke berøre kommunerne lige meget på grund af den geografiske spredning af tjenestemandspensionisterne.

f) For pensionister med ophold på bl.a. plejehjem skal der efter de gældende regler foretages samordningsfradrag, uanset den sociale pension alene udbetales med beløbet til personlige fornødenheder. I andre situationer, hvor den sociale pension helt er inddraget under ophold på institution, foretages derimod ikke samordningsfradrag.

I en omlægningssituation vil det for pensionister på plejehjem ikke være muligt at foretage samordningsfradraget i den sociale pension. Fradraget må i stedet foretages i tjenestemandspensionen.

Både administrativt og forståelsesmæssigt vil det være en fordel, at der - uanset institutionstype - ikke foretages samordningsfradrag, hvis den sociale pension er nedsat eller inddraget. For pensionisten forekommer det uforståeligt, at der foretages samordningsfradrag med typisk 74 pct. af et grundbeløb, som ikke udbetales (fuldt ud).

Uanset om fradragsomlægningen gennemføres, er der efter underudvalgets opfattelse grund til at overveje en ophævelse af samordningsfradraget for pensionister, der under ophold på plejehjem har fået den sociale pension nedsat. Bruttoprovenutabet ved denne forenkling skønnes at være i størrelsesordenen 6 mill.kr. Provenutabet vil i praksis blive reduceret med skønsmæssig knap 80 pct., dels ved større skattegrundlag, dels ved forøget egenbetaling af opholdsudgifter på plejehjem.

g) Pensionsudvalget anførte i sin betænkning, at der ikke længere bør foretages samordningsfradrag vedrørende personer

over 67 år, som ikke ønsker at søge folkepension.

Omlægningen til et fradrag i den sociale pension vil umiddelbart løse dette problem, da der efter omlægningen ikke skal foretages samordningsfradrag i tilfælde, hvor der ikke udbetales social pension.

Pensionsudvalget påpegede endvidere behovet for en forenkling af beregningsarbejdet i dispensationssagerne efter § 30a, samt spørgsmålet om en ophævelse af bestemmelsen i § 30b.

Det er underudvalgets opfattelse, at kompetencen til at meddele dispensation efter § 30a ikke bør lægges over til socialforvaltningen i forbindelse med en omlægning af samordningsf radraget til et fradrag i den sociale pension. Beregningsarbejdet for tjenestemandsmyndighederne vil kunne forenkles ved en ajourføring af de pensionssatser, som var gældende før 1970, og som fortsat anvendes ved beregningen efter § 30a.

Det er underudvalgets opfattelse, at bestemmelsen i § 30b har udspillet sin rolle og nu kan ophæves.

h) For folkepensionister med fuldt grundbeløb vil der i en omlægningssituation ikke være administrative vanskeligheder med at fastfryse samordningsf radraget. Det vil være en administrativ lettelse, at samordningsfradraget ikke skal reguleres samtidig med pensionen. Da beregningen vil kunne foregå rent maskinelt, vil der dog ikke være tale om nogen væsentlig besparelse.

For førtidspensionister kan samordningsfradraget ikke fastfryses til et bestemt kronebeløb. For denne gruppe må fastfrysningen bestå i, at det førtidspensionsbeløb, som kan udbetales efter foretaget samordningsfradrag i henhold til § 30, fortsat skal maksimeres til det beløb, der kan udbetales af folkepensionens grundbeløb efter foretaget samord-

ningsfradrag i henhold til § 29.

Det er underudvalgets opfattelse, at fastfrysningen for førtidspensionister hverken vil indebære administrative eller forståelsesmæssige forenklinger.

i) Underudvalget skal ifølge kommissoriet belyse omlægningen under den alternative forudsætning, at ikke blot ægtefællesamordningsfradraget, men også samordningsfradraget for de indtægtsbestemte pensioner, ophæves.

I forhold til en ordning, hvor alene ægtefællesamordningen ophæves, vil der være en klar administrativ fordel ved tillige at ophæve fradraget for de indtægtsbestemte pensioner. Både socialforvaltninger og tjenestemandsmyndigheder vil opnå lettelser.

En række kommunikationsopgaver vil falde væk, og socialforvaltningerne vil undgå de krævende efterreguleringer i forbindelse med tilkendelse af førtidspension.

Merarbejdet vedrørende de manglende muligheder for at foretage "service-fradrag" i folkepensionen vil dog fortsat eksistere. Det samme gælder de administrativt krævende afregninger over indeholdte samordningsfradrag.

For gifte pensionister vil der som nævnt være risiko for en samlet indtægtsnedgang ved overgang til at foretage samordningsfradraget i hver ægtefælles sociale pension/ophævelse af ægtefællesamordningsfradraget.

Den samme risiko består for en gift førtidspensionist ved ophævelse af samordningsfradraget for førtidspensionen, jfr. pkt. d foran.

j) Der er efter underudvalgets opfattelse grund til at antage, at tjenestemandspensionisternes forståelsesmæssige pro-

blemer især skyldes den økonomiske realitet i samordningsfradragene og i mindre grad selve beregningen.

Med en afvikling af ægtefællesamordningsfradraget må mange forståelsesmæssige problemer forventes at være overvundet.

Efter underudvalgets opfattelse er det på denne baggrund i høj grad et spørgsmål, om ikke den administrative pris for omlægningen (især afregningsopgaven) vil være for høj i forhold til den forståelsesmæssige fordel for pensionisterne.

Hvis yderligere samordningsfradraget for de indtægtsbestemte pensioner ophæves, vil en anden forståelsesmæssig barriere være overvundet. Det gælder både med hensyn til eksistensen af fradraget, men også selve beregningen af fradraget og det forenklede indtægtsgrundlag for førtidspensionens grundbeløb.

I denne forbindelse bemærkes, at mange pensionister føler sig udsat for en dobbelt samordning. Ikke alene må tjenestemandspensionisten tåle, at tjenestemandspensionen reduceres på grund af den sociale pension. Desuden indtægtsreguleres den sociale pension på grundlag af tjenestemandspensionen, endda således at samordningsfradraget indgår i indtægtsgrundlaget.

Hvis både ægtefællesamordningsfradraget og samordningsfradraget for de indtægtsbestemte pensioner ophæves, er der efter underudvalgets opfattelse allerede opnået så betydelige forenklinger, at der næppe vil kunne opnås yderligere forståelsesmæssige fordele for pensionisterne ved at omlægge samordningsfradraget til et fradrag i den sociale pension.

Det må her tages i betragtning, at selve beregningen af samordningsfradraget for folkepensionen er klart gennemskuelig for pensionisterne. For pensionisterne vil vurderingen

af dette alternativ formentlig især afhænge af, om det føles som en væsentlig forringelse af socialforvaltningens serviceniveau, at hjemmehjælpsbetaling m.v. ikke længere kan indeholdes i folkepensionen.

2. Udvalgets synspunkter

Det er udvalgets opfattelse, at underudvalgets rapport belyser de administrative og tekniske spørgsmål, der vil være knyttet til en ordning, hvorefter samordningsfradraget ikke længere sker i selve tjenestemandspensionen, men i stedet foretages ved udbetalingen af den sociale pension.

Underudvalget giver i sin konklusion bl.a. udtryk for det synspunkt, at en omlægning til at foretage samordningsfradraget i den sociale pension tidligst kan tænkes gennemført, når ægtefællesamordningsfradraget er helt afviklet.

Udvalget har i sine overvejelser om en afvikling af samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension lagt til grund, at størrelsesordenen af de dermed forbundne udgifter vil indebære, at der må blive tale om en gradvis afvikling over en årrække.

På denne baggrund finder udvalget ikke, at der er tilstrækkeligt grundlag for at gå nærmere ind i aktuelle overvejelser om en gennemførelse af omlægningen til et fradrag i den sociale pension.

Underudvalget har imidlertid også givet udtryk for den opfattelse, at såfremt både ægtefællesamordningsfradraget og samordningsfradraget for de indtægtsbestemte pensioner ophæves, vil der allerede være opnået så betydelige forenklinger, at der næppe vil kunne opnås yderligere forståelsesmæssige fordele for pensionisterne ved at omlægge samordningsfradraget til et fradrag i den sociale pension.

Dette skal sammenholdes med, at underudvalget desuden peger på, at der også efter en omlægning vil eksistere en række administrative problemer, bl.a. afregningerne til tjenestemandsmyndighederne af indeholdte samordningsfradrag.

På denne baggrund har udvalget fundet det rigtigst i sine overvejelser af mulige finansieringsmodeller for en afvikling af samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension at inddrage spørgsmålet om en afvikling af hovedparten af de indtægtsbestemte samordningsfradrag i egenpensionistens tjenestemandspension for på den måde at tilvejebringe en sådan grad af forenkling og gennemskuelighed af samordningsfradragssystemet, at yderligere overvejelser om en. senere omlægning til et fradrag i den sociale pension ikke kan anses for påkrævet. Der henvises herom til kapitel 5.

I kapitel 7 om de lovgivningsmæssige konsekvenser m.v. redegøres for udvalgets overvejelser vedrørende nogle af underudvalget i rapporten foreslåede konkrete ændringer af samordningsreglerne.

Kapitel 5

FINANSIERINGSMODELLER M.V.

1. Indledning

I dette kapitel beskrives udvalgets overvejelser vedrørende udformningen af finansieringsmodeller for en afvikling af samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension.

Udvalget har i disse overvejelser også inddraget spørgsmålet om en afvikling af tjenestemandspensionistens eget samordnings fradrag for så vidt angår visse typer af indtægtsbestemt social pension.

Endvidere har udvalget ladet spørgsmålet om gennemførelsen af nogle mindre forbedringer på tjenestemandspensionsområdet indgå i overvejelserne.

2. Afvikling af samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension

Som det fremgår af udvalgets kommissorium skal en model til finansiering af en afvikling af samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension tage hensyn til de eksisterende snævre økonomiske rammer og i øvrigt være forsvarlig ud fra en samlet pensionsmæssig synsvinkel.

Som anført i kapitel 3 kan udgifterne ved en total afskaffelse af samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension opgøres til i alt ca. 450 mio. kr. årlig pr. 1. april 1985. Heraf vedrører ca. 40 mio. kr. ægtefællens indtægtsbestemte sociale pension.

På denne baggrund har udvalget lagt til grund, at der nødvendigvis må blive tale om en gradvis afvikling.

En gradvis begrænsning af fradraget kan, som allerede påpeget af pensionsudvalget, hensigtsmæssigt ske på den måde, at ægtefællens sociale pension indgår i beregningen af tjenestemandspensionistens samordningsfradrag med en mindre procentdel end de nuværende 2 pct. af den sociale pensions grundbeløb pr. pensionsalderår.

Udvalget har baseret sine overvejelser på en gradvis nedsættelse med 0,5 pct. hver gang, således at fradraget for ægtefællens sociale pension vil være helt bortfaldet efter 4 nedsættelser.

Fradragsnedsættelsens betydning for størrelsen af egenpensionistens tjenestemandspension fremgår af bilag D og E. Da samordningsfradragets størrelse afhænger af antal pensionsalderår og ikke påvirkes af pensionsniveauet, vil fradragsnedsættelsen relativt få størst betydning for tjenestemænd, der er pensioneret fra de lavere lønrammer.

Afviklingsperiodens længde afhænger af, hvilket tidsinterval der vælges mellem de enkelte nedsættelser.

Den største grad af overensstemmelse mellem afviklingsudgifter og besparelser inden for tjenestemandspensionssystemet vil umiddelbart kunne opnås ved at vælge en afviklingsperiode på ca. 12 år.

Det har sammenhæng med, at det er udvalgets opfattelse, at besparelser inden for tjenestemandspensionssystemet ikke bør skabes ved at beskære tjenestemandspensioner, der allerede er påbegyndt udbetalt.

Besparelserne vil derfor i de første år have et begrænset omfang og øges gradvist i takt med, at udbetalingen af reducerede tjenestemandspensioner påbegyndes til et stigende antal nye tjenestemandspensionister. Det er udvalgets skøn, at der vil gå ca. 12 år, fra en nyordning træder i kraft, til det

varige niveau for besparelserne ("ligevægtstilstanden") er nået.

Hvis en afviklingsperiode på ca. 12 år anses for at være for langvarig, og der i stedet vælges f.eks. en meget kort afviklingsperiode, vil det indebære betydelige nettoudgifter i den omhandlede periode på de ca. 12 år, med mindre der gennemføres væsentlige besparelser inden for tjenestemandspensionssystemet.

Udvalget har i sine overvejelser arbejdet med forskellige afviklingsperioder.

3. Besparelser inden for tjenestemandspensionssystemet

I pensionsudvalgets betænkning er der i relation til spørgsmålet om besparelsesmuligheder inden for tjenestemandspensionssystemet peget på det forhold, at ægtefællepensionen er nået op på et højere niveau end forudsat ved tjenestemandsreformen i 1969.

Ægtefællepensionen for et relevant udsnit af skalatrinene udgør nu ca. 76-82 pct. (i gennemsnit 79 pct.) af den tilsvarende egenpension mod ca. 71-80 pct. i 1969, jfr. bilag F.

Forskydningen i ægtefællepensionsniveauet er først og fremmest en konsekvens af omlægningen af dyrtidsreguleringen i 1975. De procentvise dyrtidsportioner til tjenestemandslønningerne blev ved den lejlighed ændret til faste kronedyrtidstillæg på 1.248 kr. årlig pr. dyrtidsportion. Tilsvarende gjaldt tjenestemandspensionerne, men for at de mindre pensioner ikke skulle få en øget dyrtidsdækning, blev det fastsat, at dyrtidsportionen dog maksimalt kunne udgøre 3 pct. af grundpensionen.

En finansiering af ændrede samordningsfradragsregler gennem først og fremmest en nedsættelse af ægtefællepensionen kan

også betragtes som en naturlig konsekvens af den skete udvikling gennem årene med en stigende erhvervsfrekvens for kvinder, således at den i dag næsten er på niveau med mændenes, ligesom det vil være i samklang med synspunktet om ægtefællerne som to selvstændige økonomiske individer. Dette synspunkt har netop været det afgørende argument for at søge samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension afviklet.

Ægtefællepensionerne har i øvrigt sammen med egenpensionerne fået tillagt i alt 4 dyrtidsportioner mere end tjenestemandslønningerne, hvilket har bevirket, at tjenestemandspensionerne procentvis er steget mere end de pensionsgivende lønele.

2 af de ekstra dyrtidsportioner til pensionerne stammer fra den ordning, der blev etableret i perioden 1977-79, hvor dyrtidsportioner til lønmodtagere - ud over en dyrtidsportion pr. gang - blev indbetalt til Arbejdsmarkedets Tillægspension (Lønmodtagernes Dyrtidsfond), mens tjenestemandspensionisterne i lighed med de sociale pensionister fik udbetalt det fulde antal dyrtidsportioner.

De andre 2 dyrtidsportioner har forbindelse med bortfaldet af dyrtidsreguleringen for lønningernes vedkommende for så vidt angår reguleringstidspunktet marts/april 1980, hvor lønmodtagerne fik en ferieforlængelse.

En nedsættelse af ægtefællepensionen til det niveau, som den udgjorde af egenpensionen i 1969, ville imidlertid kun give en meget beskeden besparelse i forhold til afviklingsudgifterne ved ændrede samordningsfradragsregler. Størrelsesordenen er ca. 7 mio. kr. årlig, der over en 12 års periode forøges til ca. 84 mio. kr. årlig.

Udvalget har derfor lagt til grund, at ægtefællepensionen må nedsættes yderligere.

På andre pensionsområder er det almindeligt, at ægtefællepen-

sionen udgør en fast procentdel (typisk 60 pct., men uden samordningsfradrag) af egenpensionen.

Henset hertil og for at opnå en administrativ hensigtsmæssig løsning har udvalget i sine overvejelser lagt til grund, at en nedsættelse af de fremtidige ægtefællepensioner bør ske på den måde, at ægtefællepensionen kommer til at udgøre samme procentdel af egenpensionen uanset pensionsniveau.

Det vil medføre, at de lavere pensionsniveauer udsættes for en relativ større nedsættelse end de højere.

En sådan konsekvens vil efter udvalgets opfattelse være forsvarlig, når der tages hensyn til, at nedsættelsen af samordningsfradrag et relativt vil få størst betydning for tjenestemænd, der er pensioneret fra de lavere lønrammer.

Hvor stor en fast procentdel, den fremtidige ægtefællepension kan komme til at udgøre af egenpensionen, afhænger af, hvor store besparelser der ønskes opnået, og af længden af afviklingsperioden for ægtefællens samordningsfradrag.

En ægtefællepension efter reglerne om opsat pension beregnes i dag som 2/3 af den opsatte egenpension.

Udvalget har derfor i sine overvejelser ladet indgå en finansieringsmodel, der bygger på en fast procentdel svarende til 2/3 af egenpensionen.

Desuden er der udarbejdet en finansieringsmodel, hvor procentdelen er forhøjet til 70 pct.

Der vil kunne opnås større besparelser med et reduceret behov for nedsættelse af ægtefællepensionens størrelse til følge, hvis også de fremtidige egenpensioner inddrages i besparelsesovervejelserne.

Det vil efter udvalgets opfattelse være nærliggende at over-

veje at reducere de fremtidige egenpensioner med de førnævnte 4 ekstra dyrtidsportioner.

Fremtidige tjenestemandspensionister vil som altovervejende hovedregel i perioden 1977-79 have fået indbetalt de 2 overskydende dyrtidsportioner til Arbejdsmarkedets Tillægspension (Lønmodtagernes Dyrtidsfond). Disse dyrtidsportioner frigives efter nærmere regler, når de pågældende tjenestemænd pensioneres.

Der kan derfor være grundlag for at indtage det standpunkt, at der nu næppe længere kan anføres en relevant begrundelse for at fortsætte udbetalingen af disse 2 ekstra dyrtidsportioner til fremtidige tjenestemandspensionister.

I den forbindelse må man også være opmærksom på, at tjenestemandspensionslovens principielle reguleringsbestemmelser bygger på en parallellitet i reguleringen af tjenestemandspensioner og tjenestemandslønninger.

Med en fastholdelse af dette reguleringsprincip kan der næppe heller siges at bestå en reel begrundelse for en fortsat fremtidig udbetaling af de 2 dyrtidsportioner, der blev ydet særskilt til pensionerne pr. 1. april 1980.

Forbedringen på samordningsfradragsområdet vil komme alle de tjenestemandspensionister til gode, som har ægtefæller, der oppebærer social pension. Hertil skal føjes, at det i øvrigt må forekomme udvalget mest naturligt, at også denne gruppe pensionister i et vist omfang bidrager til at finansiere forbedringen.

På denne baggrund har udvalget i sine overvejelser også inddraget finansieringsmodeller, der bygger på en reduktion af fremtidige egenpensioner med alle 4 eller kun de 2 dyrtidsportioner, der vedrører Lønmodtagernes Dyrtidsfond. I disse modeller udgør ægtefællepensionens procentdel af egenpensionen 70 pct., henholdsvis 72 pct.

For så vidt angår enker efter tjenestemænd, der blev pensioneret i henhold til tidligere tjenestemandslove, har det hidtil været lagt til grund, at enkepensionen beregnes efter samme regler, som tjenestemandens pension blev beregnet efter. Den årlige tilgang af disse enkepensioner er faldende og udgør i dag ca. 200.

På denne baggrund har udvalget ikke fundet grundlag for at foreslå en ændring af de nugældende beregningsprincipper for enkepensioner efter tidligere tjenestemandslove.

Selvstændige børnepensionister vil ikke kunne opnå nogen forbedring ved en ændring af reglerne om samordningsfradrag. Udvalget har derfor heller ikke fundet grundlag for at foreslå ændrede beregningsprincipper på dette område.

4. Forbedringer af tjenestemandspensionen

Udvalget har med den givne anledning fundet det naturligt samtidig at stille forslag om forbedringer på tjenestemandspensionsområdet på et par mindre punkter, hvor erfaringerne gennem årene har vist, at det vil være velbegrundet at overveje forbedringer.

Det drejer sig om ændringer, hvis gennemførelse skønnes at ville indebære en udgift på ca. 2 mio. kr. årlig. Denne udgift er i alle udvalgets finansieringsmodeller modregnet i de årlige besparelser, der opnås ved en nedsættelse af de fremtidige ægtefællepensioner m.v.

Den første ændring vedrører det forhold, at ægtefællepensionssikringen efter de gældende regler ikke er særlig gunstig i tilfælde, hvor tjenestemanden afgår ved døden med en lav pensionsalder.

Det foreslås derfor at fastsætte en regel om, at ægtefællepensionen - bortset fra en opsat ægtefællepension - beregnes på grundlag af en pensionsalder på mindst 15 år, bortset fra

de tilfælde hvor tjenestemandsansættelse sker i en sen alder.

For at undgå, at der i den anledning opstår et særligt misforhold mellem størrelsen af en egenpension og den tilsvarende mindste ægtefællepension, bør den foreslåede regel suppleres med en bestemmelse om, at egenpensionen til en tjenestemand, der har 10 års ansættelsestid - men ikke 10 års pensionsalder - ved afsked på grund af svagelighed eller anden ham utilregnelig årsag end alder beregnes på grundlag af 10 års pensionsalder.

Den anden ændring vedrører det forhold, at de gældende samordning s fradragsregler indebærer, at samordningsfradrag i tilfælde, hvor en enke og en eller flere fraskilte hustruer skal dele en ægtefællepension, beregnes på grundlag af den afdødes pensionsalder og trækkes fuldt ud i hver del af ægtefællepensionen.

Det har været vanskeligt for de berørte enker/fraskilte at forstå, at de skal betale fuldt samordningsfradrag, selv om de kun er berettiget til en del af den samlede **ægtefælle-**pension.

Hertil kommer, at sådanne situationer medfører en række sager om nedsættelse af samordningsfradraget i henhold til tjenestemandspensionslovens § 30 a.

Det foreslås derfor, at der fastsættes en regel om, at samordningsfradraget i disse situationer deles i samme forhold, som ægtefællepensionen er delt mellem de pågældende.

Underudvalget har i øvrigt i sin rapport foreslået nogle konkrete forbedringer af samordningsreglerne. Disse forslag er gjort til genstand for nærmere overvejelser i kapitel 7 om de lovgivningsmæssige konsekvenser m.v. sammen med et par tilsvarende ændringsforslag fra pensionsudvalgets betænkning.

Det skal bemærkes, at de udgiftsmæssige konsekvenser af forbedringerne efter udvalgets opfattelse er så forholdsvis beskedne, at de kan anses for dækket af udvalgets skøn over størrelsen af de samlede beløb vedrørende samordningsfradrag for henholdsvis ægtefællens og tjenestemandens egen indtægtsbestemte sociale pension, jfr. punkt 7.

Udgifterne vedrører hovedsagelig et forslag om at ophæve samordningsfradraget for pensionister, der under ophold på plejehjem får den sociale pension nedsat. Provenutabet herved er anslået til ca. 6 mio. kr. årlig, men reduceres i praksis noget som følge af forøget egenbetaling af opholdsudgifter på plejehjem.

5. Finansieringsmodel I og II

På baggrund af de foran anførte principielle overvejelser omkring en gradvis afvikling af samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension, afviklingsperiodens længde og karakteren af besparelsesmuligheder inden for tjenestemandspensionssystemet har udvalget indledningsvis overvejet 2 konkrete finansieringsmodeller, benævnt model I og model II.

I begge modeller er det forudsat, at besparelserne vil nå et varigt niveau efter ca. 10 år.

a) Model I

I denne model forudsættes samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension helt afviklet efter udløbet af en periode på 9 år, idet afviklingen sker med 3-årige intervaller.

Niveauet for fremtidige ægtefællepensioner fastsættes til 2/3 af satsen for egenpensionen.

Model I giver følgende talmæssige opstilling:

	Udgifter mio.kr.	Besparelser mio.kr.	Nettoudgifter mio.kr.
1. år	113	- 38	75
2. år	113	- 76	37
3. år	113	- 114	- 1
4. år	225	- 152	73
5. år	225	- 190	35
6. år	225	- 228	- 3
7. år	338	- 266	72
8. år	338	- 304	34
9. år	338	- 342	- 4
10. år	450	- 380	70

Konsekvenserne af denne model for ægtefællepensionens størrelse for 4 konkrete stillingskategorier fremgår af bilag G.

b) Model II

I denne model forudsættes samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension helt afviklet efter udløbet af en periode på 6 år, idet afviklingen sker med 2-årige intervaller.

Niveauet for fremtidige ægtefællepensioner fastsættes til 70 pct. af egenpensionen, der samtidig for fremtidige pensioners vedkommende nedsættes med de 4 ekstra dyrtidsportioner.

Model II giver følgende talmæssige opstilling:

	Udgifter mio.kr.	Besparelser mio.kr.	Nettoudgifter mio.kr.
1. år	113	- 53	60
2. år	113	- 106	7
3. år	225	- 159	66
4. år	225	- 212	13
5. år	338	- 265	73
6. år	338	- 318	20
7. år	450	- 371	79
8. år	450	- 424	26
9. år	450	- 477	- 27
10. år	450	- 530	- 80

Konsekvenserne af denne model for egenpensionens og ægtefællepensionens størrelse for 4 konkrete stillingskategorier fremgår af bilag H og I.

6. Tjenestemandsorganisationernes synspunkter vedrørende model I og II

Som det fremgår af udvalgets kommissorium, er det forudsat, at udvalget ved drøftelser med tjenestemandsorganisationerne inddrager disse organisationers synspunkter i overvejelserne om en finansiering af ændringer gennem besparelser inden for det gældende pensionssystem.

I overensstemmelse hermed har udvalget orienteret en række tjenestemandsorganisationer i statsligt og kommunalt regie samt inden for telefonselskaberne om indholdet af model I og II.

Det fremgår af bilag J, hvilke tjenestemandsorganisationer der er tale om.

De pågældende organisationer havde på et møde med udvalget den 23. september 1985 lejlighed til at fremsætte deres kommentarer til modellerne.

Om model I bemærkede tjenestemandsorganisationerne, at en så kraftig nedsættelse af den fremtidige ægtefællepension som til 2/3 af egenpensionen ikke var acceptabel.

Model II fandt organisationerne ikke acceptabel. De anførte, at den ikke vil være rimelig over for enlige egenpensionister, og at antallet af dyrtidsportioner er uden sammenhæng med diskussionen om samordningsfradraget. Endelig blev der peget på, at ordningen efter organisationernes opfattelse vender den tunge ende nedad, idet den procentvis vil ramme de lavere pensioner hårdere end de højere pensioner.

LO og FTF var i øvrigt indbudt til at overvære mødet den 23. september 1985, henset til at en række overenskomstgrupper m.fl. inden for forsvarets område er omfattet af den tjenestemandslignende pensionsordning, der er fastlagt i civilarbejderloven.

7. Indtægtsbestemte samordningsfradrag

Udvalget har i kapitel 4 på baggrund af konklusionen i underudvalgets rapport givet udtryk for den opfattelse, at udvalget herefter ikke finder, at der er tilstrækkeligt grundlag for at gå nærmere ind i aktuelle overvejelser om en gennemførelse af omlægningen af samordningsfradraget til et fradrag i den sociale pension.

Pensionsudvalget pegede i sin betænkning på omlægningen som en mulighed til nærmere overvejelse med henblik på en forbedret sammenhæng i udbetalingen af tjenestemandspension og social pension for at komme de hyppige efterregulerings- og tilbagebetalingssager til livs og for at gøre systemet mere overskueligt for pensionisterne.

Underudvalgets konklusion siger herom, at såfremt både ægtefællesamordningsfradraget og samordningsfradraget for de indtægtsbestemte sociale pensioner ophæves, vil der allerede være opnået så betydelige forenklinger, at der næppe vil kunne opnås yderligere forståelsesmæssige fordele for pensionisterne ved at omlægge samordningsfradraget til et fradrag i den sociale pension.

På denne baggrund har udvalget i sine videre overvejelser af mulige finansieringsmodeller for en afvikling af samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension inddraget spørgsmålet om en afvikling af hovedparten af de indtægtsbestemte samordningsfradrag i egenpensionistens tjenestemandspension.

Der tænkes her på indtægtsbestemte samordningsfradrag i den i kapitel 3 beskrevne situation, hvor en tjenestemandspen-

sionist under 67 år oppebærer indtægtsbestemt social pension. Det særlige samordningsfradrag svarende til størrelsen af erhvervsudygtighedsbeløbet ved opnåelse af højeste førtidspension forudsættes dog bevaret af de i kapitel 3 anførte grunde.

Ved en sådan afvikling sammenholdt med, at de indtægtsbestemte samordningsfradrag for ægtefællen bortfalder i forbindelse med en generel afvikling af samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension, vil der ved en afvikling speriodes udløb udover det nævnte fradrag for erhvervsudygtighed sbe løbet tilbage alene være det almindelige samordning s fradrag på 2 pct. pr. pensionsalderår for egenpensionisten i forbindelse med udbetaling af folkepensionens fulde grundbeløb efter det fyldte 67. år samt det indtægtsbestemte samordningsfradrag i de få tilfælde, hvor en tjenestemandspensionist på 67-69 år oppebærer arbejdsindtægtsbestemt social pension.

Som underudvalget bemærker, føler mange pensionister sig udsat for en dobbelt samordning i forbindelse med indtægtsbestemt social pension. Ikke alene må tjenestemandspensionisten tåle, at tjenestemandspensionen reduceres på grund af den sociale pension. Desuden indtægtsreguleres den sociale pension på grundlag af bruttotjenestemandspensionen, således at også samordningsfradraget indgår i indtægtsgrundlaget.

Forenklingen af samordningsfradragssystemet kan i den forbindelse fremskyndes ved at lade ægtefællens indtægtsbestemte samordningsfradrag bortfalde på én gang straks ved afviklingsperiodens begyndelse. Tilsvarende kan man lade egenpensionistens indtægtsbestemte samordningsfradrag bortfalde på én gang på et passende tidspunkt inden for afviklingsperioden.

Som tidligere nævnt kan ægtefællens indtægtsbestemte samordningsfradrag skønsmæssigt anslås til ca. 40 mio. kr. årlig. Egenpensionistens indtægtsbestemte samordningsfradrag skøn-

nes at udgøre ca. 60 mio. kr. årlig. Tallene er behæftet med nogen usikkerhed.

8. Finansieringsmodel A og B

På baggrund af tjenestemandsorganisationernes bemærkninger og de i punkt 7 indeholdte synspunkter har udvalget herefter overvejet yderligere 2 konkrete finansieringsmodeller, benævnt model A og B.

I begge modeller er anvendt en overgangsperiode på 12 år, idet det varige niveau for besparelserne efter udvalgets skøn mest sandsynligt nås efter ca. 12 år, og ikke som foran i model I og II påregnet efter ca. 10 år.

a) Model A

Der er ved udarbejdelsen af model A taget hensyn til tjenestemandsorganisationernes synspunkt om, at ægtefællepensionen bør komme til at udgøre en større procentdel af egenpensionen end 2/3, og at spørgsmålet om de ekstra dyrtidsportioner ikke inddrages.

Procentdelen af egenpensionen er sat til 70 pct. Til gengæld er afviklingsperioden forlænget, således at afviklingen er gennemført efter udløbet af en periode på 11 år.

Model A giver følgende talmæssige opstilling:

	Udgifter mio.kr.	Besparelser mio.kr.	Nettoudgifter mio.kr.
1. år	113	- 28	85
2. år	113	- 56	57
3. år	113	- 84	29
4. år	113	- 112	1
5. år	225	- 140	85
6. år	225	- 168	57
7. år	225	- 196	29
8. år	225	- 224	1
9. år	338	- 252	86
10. år	338	- 280	58
11. år	338	- 308	30
12. år	450	- 336	114

Konsekvenserne af denne model for ægtefællepensionens størrelse for 4 konkrete stillingskategorier fremgår af bilag K.

b) Model B

Der er ved udarbejdelsen af model B taget hensyn til overvejelserne i punkt 7 om at søge opnået den størst mulige forenkling af hele samordningsfradragssystemet ved også at inddrage afviklingen af hovedparten af de indtægtsbestemte samordningsfradrag i egenpensionistens tjenestemandspension i modellen.

Ægtefællens indtægtsbestemte samordningsfradrag bortfalder 1. år af afviklingsperioden, og egenpensionistens bortfalder 6. år. Afviklingsperioden er i øvrigt den samme som i model A.

Fremtidige ægtefællepensioner fastsættes til 70 pct. af egenpensionen, der samtidig for fremtidige pensioners vedkommende nedsættes med de 2 ekstra dyrtidsportioner, der vedrører Lønmodtagernes Dyrtidsfond.

Det er som foran nævnt udvalgets opfattelse, at der kan være grundlag for at indtage det standpunkt, at der næppe længere kan anføres nogen relevant begrundelse for at fortsætte udbetalingen af disse dyrtidsportioner til fremtidige tjenestemandspensionister, og at det i øvrigt må være naturligt, at også de fremtidige egenpensionister - og ikke alene ægtefællepensionisterne - bidrager til forbedringen på samordningsfradragsområdet.

Argumentationen herfor forstærkes efter udvalgets opfattelse, når egenpensionistens indtægtsbestemte samordningsfradrag indføjes i modellen, hvorved også en række enlige tjenestemandspensionister vil blive omfattet af forbedringen.

Til tjenestemandsorganisationernes synspunkt om, at en nedsættelse af antallet af dyrtidsportioner vejer relativt tun-

gest for de lavere pensioners vedkommende, skal udvalget bemærke, at nedsættelsen af samordningsfradraget til gengæld vil få relativt størst betydning for tjenestemænd, der er pensioneret fra de lavere lønrammer.

Model B giver følgende talmæssige opstilling:

	Udgifter mio.kr.	Besparelser mio.kr.	Nettoudgifter mio.kr.
1. år	143	- 41	102
2. år	143	- 82	61
3. år	143	- 123	20
4. år	143	- 164	- 21
5. år	246	- 205	41
6. år	306	- 246	60
7. år	306	- 287	19
8. år	306	- 328	- 22
9. år	409	- 369	40
10. år	409	- 410	- 1
11. år	409	- 451	- 42
12. år	512	- 492	20

Konsekvenserne af denne model for egenpensionens og ægtefællepensionens størrelse for 4 konkrete stillingskategorier fremgår af bilag L og M.

9. Tjenestemandsorganisationernes synspunkter vedrørende model A og B

Tjenestemandsorganisationerne havde på et nyt møde med udvalget den 11. oktober 1985 lejlighed til at fremsætte deres kommentarer til model A og B. De er efterfølgende skriftligt fremkommet med nogle synspunkter.

Der skal herom henvises til bilag N, der indeholder de bemærkninger, som ved skrivelse af 15. oktober 1985 er afgivet i fællesskab af Tjenestemændenes Fællesudvalg, Kommunale Tjenestemænds Udvalg, Københavnske Tjenestemænds Fællesudvalg og Fællesudvalget for Frederiksbergske Tjenestemænd. Det foreligger oplyst, at LO kan tilslutte sig udtalelsen.

Tjenestemandsorganisationernes udtalelse har i hovedsagen en generel karakter og indeholder ikke særlige bemærkninger vedrørende model A og B.

Det anføres dog, at man ikke vil afvise en eventuel forhandling om fremtidige ægtefællepensioner med udgangspunkt i det niveau, de havde i forhold til egenpensionerne efter tjenestemandsreformen i 1969.

Som tidligere bemærket af udvalget ville en sådan nedsættelse af ægtefællepensionsniveauet alene kunne give en besparelse i størrelsesordenen ca. 7 mio. kr. årlig, der over en 12 års periode forøges til ca. 84 mio. kr. årlig.

Organisationerne kan i øvrigt tilslutte sig den foreslåede afskaffelse af det indtægtsbestemte samordningsfradrag, men afviser en finansiering gennem forringelser af pensionssystemet og henviser i øvrigt til, at der vil ske en begrænsning i tjenestemandspensionisternes adgang til indtægtsafhængige offentlige ydelser, hvorved de faktiske merudgifter vil blive yderligere reduceret, ligesom der vil være store administrative besparelser forbundet med afskaffelsen af det indtægtsbestemte samordningsfradrag.

Hertil skal udvalget bemærke **følgende:**

Afskaffelse af samordningsfradraget for ægtefæller vil næppe have nogen økonomiske konsekvenser af betydning på det sociale område.

Indtægtsreguleringen af pensionerne sker i forvejen på grundlag af bruttotjenestemandspensionen før samordningsfradraget, men for førtidspensionerede tjenestemænd kan forslaget muligvis indebære helt minimale besparelser på børnetilskudsområdet på grund af indtægtsreguleringen af børnetilskud. Endvidere vil der blive merindtægter på ca. 5-10 mill, kr. årlig på grund af en stigning i **hjemmehjælpsbetaling,**

hvortil kommer en mindre merindtægt ved betaling for ophold på plejehjem.

Udenfor socialministeriets lovgivning må man antage, at forslaget især vil kunne indebære besparelser på boligydelsen. Det er imidlertid ikke muligt på det foreliggende datagrundlag at opgøre størrelsen af denne besparelse, men de samlede merindtægter og besparelser vil ikke tilnærmelsesvis beløbe sig til en størrelsesorden på de 100 mill.kr., der tidligere har været fremme i debatten om en afskaffelse af ægtefællesamordningsfradraget.

For så vidt angår organisationernes synspunkt om, at der vil være store administrative besparelser forbundet med afskaffelsen af det indtægtsbestemte samordningsfradrag, skal udvalget bemærke, at dette synspunkt ikke finder støtte i underudvalgets vurdering af de administrative og tekniske funktioner, der er forbundet med samordningsfradragssystemet.

De administrative procedurer er i dag i meget høj grad indrettet på maskinel behandling. Selv om en afskaffelse af det indtægtsbestemte samordningsfradrag vil indebære en væsentlig administrativ forenkling skønnes det, at de personalemæssige konsekvenser heraf vil være meget begrænsede.

På baggrund heraf har udvalget ikke fundet anledning til at inddrage disse forhold i finansieringsmodellerne.

10. Udvalgets afsluttende overvejelser vedrørende udformningen af finansieringsmodeller

a) I overensstemmelse med de synspunkter, som udvalget har lagt frem i punkt 7-9, er det udvalgets konklusion, at der bør vælges en model, der er udformet efter principperne i model B.

Model B indebærer en afviklingsperiode på 11 år og fastsæt-

ter ægtefællepensionens procentdel af egenpensionen (nedsat med 2 dyrtidsportioner) til 70 pct.

En **afviklingsperiode** af denne længde må ses i en vis sammenhæng med det forhold, at der vil gå ca. 12 år, fra en nyordning træder i kraft, til det varige niveau for besparelserne ("ligevægtstilstanden") er nået.

b) Hvis afviklingsperioden på 11 år anses for at være for langvarig og derfor ønskes reduceret, uden at modellens indhold i øvrigt ændres, vil det medføre øgede nettoudgifter i de første ca. 12 år efter afviklingens iværksættelse i forhold til udgifterne ved model B.

En afkortning af afviklingsperioden til 8 år giver følgende talmæssige opstilling (benævnt model B II);

	Udgifter mio.kr.	Besparelser mio.kr.	Nettoudgifter mio.kr.
1. år	143	- 41	102
2. år	143	- 82	61
3. år	246	- 123	123
4. år	246	- 164	82
5. år	306	- 205	101
6. år	306	- 246	60
7. år	409	- 287	122
8. år	409	- 328	81
9. år	512	- 369	143
10. år	512	- 410	102
11. år	512	- 451	61
12. år	512	- 492	20

Ægtefællesamordningsfradraget nedsættes i denne model med 0,5 pct. det 1., 3., 7. og 9. år. Ægtefællens indtægtsbestemte samordningsfradrag bortfalder dog allerede 1. år, og **egen**pensionistens indtægtsbestemte samordningsfradrag bortfalder 5. år.

c) Hvis model B i stedet ønskes ændret på den måde, at ægtefællepensionens procentdel af egenpensionen forøges, vil det indebære øgede nettoudgifter både i de første ca. 12 år efter afviklingens iværksættelse og i tiden derefter i forhold til udgifterne ved model B.

En forøgelse af procentdelen til 72 pct. giver følgende talmæssige opstilling (benævnt model B III):

	Udgifter mio.kr.	Besparelser mio.kr.	Nettoudgifter mio.kr.
1. år	143	- 35	108
2. år	143	- 70	73
3. år	143	- 105	38
4. år	143	- 140	3
5. år	246	- 175	71
6. år	306	- 210	96
7. år	306	- 245	61
8. år	306	- 280	26
9. år	409	- 315	94
10. år	409	- 350	59
11. år	409	- 385	24
12. år	512	- 420	92

Konsekvenserne af denne model for ægtefællepensionens størrelse for 4 konkrete stillingskategorier fremgår af bilag O. For så vidt angår egenpensionens størrelse henvises til bilag L.

d) Hvis model B ønskes ændret på den måde, at afviklingsperioden reduceres, og ægtefællepensionens procentdel af egenpensionen samtidig forøges, vil det indebære en yderligere forøgelse af nettoudgifterne i de første ca. 12 år efter afviklingens iværksættelse.

En kombination af afviklingsperioden på 8 år i model B II og procentdelen på 72 pct. i model B III giver følgende talmæssige opstilling (benævnt model B IV);

	Udgifter mio.kr.	Besparelser mio.kr.	Nettoudgifter mio.kr.
1. år	143	- 35	108
2. år	143	- 70	73
3. år	246	- 105	141
4. år	246	- 140	106
5. år	306	- 175	131
6. år	306	- 210	96
7. år	409	- 245	164
8. år	409	- 280	129
9. år	512	- 315	197
10. år	512	- 350	162
11. år	512	- 385	127
12. år	512	- 420	92

Denne model indebærer, at ægtefællesamordningsfradraget nedsættes med 0,5 pct. det 1., 3., 7. og 9. år, at ægtefællens indtægtsbestemte samordningsfradrag bortfalder 1. år, og jit egenpensionistens indtægtsbestemte samordningsfradrag bortfalder 5. år, samt at ægtefællepensionen fastsættes til 72 pct. af egenpensionen (nedsat med 2 dyrtidsportioner).

Udvalget skal bemærke, at de skitserede varianter af princip-model B er tænkt som en tydeliggørelse af de økonomiske konsekvenser af at vælge en kortere eller længere afviklingsperiode og en større eller mindre procentdel som ægtefællepensionens andel af egenpensionen.

Udgifterne kan også reduceres de første år efter afviklingens iværksættelse ved ikke at lade ægtefællens indtægtsbestemte samordningsfradrag bortfalde allerede det 1. år.

I principmodellen er besparelserne bl.a. baseret på, at egenpensionen nedsættes med 2 af de ekstra 4 dyrtidsportioner.

Hvis alle 4 dyrtidsportioner bortfalder, kan besparelsesgrundlaget forøges med ca. 12 mio. kr. årlig, d.v.s. efter

12 år ca. 144 mio. kr. årlig.

Hvis dyrtidsportionerne ikke røres, og egenpensionen således ikke reduceres, bliver besparelsesgrundlaget umiddelbart tilsvarende mindre.

11. Det anvendte udgiftsniveau

Udvalget har for samtlige modellers vedkommende ved de talmæssige opstillinger anvendt det gældende niveau for udgifter, "henholdvis besparelser pr. 1. april 1985 og det pr. samme dato værende antal pensionister.

Stigningen i antallet af tjenestemandspensionister med samordningsfradrag har i de seneste år været relativ stor, nemlig 3,5 pct. årlig, hvilket bl.a. må antages at have haft sammenhæng med, at tjenestemændenes førtidspensionsordning blev forbedret i 1979 (reduceret førtidspensionsfradrag).

Pensionisttilgangen må antages at blive lavere i de kommende år.

Den fremtidige tilgang af pensionister er afhængig af aldersfordelingen for aktive tjenestemænd. Der foreligger ikke oplysninger over en sådan aldersfordeling på alle de forskellige tjenestemandsområder, men på baggrund af foreliggende oplysninger om aldersfordelingen på enkelte områder kan tilgangen af tjenestemandspensionister med samordningsfradrag i de kommende år efter udvalgets opfattelse skønsmæssigt anslås til ca. 2 pct. om året.

En hensyntagen til denne tilgang ville medføre, at den samlede udgift i model B på ca. 510 mio.kr. årlig i stedet ville andrage ca. 650 mio.kr. årlig efter udløbet af 12 års perioden i prisniveau april 1985.

12. Ikrafttrædelsestidspunkt

Underudvalget har i sin rapport peget på, at den årlige fastsættelse af den sociale pension samt skatteårets begyndelse pr. 1. januar gør det mest hensigtsmæssigt, at en omlægning af samordningsfradraget i givet fald får virkning fra 1. januar.

Udvalget finder tilsvarende, at en gradvis afvikling af samordningsfradraget som foran skitseret bør træde i kraft med virkning fra en 1. januar.

Af hensyn til den nødvendige ændring af lovgivning, pensionsregulativer og -vedtægter m.v., jfr. kapitel 7, samt den nærmere administrative tilrettelæggelse, vil en ikrafttræden herefter tidligst kunne finde sted med virkning fra 1. januar 1987.

Kapitel 6

REGULERING AF SAMORDNINGSFRADRAG

1. Indledning

Ifølge sit "kommissorium skal udvalget overveje muligheden for en ændret fremtidig regulering af samordningsfradraget for tjenestemandspensionistens egen sociale pension eller en fastfrysning heraf.

2. Regulering af tjenestemandspensioner og sociale pensioner

Tjenestemandspensioner dyrtidsreguleres efter tjenestemandspensionslovens § 27, stk. 1, når der sker forhøjelse eller nedsættelse af tjenestemandslønninger som følge af bevægelserne i reguleringspristallet.

Ved lov nr. 575 af 27. oktober 1982 om begrænsning af lønstigninger og om ændring af takt- og dyrtidsregulering m.v. samt lov nr. 237 af 23. maj 1984 om ændring af nævnte lov af 27. oktober 1982 er dyrtidsreguleringen af bl.a. tjenestemandslønninger suspenderet til og med regulering efter reguleringspristallet for januar 1987.

Som følge af ovennævnte § 27, stk. 1, er dyrtidsreguleringen af tjenestemandspensioner tilsvarende suspenderet.

Efter § 27, stk. 2, reguleres tjenestemandspensioner i øvrigt, når der sker generel ændring af tjenestemandslønninger. Dette har bevirket, at tjenestemandspensionerne fra oktober 1982 til og med oktober 1985 er blevet reguleret med i alt ca. 9 pct. Heri er inkluderet de forhøjelser på 1,75 pct. pr. 1. april 1985 og 0,39 pct. pr. 1. oktober 1985, som følger af lov nr. 123 af 31. marts 1985 om forlængelse af

kollektive overenskomster og aftaler m.v.

De sociale pensioner bliver i henhold til lov om social pension reguleret med 3 pct. for hver fulde 3 points udsving i reguleringspristallet for januar og juli, således at de 3 pct. beregnes af de i loven fastsatte grundbeløb.

Der er ikke sket suspension af dyrtidsreguleringen af de sociale pensioner, der fra oktober 1982 er dyrtidsreguleret med i alt 8 portioner inkl. reguleringen pr. 1. oktober 1985, svarende til en stigning på 19,4 pct. i forhold til april 1982-niveauet.

Da størrelsen af de sociale pensioner er det beløbsmæssige grundlag for beregningen af samordningsfradraget, er dette fradrag på grund af den fortsatte dyrtidsregulering af de sociale pensioner steget i samme omfang som de sociale pensioner, medens tjenestemandspensionerne, hvori fradraget foretages, har haft en lavere stigning.

Som eksempel kan nævnes, at tjenestemandspensionen til et pensioneret overpostbud med højeste pensionsalder, der er gift, og hvor ægtefællerne begge får folkepension, fra oktober 1982 til oktober 1985 er steget med 649 kr. månedlig fra 7.387 kr. til 8.036 kr. månedlig. Samordningsfradraget er i samme periode steget med 684 kr. månedlig fra 3.518 kr. til 4.202 kr. månedlig, hvilket har betydet et fald i den udbetalte tjenestemandspension på 35 kr. månedlig.

Tjenestemandspensionen til en pensioneret kontorchef med højeste pensionsalder, der er gift, og hvor begge ægtefæller får folkepension, er i den tilsvarende periode steget med 1.016 kr. månedlig fra 12.599 kr. til 13.615 kr. månedlig. Samordningsfradraget er ligesom for overpostbudet steget med 684 kr. månedlig.

Da stigningen i samordningsfradraget udgør samme kronebeløb for alle pensionister med samme pensionsalder, vil en procentvis forhøjelse af tjenestemandspensionerne betyde, at et fald i den udbetalte tjenestemandspension fortrinsvis vil forekomme for de lavere pensioner.

Reguleringen af tjenestemandspensionerne pr. 1. oktober 1985 med 0,39 pct., samtidig med at de sociale pensioner blev forhøjet med én dyrtidsportion, har imidlertid pr. denne reguleringsdato betydet et mindre fald i den udbetalte tjenestemandspension for næsten alle tjenestemandspensionister.

3. Fastfrysning af samordningsfradraget

En fastfrysning af samordningsfradraget på et bestemt tidspunkt vil indebære, at samordningsfradraget fikseres som faste kronebeløb, der beregningsmæssigt vil blive frigjort fra den sociale pension, som tjenestemandspensionisten oppebærer.

Efterhånden som tjenestemandspensionen reguleres, vil sanordningsfradraget komme til at udgøre en stadig lavere procentdel af denne.

De indtægtsbestemte saraordningsfradrag vil med tiden blive reduceret, fordi de fastsættes i forhold til de fastfrosne samordningsfradrag for folkepensionens fulde grundbeløb.

De fremtidige udgiftsmæssige konsekvenser af at fastfryse samordningsfradraget kan principielt ikke opgøres, da de bl.a. vil være afhængige af de fremtidige reguleringer af de sociale pensioner.

Såfremt samordningsfradraget var blevet fastfrosset på det niveau, det havde pr. 1. januar 1983, ville det have medført følgende provenutab for det offentlige:

	Provenu af samordn.-fradrag for egen social pension	Provenu renset for tilgang i antal pensionister m/ samordn.-fradrag	Provenutab p.gr.af pensionisttilgangen	Samlet provenutab v/fastfrysn.
	mio.kr.	mio.kr.	mio.kr.	mio.kr.
1/1 1983	1.100	1.100	-	-
1/1 1984	1.260	1.185	5	90
1/1 1985	1.355	1.260	12	172
* 1/1 1986	1.462	1.313	24	237
1/1 1987	1.566	1.359	39	298
1/1 1988	1.649	1.403	53	356
1/1 1989	1.737	1.449	69	418
1/1 1990	1.829	1.496	88	484
↓	↓	↓	↓	↓
1/1 1996	2.495	1.812	268	980

*Ved fremskrivningen for perioden 1/1 1986 - 1/1 1996 er det forudsat, at de sociale pensioner vil stige 3,5 pct. i 1986 og 3,25 pct. de følgende år, svarende til de forudsætninger, der er lagt til grund i budgetdepartementets finansredegørelse 1984, samt at antallet af tjenestemandspensionister i 1986 stiger 3,5 pct. og i de følgende år anslås at stige ca. 2 pct. pr. år, jfr. kapitel 5.

En fastfrysning pr. 1. januar 1987 vil betyde, at et beløb svarende til samordningsfradraget af den forudsatte stigning i folkepensionen på 3,25 pct. årlig vil blive udbetalt. En enlig pensionist med 31 års pensionsalder vil på den måde efter f.eks. 6 år få ekstra 5.034 kr. årlig. Hvis pensionsalderen er 37 år, vil beløbet udgøre 5.996 kr. årlig.

4. Ændret regulering af samordningsfradraget

En anden regulering af samordningsfradraget end den hidtidige må forudsætte, at fradraget fikseres til faste kronebeløb, der herefter danner grundlag for den fremtidige regulering.

Det vil i givet fald være nærliggende at overveje at regulere samordningsfradraget med de forhøjelser, som ydes til tjenestemandspensionen. Derved undgås, at den udbetalte tjenestemandspension reduceres, når den sociale pension stiger, og da samordningsfradraget bevarer sin relative værdi, vil en sådan regulering i modsætning til en fastfrysning bygge på forudsætningen om bevarelse af samordningsprincippet.

Ved et skøn over provenutabet ved en sådan ændret regulering må der udover forudsætningen om den fremtidige stigningstakt for den sociale pension, jfr. pkt. 3, fastlægges en forudsætning om den fremtidige generelle stigning for tjenestemands lønninger og -pensioner.

Såfremt stigningen i tjenestemandspensionen bliver på samme niveau som stigningen i den sociale pension, vil der ikke være et provenutab, men på den anden side heller ikke nogen grund til at ændre reguleringsmekanismen.

Såfremt den sociale pension stiger gennemsnitlig 1 pct. mere pr. år end tjenestemandspensionen, vil det gennemsnitlige provenutab ved at lade reguleringen af samordningsfradraget følge reguleringen af tjenestemandspensionen udgøre følgende beløb, når der desuden tages hensyn til den forventede stigning i antallet af pensionister:

Gennemsnitligt provenutab, hvis social pension stiger 1 pct. mere pr. år end tjenestemandspension:

	mio.kr.
l/l 1987	0
l/l 1988	16
l/l 1989	34
l/l 1990	53
l/l 1991	73
l/l 1992	96
l/l 1993	121
l/l 1994	148
l/l 1995	178
l/l 1996	210

En sådan regulering af samordningsfradraget vil betyde, at en enlig pensionist med 31 års pensionsalder får 250-350 kr. mere om året, d.v.s. efter 6 år ca. 1.700 kr. årlig. Hvis pensionsalderen er 37 år, vil beløbet udgøre ca. 2.000 kr. årlig.

Kapitel 7

LOVGIVNING

1. Indledning

I dette kapitel gives først og fremmest en beskrivelse af de ændringer i tjenestemandspensionsloven, som vil være nødvendige, hvis samordningsfradraget for ægtefællens sociale pension og samordningsfradraget for hovedparten af tjenestemandspensionistens egen indtægtsbestemte sociale pension skal afvikles, og der desuden skal ske en reduktion af fremtidige tjenestemandspensioner.

Desuden beskrives de lovændringer, som en gennemførelse af udvalgets supplerende pensionsforbedringsforslag i kapitel 5 vil afføde, samt de lovændringer, som følger af underudvalgets ændringsforslag i rapporten om de administrative og tekniske funktioner og af pensionsudvalgets betænkning.

Endvidere behandles spørgsmålet om gennemførelsen af de tilsvarende ændringer i pensionsregulativer og -vedtægter m.v. for kommunale tjenestemænd og andre personalegrupper med tjenestemandspensionsstatus, ligesom behovet for visse afledte ændringer i den sociale pensionslovgivning omtales.

Endelig skitseres kort det behov for lovændringer, som ville være en konsekvens dels af en omlægning af samordningsfradraget til et fradrag i den udbetalte sociale pension, dels af en fastfrysning eller en ændret regulering af samordningsfradraget for tjenestemandens egen sociale pension.

2. Ændringer i tjenestemandspensionsloven i forbindelse med samordningsfradragsafvikling og tjenestemandspensionsreduktion

a) En gradvis afvikling af samordningsfradraget for ægtefæl-

lens sociale pension vil forudsætte ændring af lovens § 29, således at fradraget, for så vidt angår den del, der vedrører ægtefællen, ikke længere beregnes som 2 pct. pr. pensionsalderår af folkepensionens grundbeløb, men alene med den gradvist reducerede procentdel, der følger af den valgte afviklingsmodel. Hvis ægtefællens indtægtsbestemte samordningsfradrag ikke afvikles gradvist, men som af udvalget foreslået på én gang, skal § 30 ændres i overensstemmelse hermed.

b) En afvikling af samordningsfradraget for tjenestemandspensionistens egen indtægtsbestemte sociale førtidspension vil forudsætte en supplerende bestemmelse i § 30, stk. 1, hvorefter dette samordningsfradrag bortfalder fra en nærmere angivet dato i overensstemmelse med den valgte afviklingsmodel.

Som af underudvalget foreslået, bør de nuværende tjenestemandspensionister gennem en overgangsbestemmelse i § 30 sikres mod eventuel nedgang i den udbetalte tjenestemandspension ved nyordningens gennemførelse.

Beregningsprincippet i § 30, stk. 1, forudsættes bevaret i de tilfælde, hvor folkepensionen til 67-69-årige tjenestemandspensionister indtægtsreguleres på grund af erhvervsindtægter.

c) En ændret beregning af ægtefællepension i overensstemmelse med udvalgets forslag forudsætter en ændring af § 12, stk. 1, således at fremtidige ægtefællepensioner udgør X pct. af egenpensionen efter § 6, stk. 1.

Desuden forudsætter det en ændring af § 27, stk. 1 og 2, således at disse ægtefællepensioner fremtidigt reguleres med X pct. af den tilsvarende egenpensions regulering.

d) Et reduceret antal dyrtidsportioner til fremtidige egenpensioner forudsætter en ændring af § 27, stk. 1.

3. Udvalgets supplerende pensionsforbedringsforslag

a) En regel om, at ægtefællepensionen - bortset fra en opsat ægtefællepension - beregnes på grundlag af en pensionsalder på mindst 15 år, skal indføjes i § 12.

b) En regel om, at egenpensionen til en tjenestemand, der har 10 års ansættelsestid - men ikke 10 års pensionsalder - ved afsked på grund af svagelighed eller anden ham utilregnelig årsag end alder beregnes på grundlag af 10 års pensionsalder, kan indføjes i § 6.

c) En regel om, at samordning s fradrag i tilfælde, hvor en enke og én eller flere fraskilte hustruer deler en ægtefællepension, beregnes i forhold til den brøkdel, som den pågældende oppebærer af ægtefællepensionen, kan indføjes i § 29.

4. Underudvalgets ændringsforslag

a) En regel om, at samordningsfradraget for erhvervsudygtighedsbeløb ikke som hidtil udgør et beløb svarende til erhvervsudygtighedsbeløbet for enlige, men til et beløb svarende til det erhvervsudygtighedsbeløb, som tjenestemandspensionisten rent faktisk oppebærer (mindre end enligsatsen, hvis begge ægtefæller er berettigede til højeste sociale førtidspension), forudsætter en ændring af § 30, stk. 2.

Hertil skal udvalget føje følgende forslag vedrørende ægtefællepensionisters erhvervsudygtighedsbeløb:

Efter § 30, stk. 2, 2. pkt., gælder, at samordningsfradrag for erhvervsudygtighedsbeløb også trækkes for personer, der oppebærer ægtefællepension efter tilskadekomstreglerne samtidig med en højeste social førtidspension.

På baggrund af synspunktet om, at ægtefæller i dag bør betragtes som selvstændige økonomiske individer, bør den nævn-

te bestemmelse ophæves, idet det beror på en tilfældighed, om en ægtefælle efter en tjenestemand, der er død, henholdsvis pensioneret som følge af tilskadekomst i tjenesten, selv opfylder betingelsen for at oppebære højeste social førtidspension.

b) En tjenestemand med relativ høj optjent pensionsalder, der tilkendes højeste førtidspension, og som derfor får samordningsfradrag for erhvervsudygtighedsbeløb trukket i tjenestemandspensionen efter § 7 (kvalificeret svagelighedspension) eller § 8 (tilskadekomstpension), kan komme ud for, at den forhøjelse af pensionen, der opnås i henhold til §§ 7 eller 8, ikke udgør så stort et beløb som samordningsfradraget for erhvervsudygtighedsbeløb.

I sådanne tilfælde har tjenestemandspensionisten ifølge fast praksis i stedet kunnet vælge ordinær pension indtil det 67. år, hvor erhvervsudygtighedsbeløbet og samordningsfradraget herfor falder væk, og derefter kunnet oppebære den i henhold til §§ 7 eller 8 forhøjede pension.

Der foreslås etableret udtrykkelig lovhjemmel herfor i tilknytning til § 30, stk. 2.

c) Underudvalget fremhæver, at der under alle omstændigheder er grund til at overveje en ophævelse af samordningsfradrag for pensionister eller ægtefæller, der under ophold på plejehjem får den sociale pension nedsat.

En sådan ændring bør gennemføres ved en ændring af § 28.

5. Pensionsudvalgets forslag

Udvalget har fundet det rigtigst i sine overvejelser at medtage nogle forslag til ændringer på samordningsfradragsområdet, som pensionsudvalget fremsatte i sin betænkning. Det drejer sig om følgende:

a) Der bør ske en ophævelse af reglen i §§ 28 og 29 om, at der skal foretages samordningsfradrag, når der er opnået ret til folkepension, uanset om den pågældende ansøger om folkepension. Samordningsfradrag foretages herefter kun, hvis der rent faktisk oppebæres social pension.

b) Reglerne i § 28, stk. 2, om samordningsfradrag for samgifte tjenestemandspensionister, hvor fradraget for begge pensionisters sociale pension i dag foretages i den største af tjenestemandspensionerne, bør ændres således, at hver ægtefælle får sit eget samordningsfradrag.

Ændringen bør, som af underudvalget anført, suppleres med en overgangsordning, som sikrer de nuværende samgifte tjenestemandspensionister mod eventuel nedgang i den samlede udbetaling af tjenestemandspension ved nyordningens gennemførelse.

c) Den i § 30 a indeholdte adgang til at lade samordningsfradraget nedsætte eller bortfalde giver, som også af underudvalget anført, anledning til administrative problemer. De kan til en vis grad løses ved at anvende ajourførte beløbsgrænser for indtægtsregulering af social pension efter den forud for 1970 gældende sociale pensionslovgivning.

Dette sammenholdt med, at udvalgets forslag under punkt 3 c) samt et forestående lovforslag om en ændret regulering af den opsatte pension gradvist vil begrænse antallet af sager efter § 30 a gør, at udvalget ikke finder en ændring af lovbestemmelsen nødvendig.

d) Dispensationsbestemmelsen i § 30b kan ophæves, da den har udspillet sin rolle.

6• Gennemførelse af tilsvarende ændringer for personalegrupper med tjenestemandspensionsstatus uden for tjenestemandspensionslovens område

Som det fremgår af kapitel 3, gælder der tilsvarende pensionsregler og samordningsfradragsregler for en række personalegrupper uden for tjenestemandspensionslovens område.

Proceduren for gennemførelse af ændringer i regulativer m.v. er forskellig, idet en ændring for nogle områders vedkommende automatisk vil følge af en ændring af tjenestemandspensionsloven, mens der f.eks. i telefonselskaberne og på det kommunale område gælder, at regulativændringer skal forhandles med personaleorganisationerne, hvorefter de skal godkendes af de kompetente myndigheder, hvilket for kommunernes vedkommende vil sige den enkelte kommunalbestyrelse.

Tjenestemandspensionslovgivningen og de øvrige tjenestemandspensionsordninger er baseret på, at der kan ske overførsel af pensionsrettigheder fra det ene tjenestemandspensionsområde til det andet, og det er allerede af den grund væsentligt, at der ikke gælder forskellige regler f.eks. om pensionens størrelse på de forskellige områder.

Gennemførelsen på de øvrige tjenestemandspensionsområder af de i tjenestemandspensionsloven af 1969 indeholdte ændringer blev i sin tid på visse af områderne gennemført med flere års forsinkelse, hvilket gav anledning til en del overgangsproblemer.

På den baggrund må der lægges vægt på, at de i dette kapitel beskrevne ændringer kan gennemføres med virkning fra samme tidspunkt på samtlige tjenestemandspensionsområder.

For at sikre en samtidig ikrafttræden på den omhandlede række af forskelligartede områder vil det efter udvalgets opfattelse være nærliggende at overveje en samlet lovgivning herom for områderne uden for tjenestemandspensionsloven.

Hertil kommer, at principperne i gældende lov om forlængelse af kollektive overenskomster, aftaler m.v. ved en gennemførelse af de nævnte forslag med en ikrafttræden pr. 1. januar 1987 også gør en lovgivning naturlig.

På grund af den nære sammenhæng med ændringerne i tjenestemandspensionsloven, vil det være nærliggende, at finansministeren samtidig med fremsættelse af ændringsforslag til tjenestemandspensionsloven også fremsætter forslag om en tilsvarende samlet lovgivning om ændrede regler om samordningsfradrag m.v. for områderne uden for tjenestemandspensionsloven.

7. Afledte ændringer i den sociale pensionslovgivning

Der kan umiddelbart peges på, at en afvikling af de indtægtsbestemte samordningsfradrag indebærer, at bestemmelsen i § 28, stk. 2, nr. 6 i lov om social pension bør ophæves, hvorved den tidligere nævnte dobbelte samordning for den sociale pensions grundbeløb - og for de meget små tjenestemandspensioners vedkommende for pensionstillægget - ophører.

Endvidere vil en ophævelse af reglen om, at der skal foretages samordningsfradrag, uanset om retten til folkepension udnyttes, gøre § 33, stk. 2, i samme lov overflødig.

8. Omlægning af samordningsfradrag og fastfrysning eller ændret regulering af samordningsfradrag

a) Som anført i kapitel 4 har udvalget på baggrund af underudvalgets konklusion ikke fundet tilstrækkeligt grundlag for at gå ind i videre overvejelser om gennemførelsen af en omlægning af samordningsfradraget til et fradrag ved udbetalingen af den sociale pension.

Udvalget er derfor heller ikke gået ind i nærmere overvejelser om, hvilke konkrete lovændringer der ville være nødvendige for gennemførelsen af en sådan omlægning.

Der skal herom alene anføres, at der efter udvalgets umiddelbare skøn ikke alene ville være behov for ændringer i tjenestemandspensionslovens kapitel 9 om samordning med pensioner efter den sociale lovgivning.

Det må lægges til grund, at der i den sociale lovgivning eller ved anden lovgivning skulle skabes hjemmel for at trække samordningsfradrag ved udbetaling af den sociale pension for så vidt angår tjenestemandspensioner uden for tjenestemandspensionslovens område. Her ville det ikke være tilstrækkeligt at ændre de pågældende pensionsregulativer og -vedtægter m.v. på de samme punkter som tjenestemandspensionsloven.

b) Hvad angår spørgsmålet om en fastfrysning eller en ændret regulering af tjenestemandspensionistens eget samordningsfradrag skal bemærkes, at det, alt efter hvilken ordning der i givet fald måtte blive tale om, vil forudsætte ændring af tjenestemandspensionslovens §§ 29 og 30 og de tilsvarende bestemmelser i pensionsregulativer og -vedtægter m.v.

Uddrag af lov nr. 292 af 18/6 1969 om tjenestemandspension.

Kapitel 9
Samordning med pensioner efter den sociale pensionslovgivning,

§ 28. Ved udbetaling af pension efter denne lov til personer, der er berettigede til pension i henhold til lov om folkepension eller lov om invalidepension m. v., eller hvis ægtefælle har sådan ret, eller som er berettigede til pension efter lov om pension og hjælp til enker m. fl. foretages fradrag efter reglerne i §§ 29-30

Stk. 2. For samlevende ægtefæller, der begge oppebærer tjenestemandspension, foretages fradrag kun i den tjenestemandspension, der er størst.

§ 29. For Personer, der opfylder betingelserne for at oppebære folkepension med fuldt grundbeløb i henhold til § 3, stk. 2, i lov om folkepension, udgor fradraget for hvert års pensionsalder, som er lagt til grund ved tjenestemandspensionens beregning, 2 pct. af folkepensionens grundbelob.

§ 30. For personer, der oppebærer indtægtsbestemt folkepension i henhold til § 3, stk. 1, i lov om folkepension, invalidepension i medfør af § 3 i lov om invalidepension m. v. eller pension efter lov om pension og hjælp til enker m. fl. med et grundbelob, der sammenlagt med tjenestemandspensionen er hojere end den samlede pension, der ville komme til udbetaling efter bestemmelsen i § 29, såfremt der var erhvervet ret til fuld folkepension, fradrages det overskydende belob.

Stk. 2. For tjenestemænd, der er afskediget med pension efter bestemmelserne i § 2, stk. 2, jfr. §§ 7-8, og som oppebærer pension i henhold ti! § 3, stk. 2, i lov om invalidepension m. v., fradrages et belob svarende til invalidepensionens erhvervsudygtighedsbelob for enlige. Det samme gælder for personer, der oppebærer ægtefællepension efter bestemmelserne i § 11, stk. 2, jfr. § 12, stk. 2-3, samtidig med pension i henhold til § 3, stk. 2, i lov om invalidepension m. v.

§ 30 a. Økonomi- og budgetministeren kan tillade, at samordningsfradrag efter §§ 29-30 nedsættes eller bortfalder, såfremt den samordnede efterlønsydelse er lavere end pensionen med tillæg af indtægtsbestemt social pension efter de forud for 1. april 1970 gældende regler.

§ 30 b. Finansministeren kan tillade, at samordningsfradrag efter §§ 29-30 nedsættes eller bortfalder, såfremt den samordnede efterlonsydelse er lavere end tjenestemandspensionen med tillæg af den sociale pensions grundbelob og pensionstillæg efter de forud for I. januar 1979 gældende regler

Oversigt over fradrag ved samordning mellem tjenestemandspension og folkepension med fuldt grundbeløb 1. april 1985.

Pens. alder	Folkepension - Ægtepar pr. år kr. 66.744,oo pr. md.kr. 5.562,oo		Pens. alder	Folkepension - Enlige pr. år kr. 36.336,oo pr. md.kr. 3.o28,oo	
	Årlig	Månedlig		Årlig	Månedlig
1o	13.348,8o	1.112,4o	1o	7.267,2o	6o5,6o
11	14.683,68	1.223,64	11	7.993,92	666,16
12	16.o18,56	1.334,88	12	8.72o,64	726,72
13	17.353,44	1.446,12	13	9.447,36	787,28
14	18.688,32	1.557,36	14	1o.174,o8	847,84
15	2o.o23,2o	1.668,6o	15	1o.9oo,8o	9o8,4o
16	21.358,o8	1.779,84	16	11.627,52	968,96
17	22.692,96	1.891,o8	17	12.354,24	1.o29,52
18	24.o27,84	2.oo2,32	18	13.o8o,96	1.o9o,o8
19	25.362,72	2.113,56	19	13.8o7,68	1.15o,64
2o	26.697,6o	2.224,8o	2o	14.534,4o	1.211,2o
21	28.o32,48	2.336,o4	21	15.261,12	1.271,76
22	29.367,36	2.447,28	22	15.987,84	1.332,32
23	3o.7o2,24	2.558,52	23	16.714,56	1.392,88
24	32.o37,12	2.669,76	24	17.441,28	1.453,44
25	33.372,oo	2.781,oo	25	18.168,oo	1.514,oo
26	34.7o6,88	2.892,24	26	18.894,72	1.574,56
27	36.o41,76	3.oo3,48	27	19.621,44	1.635,12
28	37.376,64	3.114,72	28	2o.348,16	1.695,68
29	38.711,52	3.225,96	29	21.o74,88	1.756,24
3o	4o.o46,4o	3.337,2o	3o	21.8o1,6o	1.816,8o
31	41.381,28	3.448,44	31	22.528,32	1.877,36
32	42.716,16	3.559,68	32	23.255,o4	1.937,92
33	44.o51,o4	3.67o,92	33	23.981,76	1.998,48
34	45.385,92	3.782,16	34	24.7o8,48	2.o59,o4
35	46.72o,8o	3.893,4o	35	25.435,2o	2.119,6o
36	48.o55,68	4.oo4,64	36	26.161,92	2.18o,16
37	49.39o,56	4.115,88	37	26.888,64	2.24o,72

Erhvervsudygtighedsbeløb (E. U. B.) pr. år 23.436,oo kr.
pr. md. 1.953,oo kr.

BILAG C

R A P P O R T

fra underudvalget

om administrative og tekniske funktioner i forbindelse med at foretage samordningsfradrag ved udbetaling af social pension

SIKRINGSSTYRELSEN
Oktober 1 985

I N D H O L D S F O R T E G N E L S E

Side

Indledning 1

I. Myndighedskompetencen 5

II. Samordningsregiens indhold 7

A. Folkepensionister med fuldt grundbeløb

B. Førtidspensionister og folkepensionister med indtægtsreguleret grundbeløb

III. Den første beregning af samordningsfradrag 19

A. Folkepensionister med fuldt grundbeløb

B. Førtidspensionister og folkepensionister med indtægtsreguleret grundbeløb

IV. Kontakten til pensionisterne 32

A. Pensionsmeddelelsen

B. Samordningsfradrag contra andre fradrag i social pension

C. Rådgivning og vejledning af tjenestemandspensionister

V. Ændring af samordningsfradraget 36

A. Ændring af samordningsfradrag på grund af pristalsregulering og ændret indtægtsregulering af social pension

B. Regulering af samordningsfradrag i forbindelse med tilbagebetaling af social pension, herunder spørgsmål om modregning og indeholdelse af kildeskat

C. Tjenestemandspensionisters/ægtefællens ophold på plejehjem m.m.

D. Tjenestemandspensionistens/ægtefællens død

Side

VI. Nedsættelse af samordningsfradrag 49

A. Nedsættelsesreglen i tjenestemandspensionslovens § 30a

B. Nedsættelsesreglen i tjenestemandspensionslovens § 30b

VII. Fastfrysning eller ændret regulering af samordningsfradrag 53

VIII. Klageregler 55

IX. Kontering m.v.

A. Gældende ordning

B. Omlægning af samordningsfradrag

X. Personaleforbrug ved administration af samordningsfradrag 68

XI. Ikrafttrædelse 73

Konklusion 74

Bilag: 83

Statistiske oplysninger om tilkendelse af førtidspension til tjenestemandspensionister.

Indledning

1. Udvalgets kommissorium

Udvalget blev nedsat af Udvalget vedrørende omlægning *af* samordningsfradraget i tjenestemandspensioner den 21. juni 1985 med følgende kommissorium:

Udvalget vedrørende omlægning af samordningsfradraget i tjenestemandspensioner har bl.a. fået til opgave at redegøre for de tekniske og administrative samt øvrige spørgsmål, herunder lovændringer, der vil være knyttet til en gennemførelse af en ordning, hvorefter samordningsfradraget ikke længere sker i selve tjenestemandspensionen, men i stedet foretages ved udbetalingen af den sociale pension. Ordningen vil skulle omfatte såvel pensioner efter tjenestemandspensionsloven som efter kommunale tjenestemandspensionsvedtægter og tilsvarende bestemmelser i koncessionerede selskaber m.v.

Det er udvalgets opfattelse, at den række af praktisk betonede detailproblemer af såvel teknisk som administrativ natur, som en sådan ordnings gennemførelse vil være forbundet med, bedst kan behandles konkret af personer med et nærmere kendskab til de kommunale socialforvaltningers arbejdsgange og de procedurer, der i dag anvendes 1 forbindelse med den praktiske administration af de nuværende regler for indeholdelse af samordningsfradrag.

Udvalget har derfor besluttet at udnytte adgangen i sit kommissorium til at nedsætte et underudvalg med opgave at beskrive disse problemer og at fremkomme med forslag til løsning heraf over for udvalget, der selv vil behandle spørgsmålet om de nødvendige lovændringer.

Underudvalget skal behandle problemerne under følgende alternative forudsætninger:

1) De hidtidige former for samordningsfradrag bevares,

2) ægtefællesamordningsfradraget bortfalder,

3} aegtefællesamordningsfradraget og samordningsfradraget i forbindelse med indtægtsbestemt socialpension bortfalder.

Der skal tages hensyn til muligheden af, at et bortfald af samordningsfradragsformer kan ske gradvist, og at der kan blive tale om fastfrysning eller ændret regulering af tjenestemandspensionistens eget samordningsfradrag.

Endvidere skal der tages hensyn til, at provenuet af indeholdte samordningsfradrag skal kunne konteres som hidtil, således at der ikke i forbindelse med en omlægning af fradrag ved udbetalingen af den sociale pension opstår byrdefordelingsmæssige spørgsmål.

Medlemmerne af underudvalget udpeges af de kommunale sammenslutninger m.fl., socialministeriet og finansministeriet.

Formandsskabet varetages af socialministeriet.

Det forudsættes, at underudvalgets medlemmer kan bidrage til udvalgets arbejde med skriftlige oplæg til drøftelse i underudvalget, idet dog de egentlige sekretariatsopgaver forudsættes varetaget af socialministeriet og lønnings- og pensionsdepartementet.

Underudvalget kan i øvrigt konsultere særligt sagkyndige.

Arbejdet påbegyndes straks med henblik på, at det færdige resultat kan forelægges udvalget medio oktober 1985.

Der gennemføres en løbende koordination af underudvalgets og udvalgets arbejde ved udvalgets foranstaltning.

2. Udvalgets sammensætning m.v.

Udvalget har haft følgende sammensætning:

Fuldmægtig Gunner Harder Andersen (formand)
Sikringsstyrelsen

Sektionsleder Steen T. Andersen
Statens Regnskabsdirektorat

Fuldmægtig Kay Arntzen
Lønnings- og pensionsdepartementet

Fuldmægtig Henrik Borgen-Nielsen
Socialministeriet

Kontorchef Kaj Arthur Jensen
Århus kommune

Produktchef Ole Lundum
Kommunedata

I udvalgets møder har endvidere deltaget:

Sektionsleder Erik Andersen
Statens Regnskabsdirektorat

Revisor Erik Dahl
Kommunernes Revisionsafdeling

Fuldmægtig Henrik Bahn Petersen
Sikringsstyrelsen

Sekretariatsopgaverne er blevet varetaget af:

Fuldmægtig Preben Sørensen
Sikringsstyrelsen

Fuldmægtig Britta Ljungquist
Lønnings- og pensionsdepartementet

Skrivning af manuskript er forestået af sekretær Jette Sønder.

Underudvalget har afholdt ialt 7 møder.

Samordningsopgaven vedrørende tjenestemandspension og social pension er efter den gældende ordning delt mellem to sæt myndigheder. På den ene side de tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder som - på grundlag af oplysninger om størrelsen af den sociale pension - beregner og trækker samordningsfradrag i tjenestemandspensionen. På den anden side de sociale udvalg som - på grundlag af oplysninger om bruttotjenestemandspensionens størrelse - beregner og nedsætter (indtægtsregulerer) den sociale pension.

En omlægning så begge former for samordning foretages i den sociale pension indebærer en meget væsentlig omlægning af de administrative rutiner og arbejdsopgaver.

I det følgende er disse rutiner og arbejdsopgaver beskrevet og vurderet. Beskrivelsen tager udgangspunkt i de procedurer, der anvendes ved Statens Regnskabsdirektorats indeholdelse af samordningsfradrag.

De væsentligste administrative problemer vedrører hovedopgaver som: udsøgning af personkreds, beregning, indeholdelse og efterregulering af samordningsfradrag i forbindelse med tilkendelse af førtidspension, almindelig vejledning og løbende kontakt med pensionisterne og i denne sammenhæng også forvaltningens muligheder for at yde betalingsservice overfor pensionisterne, hvis samordningsfradraget skal indeholdes i den sociale pension. Et væsentligt spørgsmål er også redegørelsen for og konteringen af foretagne samordningsfradrag samt afregningen til de tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder.

I. Myndighedskompetencen

1. Gældende ordning

Samordningsfradraget foretages efter de gældende regler af den myndighed, der udbetaler den beregnede tjenestemandspension.

Tjenestemandspension beregnes inden for det statsfinansierede/statsgaranterede område af lønnings- og pensionsdepartementet, amtskommunerne (for så vidt angår folkeskolen), forsvarsministeriet, DSB, Post- & Telegrafvæsenet, Politiet, Toldvæsenet, Kriminalforsorgen, socialstyrelsen (for så vidt angår den tidligere åndssvageforsorg), indenrigsministeriet (for så vidt angår de tidligere statshospitaler), samtlige statsgaranterede pensionskasser, præstepensionsfonden, Folketingets bureau og Danmarks Radio. Anvisningen af de beregnede pensioner foretages af Statens Regnskabsdirektorat, DSB, Post- og Telegrafvæsenet, Folketingets Bureau, samtlige amtskommuner, Pensionsfonden af 1951 og Pensionsfonden for Danmarks Radios tjenestemænd.

På det kommunale område foretages beregningen af tjenestemandspensionen af den enkelte (amts)kommune, eller for hovedpartens vedkommende af Kommunedata. Udbetaling og indeholdelse af samordningsfradrag forestås af den enkelte kommune i vidt omfang via lønsystemet.

Endvidere beregnes og udbetales tjenestemandspensioner af de koncessionerede selskaber og af privatbanerne.

Det sociale udvalg i pensionistens bopælskommune har ansvaret for udbetaling af social pension.

Selve beregningen og udbetalingen sker dog normalt via Kommunedatas pensionssystem.

2. Omlægning af samordningsfradraget

Ved overvejelserne om hvilke administrative og tekniske spørgsmål der vil være knyttet til en ordning, hvor samordningsfradraget trækkes i forbindelse med udbetalingen af social pension, er det forudsat, at hjemmelen hertil ikke indsættes i lov om social pension, men i tjenestemandspensionsbestemmelserne.

Med dette udgangspunkt fastholdes, at fradraget principielt stadig er et fradrag i tjenestemandspensionen, men således at fradraget fremover blot beregnes af socialforvaltningen og teknisk foretages i den sociale pension.

Samordningsregiens placering vil på denne måde understrege, at myndighedskompetencen med hensyn til fradraget principielt fortsat er placeret hos den myndighed, der udbetaler tjenestemandspensionen.

Kompetencefordelingen understreges også af, at samordningsfradraget efter omlægningen forudsættes konteret som en indtægt hos den tjenestemandspensionsudbetalende myndighed.

II. Samordningsregiens indhold

A. Folkepensionister med fuldt grundbeløb

1. Gældende ordning

For tjenestemandspensionister, der er fyldt 67 år og opfylder betingelserne for at få udbetalt folkepension med fuldt grundbeløb trækkes samordningsfradrag i henhold til tjenestemandspensionslovens § 29. Samordningsfradraget udgør 2% af folkepensionens grundbeløb (for enlige eller for ægtefæller) for hvert års pensionsalder, der er lagt til grund ved beregningen af tjenestemandspensionen.

For gifte tjenestemandspensionister fastsættes samordningsfradraget på grundlag af de sociale pensionsydelser, som ægtefællerne modtager tilsammen. Samordningsfradrag foretages således ikke kun, når begge ægtefæller har ret til folkepension, men også hvor tjenestemandspensionisten eller ægtefællen alene har denne ret.

Da den højeste pensionsalder er 37 år, er det maksimale samordningsf radrag 74% af folkepensionens grundbeløb. Pr. 1 . april 1985 udgør dette for enlige 3.028 kr. månedlig og for ægtefæller 2.781 kr. månedlig. Det maksimale samordningsfradrag pr. 1. april 1985 er således henholdsvis 2.241 kr. og 2.058 kr. månedlig. Hvor begge ægtefæller er folkepensionsberettigede udgør fradraget ialt 4-116 kr. månedlig.

Fra hovedreglen om, at der for ægtepar foretages samordnings fradrag på grundlag af begges grundbeløb, gøres der efter praksis undtagelse, når tjenestemandspensionistens ægtefælle på grund af tidspunktet for ægteskabets indgåelse ikke er berettiget til ægtefællepension. I disse tilfælde foretages ikke samordningsfradrag for ægtefællens grundbeløb. Fradrag for tjenestemandspensionistens eget grundbeløb sker altid efter satsen for enlige, selv om den pågældende modtager grundbeløbet efter satsen for ægtepar.

Endvidere foretages der på tilsvarende måde samordningsfradrag for tjenestemandspensionistens eget grundbeløb efter satsen for enlige, når tjenestemandspensionisten er separeret eller lever faktisk adskilt.

I de tilfælde, hvor en tjenestemandspensionist eller dennes ægtefælle ikke har ret til folkepensionens fulde grundbeløb, fordi pågældende ikke har haft 40 års bopæl her i landet, trækkes sanordningsfradraget med den fastsatte procent af det faktisk udbetalte grundbeløb.

Der er ikke i Statens Regnskabsdirektorats system indbygget nogen procedure til undersøgelse af, om pensionisten opfylder betingelsen for at få udbetalt hele grundbeløbet. Dette indebærer, at Statens Regnskabsdirektorat foretager fradrag i forhold til fuldt grundbeløb, indtil pensionisten oplyser Statens Regnskabsdirektorat om, at fradraget ikke er korrekt .

Inden for statens område er kun ganske få tjenestemandspensionister berørt af denne problemstilling.

2. Omlægning af samordningsfradraget

Beregningen af samordningsfradraget kan uændret ske som 2% for hvert års pensionsalder.

Omlægningen vil derfor betyde, at der i den udbetalte sociale pension skal foretages fradrag med dette relative beløb.

For en enlig pensionist vil nedsættelsen, isoleret set, ikke give problemer, idet der altid vil være mindst 26% af grundbeløbet tilbage.

Hvis tjenestemandspensionisten er gift, og begge ægtefæller har folkepension (grundbeløb), vil der ikke være plads til

også at trække ægtefællesamordningsfradraget i tjenestemandens eget grundbeløb, hvis tjenestemanden har en pensionsalder på over 25 år. Dette problem vedrører omkring 14.000 tjenestemandspensionister.

Omlægningen må her forudsætte, dels at fradragene fordeles på hver ægtefælle, dels at der skabes hjemmel til at indeholde samordningsfradraget i grundbeløbet hos den af ægtefællerne, der ikke selv er tjenestemandspensionist.

I tilfælde, hvor begge ægtefæller har tjenestemandspension foretages samordningsfradraget efter gældende regler hos den af ægtefællerne, der har den største tjenestemandspension. Det gælder, uanset det kun er tjenestemandspensionistens ægtefælle, der har social pension. Også i denne situation må fradragsomlægningen forudsætte, at fradraget skal foretages hos hver af ægtefællerne.

Det antages, at der er ca. 700 ægtepar, hvor begge ægtefæller modtager både tjenestemandspension og folkepensionens fulde grundbeløb. I disse tilfælde vil der ikke være problemer med at indeholde samordningsfradrag efter omlægningen.

I de ca. 2.500 tilfælde, hvor ægtefællen ikke er tjenestemandspensionist, og hvor kun ægtefællen modtager folkepensionens grundbeløb, vil det være nødvendigt, at der skabes adgang til at indeholde samordningsfradrag i ægtefællens folkepension.

Isoleret set vil fordelingen af samordningsfradraget på hver af ægtefællerne harmonere med principperne for udbetaling af social pension, hvor hver af ægtefællerne principielt betragtes som selvstændig modtager af pension.

Delingen vil også - som påpeget af Pensionsudvalget - være bedre i samklang med udviklingen i samfundet i retning af,

at ægtefæller betragtes og søges behandlet som selvstændige økonomiske individer. Det vil dog være afgørende i strid med disse bestræbelser at foretage fradrag i den ene ægtefælles folkepension for en pension, den anden ægtefælle modtager.

Ordningen vil med andre ord kunne mødes med endnu stærkere kritik end den, der under den gældende ordning er rejst mod ægtefællesamordningsfradraget.

Samtidig vil det skabe en skattemæssig komplikation, at ægtefællens personfradrag ikke vil kunne udnyttes ved beskatningen af ægtefællens restfolkepension (folkepension ÷ samordningsfradrag), men skal overføres til tjenestemandspensionisten.

Udvalget har på denne baggrund ment at kunne se væk fra muligheden af at foretage samordningsfradrag hos en ægtefælle, der ikke selv har ret til tjenestemandspension.

Under forudsætning af uændret provenu vil det dog være nødvendigt at foretage samordningsfradrag, selvom pågældende ikke både har tjenestemandspension og folkepension.

For at sikre uændret provenu kunne man foretage samordningsfradrag også for ægtefællens grundbeløb i tjenestemandens folkepension. I de tilfælde, hvor (hele) fradraget ikke kan rummes indenfor tjenestemandens folkepension, eller hvor han ikke modtager folkepension, må der derfor skabes hjemmel for at indeholde (resten af) samordningsfradraget i tjenestemandspensionen.

En ordning med samordningsfradraget delt mellem socialforvaltning og tjenestemandsmyndigheder vil dog administrativt set være meget uhensigtsmæssig. Den vil fx indebære risiko for forskellig praksis i efterreguleringssituationen for så vidt angår tilbage-/efterbetaling af samordningsfradrag.

Den vil heller ikke lette pensionisternes forståelse for foretagelsen af samordningsfradraget, ligesom ligestillingsproblemet fortsat vil være uløst.

På denne baggrund er det udvalgets opfattelse, at omlægningen til at foretage samordningsfradrag i den sociale pension tidligst kan tænkes gennemført, når ægtefællesamordningsfradraget er afviklet.

Udvalget har derfor ved beskrivelsen af de tekniske og administrative problemer lagt til grund, at ægtefællesamordnings fradrage t er afskaffet, inden en omlægning finder sted.

Om prioriteringen mellem samordningsfradrag og andre fradrag i den sociale pension henvises til afsnit IV.B.

3. Samordningsfradrag for personer, som opfylder betingelserne for at modtage folkepension med fuldt grundbeløb, men som ikke ønsker at ansøge om folkepension

Efter tjenestemandspensionsloven foretages der samordningsfradrag fra tidspunktet for berettigelsen til det fulde indkomstuafhængige folkepensionsbeløb, d.v.s. fra det fyldte 67. år (når den pågældende ikke er omfattet af reglerne om regulering af folkepension på grund af indtægt ved personligt arbejde), uanset om den pågældende ansøger om folkepension .

Som følge heraf trækker man samordningsfradrag når tjenestemandspensionisten bliver 67 år uden forudgående undersøgelse af, om den pågældende faktisk modtager folkepension.

For det fåtal af tjenestemandspensionister og ægtefæller til disse, der ikke ønsker at benytte sig af retten til at få udbetalt fuld folkepension, forekommer det uforståeligt, at der alligevel foretages samordningsfradrag.

De pågældende ser sig af den grund i de fleste tilfælde nødsaget til at ansøge om folkepension for at imødegå indtægtsnedgangen som følge af samordningsfradraget, selv om de principielt ikke ønsker at modtage folkepension.

Ligeledes virker den automatiske foretagelse af samordningsfradrag uheldig for den tjenestemandspensionist, der undlader at søge folkepension, fordi pågældende forudser, at grundbeløbet ikke vil komme til udbetaling på grund af arbejdsindtægt. I disse tilfælde vil samordningsfradraget efter beregningsreglerne være 0, og pågældende vil kun kunne undgå samordningsfradrag ved, at socialforvaltningens behandling af en ansøgning viser, at grundbeløbet ikke skal udbetales.

Problemet vil være løst efter en omlægning af fradraget. Omlægningen vil indebære, at der ikke foretages samordningsfradrag, i tilfælde hvor der ikke udbetales folkepension.

Ved omlægningen vil den sociale pension fremstå som sekundær i forhold til tjenestemandspensionen. Omlægningen vil derfor være i modstrid med, at det ved indførelsen af tjenestemænds adgang til folkepensionens fulde grundbeløb bl.a. var hensigten, at der skulle tilstræbes en vis social lighed ved at gøre folkepensionsordningen primær for alle befolkningsgrupper.

Den gældende ordning har dog været kritiseret for, at tjenestemænd, som den eneste gruppe med pensionsordning som led i et ansættelsesforhold, må tåle en nedsættelse af den udbetalte pension som følge af en social ydelse, de ikke ønsker at modtage.

B. Førtidspensionister og folkepensionister med indtægtsreguleret grundbeløb

1. Gældende ordning

I de tilfælde, hvor en tjenestemandspensionist og/eller dennes ægtefælle modtager indtægtsbestemt social pension, foretages samordningsfradrag efter tjenestemandspensionslovens § 30.

Ifølge denne bestemmelses stk. 1 foretages der en sammenligning mellem det samlede beløb (tjenestemandspension + indtægtsbestemt grundbeløb), som den pågældende tjenestemandspensionist og dennes ægtefælle får udbetalt, og det beløb pågældende ville have fået udbetalt, hvis pågældende som folkepensionist i stedet havde været omfattet af tjenestemandspensionslovens § 29-

Da størrelsen af en given tjenestemandspension er den samme, uanset om en tjenestemandspensionist eller dennes ægtefælle er omfattet af tjenestemandspensionslovens § 29 eller af § 30, foretages sammenligningen reelt mellem den del af folkepensionens grundbeløb, der ikke fradrages som samordningsfradrag, og den sociale førtidspension. Hvis det sidste beløb er størst, fradrages det overskydende beløb.

Samordningsfradraget kan derfor udtrykkes ved følgende formel:

$$S = G_{Fø} - \frac{(100 - X)\ G_F}{100}$$

hvor S = Samordnings fradrag (dog aldrig mindre end 0), $G_{Fø}$ = Det beregnede grundbeløb som førtidspensionist, G_F = Folkepensionens grundbeløb, og X = 2 x pensionsalderen.

Bestemmelsen anvendes i følgende tilfælde:

- en enlig eller den ene eller begge ægtefæller modtager førtidspension med indtægtsbestemt grundbeløb eller folkepension med nedsat grundbeløb (67-69- årige personer med erhvervsindtægt),

- den ene ægtefælle modtager folkepension med fuldt grundbeløb og den anden førtidspension med indtægtsbestemt grundbeløb eller folkepension med nedsat grundbeløb, og
- en mandlig ægtefælle modtager folkepension eller førtidspension med hustrutillæg.

Herudover indeholder § 30, stk. 2, en særregel for så vidt angår tjenestemænd, der får pension efter tjenestemandspensionslovens §§ 7 eller 8 og ægtefællepensionister, som får pension efter § 11, stk. 2, jfr. § 12, stk. 2-3.

Efter denne bestemmelse sker der - udover samordningsfradraget for grundbeløbet - et yderligere samordningsfradrag svarende til førtidspensionens erhvervsudygtighedsbeløb for enlige. Fradraget foretages, hvis den pensionerede tjenestemand samtidig modtager højeste førtidspension og kvalificeret svagelighedspension efter tjenestemandspensionslovens § 7, stk. 1 , eller tilskadekomstpension efter samme lovs § 8, eller en ægtefællespensionist ved siden af højeste førtidspension modtager tilskadekomstpension efter tjenestemandspensionslovens § 11, stk. 2, jfr. § 12, stk. 2-3.

Da der ikke sker fradrag af erhvervsudygtighedsbeløbet i ordinær pension, vil der være tilfælde, hvor den pågældende ville være bedre stillet ved at modtage ordinær tjenestemandspension ved siden af højeste førtidspension. Disse situationer foreligger i tilfælde, hvor forskellen mellem kvalificeret svagelighedspension/tilskadekomstpension og ordinær pension er mindre end erhvervsudygtighedsbeløbet. I disse tilfælde kan den pågældende efter praksis vælge at få ordinær pension, sålænge der er ret til højeste førtidspension, d.v.s. i almindelighed indtil det fyldte 67. år. Herefter udbetales den kvalificerede svagelighedspension eller tilskadekomstpensionen.

2. Omlægning af samordningsfradraget

Samordningsfradraget skal efter omlægningen fortsat beregnes som det beløb, hvormed pågældendes samlede pension som førtidspensionist overstiger den samlede pension som folkepensionist efter at der er trukket samordningsfradrag.

Fradraget kan fortsat beregnes, efter den formel, der er angivet i pkt. 1.

Udvalget har endvidere overvejet muligheden af en gradvis nedsættelse af samordningsfradraget. Dette ses ikke at indeholde administrative problemer, idet det beregnede samordningsfradrag, jfr. nævnte formel, kan reduceres med en given faktor.

Beregningen af samordningsfradraget forudsætter ikke kendskab til den aktuelle størrelse af tjenestemandspensionen. Beregningen kan gennemføres alene på grundlag af størrelsen af de sociale pensioner og den pensionsalder der er lagt til grund ved beregningen af tjenestemandspensionen.

Omlægningen indebærer, at samordningsfradraget, eventuelt forhøjet med et beløb svarende til erhvervsudygtighedsbeløbet, indeholdes i førtidspensionen.

Samordningsfradrag for personer, der får pension efter tjenestemandspensionslovens §§ 7 og 8, foretages efter den gældende bestemmelse med et beløb svarende til erhvervsudygtighedsbeløbet for enlige. I forbindelse med omlægningen, bør der skabes hjemmel for, at fradraget foretages med et beløb, svarende til det erhvervsudygtighedsbeløb pågældende faktisk modtager.

Der skal dog efter omlægningen fortsat være adgang for en tjenestemandspensionist til at afstå fra at få sin pension beregnet efter tjenestemandspensionslovens §§ 7 og 8.

For førtidspensionister vil der på samme måde som for folkepensionister i mange tilfælde ikke være plads til foruden tjenestemandspensionistens eget samordningsfradrag også at indeholde ægtefællesamordningsfradraget.

Det skønnes, at der foretages samordningsfradrag efter § 30 i ca. 4.500 tilfælde, hvor begge ægtefæller modtager social pension.

Det skønnes endvidere, at der er ca. 100 tilfælde, hvor begge ægtefæller er såvel tjenestemandspensionister som modtagere af social pension. Endelig at der er ca. 500 tilfælde, hvor tjenestemandspensionisten ikke selv modtager social pension, og hvor der alene foretages samordningsfradrag på grundlag af ægtefællens sociale pension.

Problemerne omkring indeholdelse af samordningsfradrag på grundlag af ægtefællens sociale pension er omhandlet i afsnit H.A.2.

Det skal yderligere nævnes, at overgang til at foretage samordningsfradrag i hver ægtefælles sociale pension, vil indebære en risiko for, at det samlede udbetal.te beløb (efter samordningsfradrag) vil blive mindre end nu. Risikoen opstår fordi samordningsfradraget efter omlægningen ikke skal beregnes og foretages under ét i tjenestemandspensionen.

Efter den nugældende regel "suppleres" den laveste sociale pension beregningsmæssigt med en del af den højeste. Der foretages først samordningsfradrag, hvis ægtefællernes gennemsnitlige sociale pension overstiger det beløb, de hver som folkepensionister kunne have beholdt efter § 29.

Risikoen består for ægtefæller, der begge har social pension, og hvor den ene ægtefælles førtidspension er et mindre beløb end det, der for den pågældende ville være tilbage efter samordningsfradrag foretaget efter § 29.

Det fremhæves, at risikoen for en nedgang i den samlede pension også består i forbindelse med en ophævelse af ægtefællesamordnirigsfradraget, nemlig i de tilfælde, hvor det er ægtefællen, der har haft den lave sociale pension. Det samme vil være tilfældet, hvis man for samgifte tjenestemandspensionister går over til at foretage fradraget i hver ægtefælles sociale pension.

Problemet kan illustreres ved nedenstående eksempel.

Eksempel

Den ene af ægtefællerne modtager folkepensionens fulde grundbeløb med satsen pr. 1. april 1985 (32.372 kr.), medens den anden ægtefælle modtager et indtægtsreguleret grundbeløb på 10.000 kr. Tjenestemandens pensionsalder forudsættes at være 27 år.

Før

Folkepensionens grundbeløb	33.372,00 kr.
Indtægtsbestemt grundbeløb	10.000,00 kr.
Samlet grundbeløb	43.372,00 kr.
Samordningsfradrag (S)	12.669,76 kr.
Udbetales ialt	30.702,24 kr.

$(S = 43.372 \div \frac{100 \div 54}{100} \times 66,744 =$ 12.669,76 kr.)

Efter

Folkepensionens grundbeløb	33.372,00 kr.
Samordningsfradrag	18.020,88 kr.
Udbetales til den ene ægtefælle	15.351,12 kr.
Indtægtsbestemt grundbeløb	10.000,00 kr.
Samordningsfradrag (S)	0,00 kr.
Udbetales til den anden ægtefælle	10.000,00 kr.

$(S = 10.000 \div \frac{100 \div 54}{100} \times 33.372 =$ 5.351,12 kr.)

Da beløbet er negativt, skal der ikke foretages samordningfradrag.

Udbetales ialt	25.351,12 kr.

Nedgangen i det samlede udbetalte beløb må efter udvalgets opfattelse accepteres af fremtidige pensionister som en naturlig konsekvens af delingen.

For de eksisterende pensionister må man imidlertid lægge til grund, at der ikke skal ske en indtægtsnedgang som følge af omlægningen/ophævelsen af ægtefællesamordningsfradraget. Der må derfor inden en omlægning/ophævelse af ægtefællesamordningsfradraget tages stilling til eventuelle overgangsordninger til imødegåelse heraf. Det skal bemærkes, at problemet for den eksisterende gruppe tjenestemandspensionister vil være et overgangsproblem. Problemet falder væk, når begge ægtefæller får folkepensionens fulde grundbeløb, d.v.s. senest når begge er fyldt 70 år.

III. Den første beregning af samordningsfradrag

A. Folkepensionister med fuldt grundbeløb

1. Gældende ordning

Den udbetalende myndighed skal af den pensionsanlæggende myndighed forsynes med oplysning om pensionsalderens størrelse, om civilstand og om hvorvidt en eventuel ægtefælle er tjenestemandspensionist eller ansat i en stilling med ret til tjenestemandspension, samt i bekræftende fald under hvilken myndighed den pågældende er/har været ansat. Af sikringsstyrelsen skal den pensionsudbetalende myndighed forsynes med oplysning om folkepensionens grundbeløb.

Da indeholdelsen af samordningsfradraget for folkepensionister med fuldt grundbeløb som nævnt alene er betinget af, at de pågældende har retten til, men ikke af at de rent faktisk modtager folkepensionens grundbeløb, er der ikke i denne situation behov for nogen kommunikation med bopælskommunens sociale myndigheder.

På foranstående grundlag beregner den **tjenestemandspensions**udbetalende myndighed herefter samordningsfradraget og reducerer den beregnede bruttotjenestemandspension med dette fradrag inden udbetalingen.

Hvor det drejer sig om samlevende ægtefæller, der begge modtager tjenestemandspension er det dog, for at hindre at der bliver foretaget mere end ét samordningsfradrag (beregnet på grundlag af ægtefællernes samlede pension), bestemt, at samordningsfradrag alene finder sted i den af de to tjenestemandspensioner, som er størst. Når en pensionsudbetalende myndighed er bekendt med, at der er tale om **samgifte** tjenestemandspensionister, må den kontakte den anden pensionsudbetalende myndighed og indhente oplysning om pensionsstørrelsen.

2. Omlægning af samordningsfradraget

Fradragsomlægningen vil kræve, at ansøgeren i forbindelse med ansøgningen oplyser socialforvaltningen om, hvorvidt pågældende har ret til eller får udbetalt tjenestemandspension enten som egenpension eller som ægtefællepension samt den tjenestemandspensionsudbetalende myndigheds navn og adresse.

Ansøgeren skal desuden oplyse den pensionsalder, der skal anvendes ved beregning af tjenestemandspensionen. Endelig skal oplyses, om der udbetales efterindtægt ved tjenestemandspensionistens død.

Forvaltningen skal herefter give meddelelse om pensionsansøgningen og de modtagne oplysninger til den tjenestemandspensionsudbetalende myndighed, som igen må melde tilbage til forvaltningen om, hvorvidt ansøgerens oplysninger er korrekte. Først herefter kan forvaltningen beregne størrelsen af samordningsfradraget. Denne kommunikation vil være en udvidelse, da der som nævnt ovenfor efter den gældende ordning ikke er behov for kommunikation mellem socialforvaltningen og tjenestemandsmyndigheden af hensyn til beregning af samordningsfradrag for folkepensionister med fuldt grundbeløb.

Fradragsomlægningen vil derfor betyde en udvidelse af kommunikationen svarende til den samlede årlige tilgang af folkepensionister, for hvem der skal trækkes samordningsfradrag. Det drejer sig om ca. 4.000 personer.

Omlægningen vil kræve en nyredigering af det ansøgningsskema, der anvendes ved ansøgning om folkepension.

B. Pensionister med nedsat grundbeløb (førtidspensionister og folkepensionister i alderen 67-69 år med arbejdsindtægt)

1. Gældende ordning

Når lønnings- og pensionsdepartementet over for vedkommende styrelse har tiltrådt afsked med ordinær svagelighedspension af en tjenestemand under 60 år, anmoder man samtidig styrelsen om at give den pågældende meddelelse om, at han bør søge social førtidspension. Samme procedure følges af de kommunale tjenestemandsmyndigheder. Det sker bl.a. af hensyn til muligheden for at få den ordinære tjenestemandspension ændret til kvalificeret svagelighedspension.

Den nedenfor beskrevne problemstilling gør sig også gældende i tilfælde, hvor tjenestemandspensionisten eller dennes ægtefælle i øvrigt ansøger om social førtidspension. Det kan skønsmæssigt anslås, at ca. 600 tjenestemandspensionister årligt indgiver ansøgning herom.

Ansøgningen om førtidspension indgives til socialforvaltningen i bopælskommunen, der sikrer sig, at det oplyses om den pågældende og/eller ægtefællen er tjenestemandspensionist. Herefter søger socialforvaltningen oplysning hos den tjenestemandspensionsudbetalende myndighed om pensionens størrelse.

Socialforvaltningen afgiver indstilling i sagen til revaliderings- og pensionsnævnet for vedkommende amtskommune.

Når socialforvaltningen indstiller ansøgningen positivt til revaliderings- og pensionsnævnet, har ansøgeren normalt ret til at få udbetalt forskud på den ansøgte førtidspension.

Forskud på førtidspension skal normalt udbetales med de beløb, som vil gælde for den forventede pension, d.v.s. med den type pension, som socialforvaltningen indstiller til revaliderings- og pensionsnævnet og beregnet efter indtægtsreguleringsregler m.v.

Da ekspeditionstiden for forberedelse af sociale pensionssager til forelæggelse for revaliderings- og pensionsnævnet og sagens behandling i nævnet kan være forholdsvis langvarig, vil ansøgeren ofte blive udsat for flere reguleringssituationer.

I de tilfælde, hvor socialforvaltningens indstilling er negativ, får pensionisten intet forskud, og der bliver derfor ikke trukket noget samordningsfradrag. Hvis den pågældende alligevel får tilkendt en førtidspension med tilbagevirkende kraft, vil han have et tilgodehavende hos kommunen, medens staten vil have et tilgodehavende hos den pågældende. Efter praksis foretages der en modregning direkte mellem stat og kommune i sådanne tilfælde.

Forskud på førtidspension må i første omgang fastsættes på grundlag af indtægten ved ordinær tjenestemandspension.

Statens Regnskabsdirektorat følger i disse sager den praksis, at man søger at aftale med pensionisten, at der trækkes samordningsfradrag i forhold til den forskudsvis udbetalte sociale pension.

a) Hvis der gives afslag på førtidspension kræves det ydede forskud ikke tilbage, men omkonteres til hjælp efter bistandsloven. Et eventuelt aftalt samordningsfradrag for forskudsperioden skal udbetales til pensionisten.

b) I tilfælde, hvor revaliderings- og pensionsnævnets afgørelse falder ud til tilkendelse af forhøjet almindelig førtidspension eller almindelig førtidspension, vil den forskudsvis beregnede sociale pension og samordningsfradraget være korrekt.

c) Tilkommer der ansøgeren højeste eller mellemste førtidspension med virkning senest fra den dato, på hvilken han fratrådte sin tjenestemandsstilling, udløses kvalificeret tjenestemandspension med tilbagevirkende kraft.

Dette medfører:

- at den tilkendte førtidspension tilbagevirkende skal beregnes på et højere indtægtsgrundlag og derved bliver lavere end det udbetalte pensionsforskud,
- at der (evt.) er indeholdt for meget skat i forskud på den sociale pension,
- at der (evt.) er ydet for stor refusion af sygedagpenge af forskud på den sociale pension,
- at der (evt.) er dækket en for stor del af sociale ydelser iøvrigt af forskud på den sociale pension for samme tidsrum.

Hvis tjenestemandsmyndigheden efter aftale med pensionisten har indeholdt samordningsfradrag for forskud på den sociale pension, skal fradraget korrigeres for optjeningsår (differencen mellem det faktisk optjente antal pensionsår og det godskrevne forhøjede antal pensionsår efter godskrivning). Fradraget skal korrigeres for det (lavere) sociale grundbeløb, som nu fastsættes på grundlag af den kvalificerede tjenestemandspension.

Følgende reguleringer må foretages:

Socialforvaltningen

Krav om tilbagebetaling ved indeholdelse i yderligere tjenestemandspension af for meget udbetalt grundbeløb + evt. for meget udbetalt boligydelse

– evt. for meget indeholdt skat
÷ evt. for meget refusion af sygedagpenge
-f evt. for meget refusion af sociale ydelser

Den tjenestemandspensionsudbetalende myndighed

Efterbetaling af difference mellem kvalificeret tjenestemandspension og ordinær tjenestemandspension + eller -f korrigeret samordningsfradrag -f yderligere skat.

Den modsatte situation opstår som nævnt i tilfælde, hvor en tjenestemandspensionist, som ikke har fået udbetalt forskud, får tilkendt førtidspension med tilbagevirkende kraft.

I begge situationer har det igennem årene været en ikke-lovhjemlet praksis, at disse modregninger er sket direkte mellem stat og kommune.

2. Cmlægning af samordningsfradraget

I forbindelse med en ansøgning om førtidspension skal indhentes de samme oplysninger, som er beskrevet ovenfor om folkepensionister med fuldt grundbeløb.

For at kunne foretage en førstegangsberegning af førtidspensionen, skal socialforvaltningen herudover have oplyst tjenestemandspensionens størrelse.

Det skema, som udfyldes i førtidspensionssagerne, skal. revideres i tilfælde af en fradragsomlægning.

Som nævnt ovenfor er der allerede efter den gældende ordning kommunikation mellem socialforvaltningen og tjenestemandsmyndigheden vedrørende de skønsmæssigt anslåede ca. 600 tjenestemandspensionister, der årligt indgiver ansøgning om social førtidspension.

Fradragsomlægningen vil derfor ikke i første omgang påføre socialforvaltningen nye kommunikationsopgaver i førtidspensions sagerne.

Derimod vil det blive nødvendig med fornyet kommunikation om pensionsalderen, hvis tjenestemandspensionisten får tilkendt mellemste eller højeste førtidspension med deraf følgende ret til kvalificeret svagelighedspension. Det drejer sig om ca. 300 pensioner årligt.

Sagsbehandlingstideri for førtidspensionssager er som nævnt relativt lang, og ansøgeren kan i denne periode have modtaget forskud på førtidspension eller andre sociale ydelser, som skal afkortes i den pension, som til sin tid skal udbetales med tilbagevirkende kraft.

Som det fremgår af det følgende, vil omfanget og karakteren af det administrative merarbejde, der påføres kommunerne, i vidt omfang være afhængig af, hvorvidt tjenestemandspensionisten har modtaget sådanne ydelser.

a) Forskud på førtidspension

Under forudsætning af, at samordningsfradraget skal foretages i den sociale pension, skal forvaltningen - som efter den gældende ordning - i første omgang beregne forskuddet på grundlag af indtægten ved ordinær tjenestemandspension.

Forvaltningen skal herefter beregne og indeholde samordningsfradraget på grundlag af det beregnede pensionsforskud, tjenestemandspensionsalderen og folkepensionens størrelse.

Hvis revaliderings- og pensionsnævnet giver afslag på pension, skal det udbetalte forskud som tidligere nævnt ikke kræves tilbage, men omkonteres til hjælp efter bistandsloven.

I denne situation forekommer det rimeligt, at man ikke efterbetaler det foretagne samordningsfradrag, men udfra et dobbeltforsørgelsessynspunkt tilbagefører beløbet til socialforvaltningen til delvis dækning af forskuddet.

Hvis nævnet tilkender forhøjet almindelig førtidspension eller almindelig førtidspension, vil den forskudsvis beregnede sociale pension og samordningsfradraget være korrekt.

Hvis ansøgeren får tilkendt højeste eller mellemste førtidspension udløses kvalificeret tjenestemandspension med tilbagevirkende kraft.

Dette betyder, at socialforvaltningen på ny skal kommunikere med den tjenestemandspensionsudbetalende myndighed. For at kunne efterregulere førtidspensionen skal man kende tjenestemandspensionens størrelse. For at kunne efterregulere det indeholdte samordningsfradrag, skal man endvidere have meddelelse om pensionsalderen.

Herudover skal forvaltningen eventuelt foretage samme efterreguleringer for sociale ydelser som efter gældende ordning, og man skal indeholde kildeskat.

På baggrund af pensionsregistrenes oplysninger kan det skønnes, at den årlige tilgang af førtidspensionsansøgere med forskud og samordningsfradrag udgør mindre end ca. 400 af den samlede tilgang med forskud på knap 15-000 personer. Der henvises til bilaget til rapporten.

I mindre end halvdelen af sagerne med samordningsfradrag er der tale om forskud på mellemste eller højeste pension. Kun i tilfælde, hvor sagerne afsluttes med tilkendelse af mellemste eller højeste førtidspension, kan der blive tale om en ændret (højere) tjenestemandspension og dermed en omregning af det foreløbigt beregnede samordningsfradrag.

Selvom den samlede administrative belastning i denne forbindelse derfor vil være beskeden, vil den enkelte sag blive meget krævende, jfr. følgende eksempel.

Eksempel

Tjenestemand Y er afskediget på grund af sygdom. Der er bevilget pågældende ordinær tjenestemar.dspension med 20 års anciennitet. Pågældende er gift og ægtefællen er berettiget til ægtefællepension men modtager ikke social pension.

Den 10. marts ansøger pågældende om mellemste førtidspension. Der bevilges forskud på pensionen fra 1. april 1985. idet der samtidig trækkes samordningsfradrag.

Tjenestemar.dspension og forskud på social pension udbetales fra 1. april 1985 med følgende beløb:

	Mdl.	Årligt
Tjenestemandspension	4.412.08 kr.	52.944,92 kr.
Social pension:		
Grundbeløb	2.888 kr.	
Invaliditetsbeløb	1.409 kr.	
- samordningsfradrag	1.071 kr.	
- kildeskat	908 kr.	
Udbetaling	2.318 kr.	

Den 20. august 1985 modtager de sociale myndigheder fra Pensions- og Revalideringsnævnet meddelelse om, at pågældende er bevilget mellemste førtidspension fra 1. april 1985.

Pågældende bliver hermed samtidig berettiget til kvalificeret svagelighedspension (tjenestemandspension) med pensionsalder svarende til 37 år.

Pågældende er herefter berettiget til følgende beløb fra 1. april 1985:

	Mdl.	Årligt
Tjenestemandspension	8.162,34 kr.	97-948,11 kr.
Social pension:		
Grundbeløb	1.538 kr.	
Invaliditetsbeløb	1.409 kr.	
- samordningsfradrag	750 kr.	
- skat	394 kr.	
Udbetaling	1.803 kr.	

Den mdrede tjenestemandspensionsstatus (indtægt) indberettes til Det Fælleskommunale Pensionssystem der anviser følgende pensionsbeløb m.v. pr. 1. oktober 1985:

Regulering grundbeløb 1. april - 30. september 1985	8.100 kr.
Regulering samordningsfradrag 1. april - 30. september 1985	1.926 kr.
Regulering kildeskat i. april - 30. september 1985	3.084 kr.
	3.090 kr.

Pension oktober 1985:

Grundbeløb	1.630 kr.	
Invaliditetsbeløb	1.439 kr.	
- samordningsfradrag	826 kr.	
- kildeskat	402 kr.	1.841 kr.
Negativ udbetaling		1.249 kr.

Konteringsmæssigt forløb:

Konto 05.60.01

Debet	Kredit
1) 17.328	
4)	8.100
5) 1.630	

Konto 05.60.02 Invaliditetsbeløb

Debet	Kredit
1) 8.454	
5) 1.439	

Konto 08.59 Mellemregning Samordningsfradrag

Debet	Kredit
1)	6.426
2)	
4) 1.926	
5)	826
6)	1.100

Konto 08.59 Kildeskat

Debet	Kredit
1)	5.448
4) 3.084	
5)	402
7)	2.682

Konto 08.59 Mellemregning Social pension

Debet	Kredit
+5) 1.249	
	1.249

Konto 08.03 Bank/Sparekasse

Debet	Kredit
1)	13.908
2)	6.426
3)	5.448
6) 1.100	
7) 2.682	
8) 1.249	

1) Kontering af forskud i perioden 1. april - 30. september 1985

2) Afregnet samordningsfradrag til den tjenestemandsanvisende myndighed for perioden 1. april - 30. september 1985

3) Afregnet kildeskat for perioden 1. april - 30. september 1985

4) Regulering for perioden 1. april - 30. september 1985

5) Ordinær pensionsudbetaling for oktober 1985

6) Tilbagebetaling af for meget afregnet samordningsfradrag (netto) for perioden 1. april - 31. oktober 1985

7) Afregning af kildeskat for oktober 1985

8) Indbetaling fra pensionisten af for meget udbetalt pension m.v. for perioden 1. april - 31. oktober 1985 (eller modregning i tjenestemandspensionen)

Som supplement til nærværende eksempel kan det oplyses, at såfremt en tjenestemandspensionists ægtefælle modtager social pension, og samordningsfradrag skal beregnes på grundlag af begge ægtefællers grundbeløb, vil der i en lignende reguleringssituation i stedet for udbetaling af for meget indeholdt samordningsfradrag blive tale om, at der skal foretages yderligere samordningsfradrag. I nærværende eksempel 3.246 kr. der ikke umiddelbart vil være dækning for i den sociale pension.

Hertil kommer, at forvaltningen i de tilfælde, hvor der skal efterreguleres for andre sociale ydelser, formentlig vil være ude af stand til at skaffe dækning i førtidspensionsefterbetalingen for et større samordningsfradrag, end det fradrag der allerede er foretaget. Problemet bør dog ikke overvurderes, da det på grund af tjenestemandspensionen formentlig vil være undtagelsen, at pågældende har modtaget andre sociale ydelser end forskud på pension.

For at undgå at der påføres de sociale myndigheder et tab, bør der etableres en administrativ rutine til sikring af, at tjenestemandspensionen ikke udbetales, før der eventuelt er foretaget modregning for for meget udbetalt social pension.

Efterreguleringsproblemet synes mest hensigtsmæssigt at kunne løses ved, at man i forskudsperioden altid kun foretager samordningsfradrag i forhold til ordinær tjenestemandspension, således at fradrag på grundlag af kvalificeret tjenestemandspension altid først beregnes med virkning fra den 1 . i måneden efter revaliderings- og pensionsnævnets kendelse.

b) Førtidspension uden forskud

I omkring 50% af førtidspensionssagerne udbetales der ikke forskud på førtidspensionen. Blandt nytilgangen af tjenestemandspensionister, som også har søgt førtidspension, vil det skønsmæssigt anslået dreje sig om nogle få hundrede personer årligt.

Ved ansøgningens indgivelse må forvaltningen - på samme måde som i den gældende ordning - give meddelelse til tjenestemandsmyndigheden, som må melde tilbage om størrelsen af tjenestemandspension og pensionsalderen.

Når forvaltningen har modtaget revaliderings- og pensionsnævnets kendelse, skal man pånv kommunikere med tjenestemandsmyndigheden, hvis pågældende har fået tilkendt mellemste eller højeste førtidspension.

Herefter skal forvaltningen beregne samordningsfradrag med tilbagevirkende kraft, og fradraget skal indeholdes i pensionistens krav på førtidspension fra ansøgningstidspunktet. Samtidig skal man indeholde kildeskat.

I sager hvor tjenestemandspensionisten ikke har modtaget andre sociale ydelser i ansøgningsperioden, vil samordningskravet kunne rummes i pensionsefterbetalingen. Der ses her bort fra de særlige problemer med hensyn til ægtefællesamordningsfradraget, som forudsættes ophævet inden en omlægning af samordningsfradraget. Der henvises herom til afsnit H.A.2.

Selvom der er tale om et beskedent antal sager, vil de givet blive en belastning for forvaltningerne i de tilfælde, hvor efterregulering ikke kan foretages i systemerne, men må foretages manuelt.

For at fremkalde en korrekt forskudsansættelse af A-indkomst - og et korrekt skattekort - har socialforvaltningen hidtil forhåndsvis og manuelt måttet beregne størrelsen af den skattepligtige sociale pension.

Ved en fradragsomlægning skal forvaltningen tillige forhåndsvis og manuelt beregne størrelsen af samordningsfradraget.

Socialforvaltningens medvirken i og overtagelse af dele af skatteforvaltningens arbejde har umuliggjort en rationel anvendelse af edb-systemet vedrørende sociale pensioner, specielt for så vidt angår muligheden for systemmæssig tilbageregning. For disse sagers vedkommende vil en omlægning af samordningsfradraget til et fradrag i den sociale pension formindske muligheden herfor.

I de få sager hvor tjenestemanden i ansøgningsperioden har modtaget andre sociale ydelser, som skal afkortes i førtidspensionen, vil der efter foretaget samordningsfradrag ikke længere være plads til at indeholde disse i førtidspensionen. I forbindelse med en omlægning må det overvejes, om der skal gives adgang til modregning i tjenestemandspensionen for overskydende krav.

IV. Kontakten til pensionisterne

A. Pensionsmeddelelsen

Social pension udbetales månedsvis forud, og pensionen skal være til disposition for pensionisten senest den sidste bankdag i måneden forud for udbetalingsmåneden.

Meddelelse til pensionisterne om pensionens beregning og bestanddele sker på to måder.

Ved en årlig meddelelse orienteres pensionisterne generelt om beregningsregler, pensionssatser m.v. Her orienteres typisk også om eventuelle lovændringer på området.

Den årlige meddelelse følges op af løbende meddelelser om beregning og sammensætning af pensionsbeløbene. Her redegøres tillige for indeholdelse af skat og eventuelle reguleringer i det månedlige modkrav, engangstillæg/fradrag m.v.

Hvis pensionsudbetalingen sker med checks, følger pensionsspecifikationen med checken.

Hvis udbetalingen sker på anden måde, kan kommunerne vælge, hvor hyppigt specifikationen skal udsendes. Specifikationen udsendes dog mindst, hver gang pensionen ændres.

Ved en fradragsomlægning skal der på pensionsmeddelelserne også redegøres for indeholdte samordningsfradrag. Pensionsspecifikationen, som i forvejen kan være vanskelig at overskue for pensionisten, vil måske blive lidt mere kompliceret. De pladsproblemer forvaltningerne har specielt for førtidspensionister i tilgangssituationen med hensyn til at kunne redegøre for opgørelserne på en enkelt side vil blive forstærket. Man må forvente, at der i en del tilfælde skal udsendes 2 redegørelsessider. I den løbende sag vil der derimod typisk ikke være så mange tillæg/fradrag til pensionen for en tjenestemandspensionist, at der ikke kan redegøres herfor på en enkelt side.

Da samordningsfradraget kun ændres i forbindelse med ændringer i den sociale pension, giver fradragsomlægningen ikke i sig selv anledning til flere pensionsmeddelelser.

B. Samordningsfradrag contra andre fradrag i social pension

Omlægningen af samordningsfradraget medfører, at den sociale pension bliver reduceret med størrelsen af samordningsfradraget .

Herefter foretages fradrag for kildeskat. Først ved udbetalingen af det beløb, der herefter tilkommer pensionisten, vil der være mulighed for efter aftale med pensionisten at foretage fradrag i pensionen for pensionistens betaling for forskellige ydelser. Det gælder fx betaling for hjemmehjælp, madservice og huslejebetaling i pensionistboliger og beskyttede boliger.

Udover de serviceprægede fradrag og indeholdelse af kildeskat skal der foretages fradrag for fx skatterestancer og el-afgiftsrestancer m.m.

Fradragene vil ofte være så store, at de ikke kan rummes i pensionen efter samordningsfradrag er foretaget.

Med et samordnings fradrag på fx 74% af grundbeløbet, vil der med satserne pr. 1. april 1985 for en enlig folkepensionist være 787 kr. månedlig, og når skatten herefter er trukket, 393 kr. til rest, som kan anvendes til betaling for serviceydelserne. Beløbet vil være anvendt allerede ved 2 timers hjemmehjælp om ugen.

En opgørelse foretaget på grundlag af det fælleskommunale pensionssystem viser, at ca. 14% af tjenestemandspensionisterne får foretaget fradrag for serviceydelser. For ca. 6% af pensionisterne var servicefradragene mindre end 400 kr. pr. måned. Servicefradragene var for andre 6% af pensionisterne over 600 kr. pr. måned.

Der er konstateret meget stor spredning af det antal tjenestemandspensionister der i de enkelte kommuner får foretaget fradrag for serviceydelser. Således varierer procenten af tjenestemandspensionister, der får foretaget fradrag for serviceydelser fra 5% til 38% af tjenestemandspensionisterne i den enkelte kommune.

Man kan ikke anbefale en ordning, hvor socialforvaltningen sender regningen på det manglende beløb til tjenestemandsmyndigheden til afkortning i selve tjenestemandspensionen.

Konsekvensen vil derfor blive, at forvaltningen må udsende opkrævninger, som pensionisterne selv må sørge for bliver betalt.

For pensionisten vil der blive tale om et forringet serviceniveau, og for socialforvaltningen en merudgift og et betydeligt merarbejde med at udsende og kontrollere opkrævningerne. Ordningen vil endvidere medføre forøgede udgifter for kommunerne i forbindelse med forgæves inddrivelse. Herudover vil ordningen få kommunale- og statsfinansielle konsekvenser.

Som følge af at tjenestemandspensionister er geografisk ulige fordelt, vil ændringen særligt berøre visse kommuner.

Tjenestemandspensionisterne er nemlig koncentreret omkring de større byer. Andelen af tjenestemandspensionister i disse byer er således dobbelt så stor som befolkningsandelen.

Med hensyn til fradrag for skatterestancer og andre fradrag med særlig hjemmel, må der i forbindelse med gennemførelsen af de nødvendige lovændringer ved fradragsomlægningen samtidig tages stilling til den indbyrdes prioritetsstilling mellem kravene.

C. Rådgivning og vejledning af tjenestemandspensionister

Selvom den principielle kompetence vedrørende samordningsfradraget fortsat vil ligge hos tjenestemandsmyndigheden, vil omlægningen utvivlsomt bevirke, at socialforvaltningen med sin umiddelbare kontakt til pensionisten vil modtage mange henvendelser om baggrunden for fradraget, beregningen, størrelsen o.s.v.

Henvendelserne vil typisk komme i forbindelse med ændringer i samordningsfradraget som følge af ændringer i den sociale pension.

Mange af henvendelserne kan formentlig henvises til besvarelse hos tjenestemandsmyndighederne, men kommunernes merarbejde i forbindelse med den løbende vejledning bør ikke undervurderes.

V. Ændring af samordningsfradrag

A. Ændring af social pension på grund af pristalsregulering og ændret indtægtsregulering

1. Gældende ordning

De sociale pensioner reguleres hver 1 . april og 1 . oktober i takt med ændringer i reguleringspristallet. Herudover sker der en årlig fastsættelse af de indtægtsregulerede pensioner hver 1. januar på grundlag af socialindkomsten. Endelig ændres de indtægtsregulerede pensioner i løbet af året ved ændringer i indtægtsgrundlaget.

a. Folkepensionister med fuldt grundbeløb

For folkepensionister med fuldt grundbeløb er der i den daglige administration først og fremmest tale om ændring i samordningsfradraget som følge af pristalsreguleringen.

Disse generelle ændringer giver ikke anledning til nogen kontakt imellem den tjenestemandspensionsudbetalende myndighed og socialforvaltningen. Oplysningerne om reguleringerne pr. 1 . april og 1 . oktober foreligger altid så betids, at pensionerne pr. disse datoer kan anvises med korrekt beregnet samordningsfradrag.

b. Førtidspensionister og folkepensionister med indtægtsreguleret grundbeløb

Når den sociale pension er fastsat, skal socialforvaltningen, hvis pensionisten eller dennes ægtefælle har ret til tjenestemandspension, give underretning om udbetaling af førtidspension til myndighederne, der udbetaler tjenestemandspensionen.

Først herefter kan denne myndighed beregne samordningsfradraget .

Underretningspligten er løbende og gælder hver gang, der indtræder ændringer i størrelsen af den udbetalte pension. Underretning gives både i forbindelse med pristalsregulering, årlig fastsættelse og ved omregning i løbet af året. Underretning gives således for alle pensionister med indtægtsreguleret grundbeløb hver 1. april, 1. oktober og 1. januar. Hertil kommer ændringer i løbet af året for en betydelig del af pensionisterne.

Dette medfører, at samordningsfradraget skal omberegnes pr. samme datoer. Den ændrede beregning kan imidlertid først foretages, når oplysning om den fremtidige pension er tilsendt den tjenestemandspensionsudbetalende myndighed. I praksis betyder dette, at der altid er mindst 1 måneds forsinkelse på omregningen af samordningsfradraget. Omregningen sker derfor med tilbagevirkende kraft med den ulempe dette er for både myndigheder og pensionister. Ofte er det anledning til at pensionisterne retter henvendelse til den tjenestemandspensionsudbetalende myndighed.

For Statens Regnskabsdirektorats vedkommende indgår på årsbasis ialt ca. 10.500 ændringsmeddelelser alene som følge af pristalsreguleringer og den årlige fastsættelse pr. 1. januar på grundlag af socialindkomsten.

Et tilsvarende antal ændringsmeddelelser indgår i løbet af året som følge af individuelle ændringer i den sociale pension. Regnskabsdirektoratet modtager således årligt omkring 21.000 ændringsmeddelelser og foretager et tilsvarende antal omregninger af samordningsfradraget.

Man må antage, at der på landsplan efter den gældende ordning gives ændringsmeddelelser og foretages omregning af samordningsfradraget i omkring 60.000 tilfælde om året.

2. Omlægning af samordningsfradraget

Ved en omlægning af samordningsfradraget til et fradrag i den sociale pension vil hele den ovennævnte kommunikation i forbindelse med de løbende ændringer i den sociale pension falde væk. For at kunne beregne samordningsfradraget skal socialforvaltningen fra tjenestemandsmyndigheden alene have meddelelse om pensionsalderen, hvilket er sket i forbindelse med den første pensionsberegning.

Både tjenestemandsmyndighed og socialforvaltning vil således blive sparet for kommunikationsarbejdet. Tjenestemandsmyndigheder og pensionister vil desuden blive sparet for de mange efterreguleringer.

Da de løbende ændringer i samordningsfradraget for førtidspensionister kan beregnes via pensionssystemet, vil ændringerne ikke belaste socialforvaltningerne, medmindre pensionisterne henvender sig til forvaltningen for at få vejledning om ændringerne.

I denne forbindelse bemærkes, at omlægningen vil betyde, at indtægtsgrundlaget for de sociale pensioner bliver mere forståeligt for pensionisterne og lettere at opgøre for socialforvaltningen.

I indtægtsgrundlaget indgår nemlig efter de gældende regler ikke blot den udbetalte del af tjenestemandspensionen, men også samordningsfradraget. Fra socialindkomstregistret, som er dannet på den seneste årsopgørelse fra skattemyndighederne, overføres oplysninger om nettotjenestemandspensionen til pensionsregistret. Oplysninger om samordningsfradragets størrelse leveres derimod direkte af den tjenestemandspensionsudbetalende myndighed, idet fradraget ikke indgår i den skattepligtige indkomst.

Efter omlægningen vil størrelsen af bruttotjenestemandspensionen blive overført fra socialindkomstregistret. Dette kan ske ca. $1\frac{1}{2}$ år efter omlægningens ikrafttrædelse.

B. Regulering af samordningsfradrag i forbindelse med tilbagebetaling af social pension herunder spørgsmål om modregning og indeholdelse af kildeskat

1. Gældende ordning

Krav på tilbagebetaling af social pension kan opstå i tilfælde, hvor pensionisten har tilsidesat sin oplysningspligt (ond tro), eller hvor der på andet grundlag kan kræves tilbage. Det gælder således tilbagebetaling ud fra dobbeltforsørgelsessynspunkter uanset god tro hos pensionisten.

Dobbeltforsørgelsessituationen foreligger fx, når pensionisten med tilbagevirkende kraft får tillagt kvalificeret tjenestemandspension i stedet for ordinær tjenestemandspension.

Tilkendelse af kvalificeret tjenestemandspension indebærer, at socialforvaltningen skal omregne (nedsætte) den sociale pension, og det for meget udbetalte skal kræves tilbage. Samtidig skal der hos tjenestemandsmyndigheden foretages en regulering og udbetaling af for meget indeholdt samordningsfradrag.

Den modsatte situation opstår iøvrigt når en tjenestemandspensionist med tilbagevirkende kraft får tilkendt, social pension. Pensionisten vil her have et krav på efterbetaling af social pension, medens den tjenestemandspensionsudbetalende myndighed har et krav på pensionisten på ikke indeholdt samordningsfradrag, se foran afsnit III.B.1.

I praksis foretages modregning mellem kravene.

De forskellige reguleringer af henholdsvis social pension, tjenestemandspension og samordningsfradrag indebærer, at der hos både socialforvaltningen og tjenestemandsmyndigheden skal foretages rettelse af indeholdt kildeskat.

Da én indeholdelsespligtig ikke må rette de skattetræk en anden indeholdelsespligtig har foretaget, kan skatteforholdet kun bringes på plads ved medvirken fra skattemyndigheden og både socialforvaltning og tjenestemandsmyndighed.

2. Omlægning af samordningsfradraget

I forbindelse med en omlægning af samordningsfradraget bør der skabes lovhjemmel for, at krav på tilbagebetaling af social pension kan modregnes i pensionistens krav på tilbagebetaling af indeholdt samordningsfradrag for samme periode, og at eventuelle yderligere krav vil kunne modregnes i tjenestemandspensionen.

Ligeledes bør der også skabes lovhjemmel for, at krav på manglende samordningsfradrag kan modregnes i pensionistens krav på efterbetaling af social pension.

Ved fradragsomlægningen vil de sociale myndigheder være de redegørelsespligtige over for skattemyndighederne, uanset, at der skal ske en refusion (overflytning) af det indeholdte samordningsfradrag til en anden myndighed.

Administrativt set skulle omlægningen på denne måde kunne betyde en vis forenkling, da rettelsen af skattetrækket kun kræver medvirken fra en myndighed, nemlig socialforvaltningen. Da forvaltningen alligevel skal regulere skatten i forbindelse med den ændrede pensionsudbetaling, vil der næppe blive tale om væsentligt merarbejde i denne forbindelse.

For pensionisten vil omlægningen betyde en lettelse, da pågældende i efterreguleringssituationen hurtigere vil få de skattemæssige forhold på plads.

C. Tjenestemandspensionistens/ægtefællens ophold på plejehjem m.m.

1. Gældende ordning

Samordningsfradraget kan blive ændret, hvis tjenestemandspensionisten eller ægtefællen får ophold på plejehjem m.m.

For en enlig tjenestemandspensionist der får ophold på plejehjem, foretages der fortsat samordningsfradrag.

Såfremt både tjenestemandspensionisten og dennes ægtefælle får ophold på plejehjem, foretages der ligeledes samordningsfradrag på grundlag af ægtefællernes samlede grundbeløb.

Hvis kun den ene ægtefælle får ophold på plejehjem, foretages der efter praksis alene samordningsfradrag på grundlag af den hjemmeboende ægtefælles grundbeløb.

Disse retningslinier følges også i de situationer, hvor personer, der er indlagt på sygehus eller anden institution under sygehusvæsenet, er visiteret til ophold på plejehjem.

Hvis en tjenestemandspensionist og/eller dennes ægtefælle, der er indlagt som ovenfor nævnt, er anset for plejepatient eller i øvrigt skønnes uegnet til mere varig udskrivning til eget hjem, uden at pågældende er visiteret til plejehjem, bortfalder samordningsfradraget fra det tidspunkt, hvor den sociale pension er inddraget. Hvis der er en hjemmeboende ægtefælle, som modtager grundbeløb, foretages der dog fortsat samordningsfradrag på grundlag heraf.

Ved optagelse på en institution for personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap, jfr. bistandslovens § 112, stk. 1, ophører samordningsfradraget fra udgangen af måneden efter optagelsesmåneden samtidig med inddragelsen af den sociale pension, medmindre der fortsat skal foretages samordningsfradrag for grundbeløb til den hjemmeboende ægtefælle .

2. Omlægning af samordningsfradraget

Hvis samordningsfradraget teknisk overføres til at være et fradrag i den sociale pension, indebærer dette, at fradraget helt eller delvis bliver udelukket i de tilfælde, hvor pensionen enten er bortfaldet eller nedsat til lommepengebeløbet efter bestemmelserne i pensionslovens § 46 og bistandslovens § 84.

I bortfaldssituationen sker ingen ændringer i forhold til den gældende ordning, idet der som nævnt heller ikke efter gældende praksis foretages samordningsfradrag, når den sociale pension er bortfaldet. Da ægtefællesamordningsfradraget forudsættes ophævet inden en omlægning, vil der ikke skulle indeholdes fradrag på grundlag af en eventuel hjemmeboende ægtefælles grundbeløb.

I de tilfælde, hvor pensionen bliver nedsat ved visitation til eller optagelse på plejehjem, jfr. pensionslovens § 46, stk. 1 og bistandslovens § 84, beregnes samordningsfradraget, som beskrevet under den gældende ordning, på grundlag af det fulde grundbeløb.

Da pensionen kun udbetales med beløb til personlige fornødenheder, (lommepenge) indebærer omlægningen, at der typisk ikke vil være plads til at foretage hele fradraget i den udbetalte pension. Det resterende beløb måtte da indeholdes i tjenestemandspensionen.

En sådan ordning er dog både administrativt set meget uhensigtsmæssig og principielt betænkelig, da man må forudsætte, at beløbet til personlige fornødenheder, som minimum skal- komme til udbetaling under opholdet.

Hvis man i visitations- og plejehjemssituationen fortsat ønsker at foretage samordningsfradrag for pensionister, hvis pension er nedsat eller inddraget under opholdet, synes den eneste mulighed at være, at fradraget forbliver som et fradrag i selve tjenestemandspensionen.

Det vil i forbindelse med en omlægning være en administrativ forenkling at ophæve samordningsfradraget for pensionister på plejehjem m.v.

For pensionisterne vil det være en forståelsesmæssig fordel, at der - fælles for alle institutionstyper - ikke foretages samordningsfradrag, når pensionen er nedsat eller inddraget. Umiddelbart vil det også virke rimeligt, at der ikke foretages fradrag med typisk 74% af et pensionsbeløb, som ikke udbetales.

I denne forbindelse henvises til, at man efter gældende praksis allerede undlader, at trække samordningsfradrag når en gift tjenestemandspensionist visiteres til eller får ophold på plejehjem og den hjemmeboende ikke får udbetalt grundbeløb. Såfremt man undlader at foretage samordningsfradrag for enlige på plejehjem, kan det herved fremkomne bruttoprovenutab for de tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder anslås til ca. 6 mill.kr. Det er forudsat, at der er ca. 2.700 enlige pensioinister med samordningsfradrag på plejehjem.

Hvor kun den ene ægtefælle får ophold på plejehjem og den hjemmeboende får udbetalt grundbeløb vil omlægningen ikke give mulighed for at indeholde ægtefællesamordningsfradrag. Der vil naturligvis fortsat være mulighed for at indeholde ægtefællefradraget i grundbeløbet for den hjemmeboende, men ordningen vil være principielt uheldig, jfr. afsnit H.A.2.

De provenutab, der er skønnet ovenfor, vil i praksis blive reduceret med skønsmæssigt knap 80% dels ved større skattegrundlag, dels ved forøget indtægtsgrundlag for egen betaling af opholdsudgifter på institution. Den forøgede skatteindtægt anslås til knap 3 mill.kr. fordelt med ca. 1,2 mio.kr. til bopælskommune, ca. 0,5 mill.kr. til amtskommunerne og resten til staten. Indtægter ved øget opholdsbetaling anslås til ca. 1,8 mill.kr. fordelt ligeligt på kommuner og stat (socialministeriet).

Efter udvalgets opfattelse er der, uanset en omlægning, grund til at overveje at ophæve samordningsfradraget når pensionen er nedsat under ophold på plejehjem.

D. Tjenestemandspensionistens/ægtefællens død

1. Gældende ordning

a. Gifte tjenestemandspensionister

Når en gift tjenestemandspensionist afgår ved døden, har den efterlevende ægtefælle ret til at få udbetalt tjenestemandens pension i 3 måneder ("efterindtægt").

Tilsvarende er der efter lov om social pension ret til at få udbetalt ægtefællernes samlede pension i 3 måneder efter udgangen af den måned, hvori dødsfaldet fandt sted ("efterlevelsespension").

Det er en betingelse for ret til efterlevelsespension, at begge ægtefæller modtager pension efter lov om social pension. Der er dog også ret til efterlevelsespension i tilfælde, hvor en pensionist, der modtager hustrutillæg, afgår ved døden og i tilfælde, hvor hustruen til en pensionist, der modtager hustrutillæg, afgår ved døden.

Efterlevelsespension udbetales med ægtefællernes sammenlagte pension med det beløb, der gælder ved dødsfaldet. Den efterlevendes egen pension beregnes i 3 måneders perioden således fortsat efter reglerne for samgifte pensionister.

Efter gældende regler foretages der samordningsfradrag i efterindtægten.

Hvis kun den efterlevende ægtefælle modtager social pension, eller pågældende i efterindtægtsperioden får tilkendt social pension, foretages samordningsfradrag i efterindtægten på grundlag af den efterlevendes sociale pension.

Samordningsfradrag i efterindtægt fastsættes på grundlag af den pensionsalder, der er lagt til grund ved beregningen af den tjenestemandspension, hvoraf der ydes efterindtægt. Fradraget fastsættes således ikke efter den lavere pensionsalder, der eventuelt vil blive lagt til grund ved beregningen af den ægtefællepension, som kommer til udbetaling fra efterindtægtsperiodens udløb.

Med henblik på at reducere antallet af efterreguleringer på grund af dødsfald foretages der med intervaller (for Regnskabsdirektoratets vedkommende hver 7. dag) en samkørsel med CPR-registret.

Hvis ægtefællen afgår ved døden først, ændres samordningsfradraget i tjenestemandspensionen med virkning fra udløbet af den periode, i hvilken der eventuelt ydes efterlevelsespension af en social pension. Med den frist, der er indbygget i de 3 måneders efterindtægt, giver ændring af samordnings fradraget ikke anledning til vanskeligheder i disse tilfælde.

Derimod kan der i de tilfælde, i hvilke der ikke udbetales efterlevelsespension af den sociale pension, som følge af at kun afdøde var berettiget hertil, opstå det problem, at der i (typisk) 1 måned vil blive indeholdt et samordningsfradrag, der ikke skulle have været trukket. Regulering heraf må af den pensionsudbetalende myndighed foretages i den følgende måned.

b. Enlige tjenestemandspensionister

Efter enlige tjenestemandspensionister udbetales der ikke efterindtægt. Hvis pensionisten dør mellem dispositionsdagen og forfaldsdagen, er den pensionsudbetalende myndighed derfor henvist til at rette henvendelse til boet for at få den anviste tjenestemandspension tilbagebetalt. I en række tilfælde forbliver kravene udækket.

2. Omlægning af samordningsfradraget

a. Gifte tjenestemandspensionister

Omlægningen vil medføre, at samordningsfradraget fremover må foretages i den sociale pension, som ægtefællen modtager i efterindtægtsperioden.

Hvis den efterlevende ægtefælle har ret til efterlevelsespension efter lov om social pension, kan samordningsfradraget foretages heri uden administrative problemer.

I tilfælde hvor tjenestemandspensionisten ikke selv har haft social pension, kunne samordningsfradraget foretages i ægtefællens sociale pension. Udvalget har dog som anført i afsnit H.A.2. forudsat, at ægtefællesamordningsfradraget er ophævet inden omlægningen.

En tjenestemandspensionist, der ikke tillige er social pensionist, har ved ægtefællens død ikke ret til efterlevelsespension efter lov om social pension. Samordningsfradraget skal derfor ophøre med virkning fra måneden efter ægtefællens død.

I den gældende ordning sker det imidlertid ret ofte, at samordningsfradraget ikke straks bringes til ophør. Ved en fradrag somlægning vil man undgå disse efterreguleringssituationer.

Samordningsfradrag i efterindtægtsperioden fastsættes som nævnt på grundlag af den pensionsalder, der er lagt til grund ved beregningen af den tjenestemandspension, hvoraf der ydes efterindtægt. Den ægtefællepension, som kommer til udbetaling fra efterindtægtsperiodens udløb, fastsættes eventuelt på grundlag af en lavere pensionsalder. Omlægningen vil derfor bevirke, at socialforvaltningen skal kommunikere med den tjenestemandspensionsudbetalende myndighed om den eventuelt ændrede pensionsalder. På grundlag heraf skal samordningsfradraget herefter omregnes.

B. Enlige tjenestemandspensionister

Retten til social pension for en enlig pensionist ophører med virkning fra udgangen af den måned, hvori pensionisten dør.

Da pensionen normalt anvises nogle dage før forfaldsdagen, må socialforvaltningen i en række sager kræve den for meget udbetalte pension tilbage fra boet. Ofte er beløbet udlagt til dækning af begravelsesomkostningerne, og kravet forbliver udækket.

Ved en fradragsomlægning vil tilbagebetalingskravet blive formindsket med samordningsfradraget. Afregnede samordningsfradrag skal tilbageføres fra tjenestemandsmyndigheden til de sociale myndigheder i tilfælde, hvor pensionen og det indeholdte samordningsfradrag er udbetalt, inden de sociale myndigheder har fået kendskab til pensionistens død.

Den nødvendige kontering og afregning vil blive administrativt belastende, se det følgende eksempel.

Eksempel

Forudsætninger:

Tjenestemandspensionist X der er enlig afgår ved døden den 30. april 1985. Pensionen og indeholdt samordningsfradrag for maj 1985 er anvist til udbetaling den 29. april 1985 med dispositionsdag den 1. maj 1985. De sociale myndigheder bliver imidlertid først opmærksom på dødsfaldet den 2. maj 1985 og kan derfor ikke nå at tilbagekalde de anviste udbetalinger.

De udbetalte beløb skal herefter rekvireres hos den afdødes bo og den tjenestemandspensionsanvisende myndighed.

Den sociale pension for maj 1985 har følgende sammensætning:

Grundbeløb	3.028
+ samordningsfradrag	2.240
- kildeskat 50%	394
Udbetaling	394

I forbindelse med produktionen i Det Fælleskommunale Pensionssystem pr. 1. juni 1985 afgangsføres sagen med virkning fra 1. maj 1985.

Konteringsmæssigt forløb:

Konto 05.61.01 Grundbeløb

Debet	Kredit
1) 3.028	
3)	3.028

Konto 08.59 Mellemregning samordningsfradrag

Debet	Kredit
1).	2.240
2) 2.240	
3) 2.240	
4)	2.240

Konto 08.59 Kildeskat

Debet	Kredit
1)	394
3) 394	

Konto 08.03 Bank/Sparekasse

Debet	Kredit
1)	394
5) 394	

Konto 08.59 Mellemregning social pension

Debet	Kredit
3) 394	
5)	394

1) Kontering af pensionsudbetaling for maj 1985.
2) Afregning af samordningsfradrag til den tjenestemandspensionsanvisende myndighed
3) Kontering af pensionsudbetaling for juni 1985 (negativ)
4) Postering af rekvireret og modtaget beløb fra den tjenestemandsanvisende myndighed
5) Postering af modtaget beløb fra boet efter den afdøde pensionist, eller omposteringen

VI. Nedsættelse af samordningsfradrag

A. Nedsættelsesreglen i tjenestemandspensionslovens § 30a

1. Gældende ordning

Efter tjenestemandspensionslovens § 30a kan samordningsfradrag nedsættes eller bortfalde, hvis den samordnede efterlønsydelse i form af tjenestemandspension og social pension er lavere end tjenestemandspensionen med tillæg af indtægtsbestemt social pension efter de regler, der var gældende før 1. april 1970.

Reglen har kun betydning for meget små tjenestemandspensioner.

Reglen forudsætter, at der i hvert enkelt tilfælde foretages en beregning af social pension efter de regler, der var gældende før 1970.

Nedsættelsen består i, at samordningfradraget reduceres med et fast (én gang for alle beregnet) beløb, der svarer til forskellen på det tidspunkt, hvor samordningsfradrag påbegyndes.

Der sker dog ny beregning af nedslagsbeløbet ved senere ændringer i den socialpensionsmæssige status (fx ved ægtefællens opnåelse af ret til folkepension eller ved ægtefællens død).

Til beregningen af nedslagsbeløbet skal man bl.a. anvende oplysning om det sociale grundbeløb, som den pågældende ville kunne modtage efter sikringsstyrelsens tabeller efter reglerne før 1970, d.v.s. uden fradrag for 40% af tjenestemandspensionen, men med fradrag for indtægter ved personligt arbejde samt andre indtægter, der ikke er formue- og pensionsindtægter.

Det sidstnævnte fradrag blev ændret i forbindelse med en sammenlægning af visse fradrag pr. 1. januar 1979- Statens Regnskabsdirektorat har derfor fra 1 . januar 1979 måttet foretage en opregning af det tal, der var gældende pr. 1 . oktober 1978. Det beregnede sociale grundbeløb skal herefter nedsættes efter den specielle "20 pct. regel", der efter den tidligere sociale pensionslovgivning anvendtes på tjenestemandspensionister.

Beregningen af grundbeløb efter de forud for 1970 gældende regler og af nedsættelsen af samordningsfradraget foretages af Statens Regnskabsdirektorat. Direktoratet stiller sig desuden til rådighed for kommunerne vedrørende kommunale tjenestemandspensionister med udregning/opstilling til brug for § 30a-beregninger samt stiller eksisterende materiale til rådighed.

Statens Regnskabsdirektorat har oplyst, at der indtil i dag har været ca. 1 .050 pensioner, hvor der har været behov for undersøgelse for § 30a-nedslag. Heraf gives § 30a-nedslag til 483 eller svarende til ca. 46% af de undersøgte tilfælde.

Af nedsættelserne efter § 30a ydes 85% til opsatte pensioner. Resten vedrører i hovedsagen delte ægtefællepensioner med høj pensionsalder og lavt pensionsbeløb.

Undersøgelse for eventuelt § 30a-nedslag sker på regnskabsdirektoratets eller pensionistens initiativ.

Regnskabsdirektoratet undersøger af sig selv, om der kan ydes § 30a-nedslag, når det drejer sig om meget små tjenestemandspensioner, d.v.s. pensioner, hvor der er grundlag for nedslag, medmindre andre indtægter (fx rente- eller erhvervsindtægter) er til hinder herfor.

Det kan anslås, at ca. 0,7% af tjenestemandspensionisterne får nedslag efter § 30a.

Da det samlede antal af tjenestemandspensionister inden for staten, kommunerne og de koncessionerede selskaber andrager ca. 100.000, udgør tjenestemandspensionerne med § 30a-nedslag ca. 700.

Den årlige tilgang af § 30a-nedslag var oprindelig meget beskeden, men er voksende og udgør nu ca. 120. Det overvejende antal vedrører opsatte pensioner.

2. Omlægning af samordningsfradraget

En omlægning, som indebærer, at socialforvaltningen skal foretage § 30a-beregningen, må på grund af beregningens komplicerede karakter antages at ville volde kommunerne uforholdsmæssig administrativt besvær.

Det må derfor forudsættes, at Statens Regnskabsdirektorat også fremover foretager § 30a-beregninger og samtidig med oplysning om pågældendes pensionsalder, meddeler kommunen med hvilket beløb samordningsfradraget eventuelt skal reduceres.

Regnskabsdirektoratet vil iøvrigt i samme omfang som hidtil hjælpe andre tjenestemandspensionsmyndigheder med at beregne § 30a-nedslag.

Som det er påpeget af Pensionsudvalget, kan det eksisterende beregningsarbejde umiddelbart forenkles, hvis satserne efter de tidligere regler opreguleres svarende til de aktuelle reguleringspristal.

B. Nedsættelsesreglen i tjenestemandspensionslovens § 30b

1. Gældende ordning

Efter tjenestemandspensionslovens § 30b kan finansministeren tillade, at samordningsfradrag nedsættes eller bortfalder, hvis den samordnede efterlønsydelse i form af tjenestemandspension og social pension er lavere end tjenestemandspension med tillæg af den sociale pensions grundbeløb og pensionstillæg efter de regler, som var gældende før 1. januar 1979.

Dispensationsbestemmelsen har relation til situationen, som den forelå den 1. januar 1979, hvor grundlaget for samordningsfradrag blev forøget som følge af, at en del af pensionstillægget for de sociale pensioner blev inddraget i grundbeløbet.

2. Omlægning af samordningsfradraget

Dispensationsbestemmelsen har nu udspillet sin rolle. Som anført af Pensionsudvalget, kan bestemmelsen ophæves i forbindelse med en omlægning af samordningsfradraget.

VII. Fastfrysning eller ændret regulering af samordningsfradraget

Udvalget skal belyse de administrative konsekvenser af en fastfrysning af samordningsfradraget i forbindelse med en omlægning af fradraget til et fradrag i den sociale pension.

Baggrunden for overvejelserne om en fastfrysning er de forståelsesmæssige problemer for pensionisterne som følger af, at samordningsfradraget pristalsreguleres i takt med den sociale pension.

Siden pristalsreguleringen af tjenestemandspensionen er suspenderet, er samordningsfradraget steget mere end tjenestemandspensionen. Dette har bevirket, at den udbetalte del af tjenestemandspensionen er blevet reduceret. Uanset reduktionen er den samlede udbetaling af social pension og tjenestemandspension dog vokset med mindst 26% af pristalsforhøjelsen af grundbeløbet.

I en omlægningssituation vil reguleringsmekanismerne blive mere gennemskuelige for pensionisterne, men den uensartede udvikling vil ikke blive standset. Kombineret med en fastfrysning af samordningsfradraget til et givet beløb vil tjenestemandspensionister med folkepensionens fulde grundbeløb fuldt ud få gavn af pristalsforhøjelsen af grundbeløbet.

På længere sigt vil virkningen være en aftrapning af samordningsfradraget.

For folkepensionister med fuldt grundbeløb vil der i en omlægningssituation ikke være administrative vanskeligheder med at fastfryse samordningsfradraget. Det vil være en administrativ lettelse, at samordningsfradraget ikke skal reguleres samtidig med pensionen, men da beregningen kan foregå rent maskinelt, vil der ikke være tale om nogen væsentlig besparelse.

For førtidspensionister er samordningsfradraget et resultat af en beregning, hvori førtidspensionens grundbeløb indgår. Da dette er en variabel størrelse, kan disse samordningsfradrag ikke fastfryses til bestemte kronebeløb.

Det beløb en tjenestemandspensionist kan få udbetalt af sin førtidspension er efter § 30 maksimeret til det beløb, den pågældende som folkepensionist kunne have fået udbetalt efter § 29.

Hvis førtidspensionen er større, fradrages det overskydende beløb som samordningsfradrag .

I forbindelse med en fastfrysning af samordningsfradraget må man lægge til grund, at pristalsreguleringen af grundbeløbet skal give samme stigning i det udbetalte beløb for førtidspensionister som for folkepensionister.

For førtidspensionisters vedkommende må fastfrysningen derfor bestå i, at det beløb, der kan udbetales efter § 30, fortsat skal maksimeres til det beløb, der kan udbetales af folkepensionens grundbeløb efter foretaget samordningsfradrag efter § 29.

Hverken administrativt eller forståelsesmæssigt vil fastfrysningen for førtidspensionister indebære forenklinger. Jo længere man tidsmæssigt fjerner sig fra fastfrysningstidspunktet, jo vanskeligere vil det være at forklare reglen.

Udvalget har overvejet spørgsmålet om ændret regulering af samordningsfradraget.

Med en omlægning til et fradrag i den sociale pension vil de forståelsesmæssige problemer, der følger af pristalsreguleringen af sociale pensioner, falde bort. På denne baggrund vil spørgsmålet om en ændret regulering af samordningsfradraget ikke længere være aktuelt.

VIII. Klageregler

1. Gældende ordning

Finansministeriet har den endelige afgørelse med hensyn til spørgsmålet om samordningsfradrag for tjenestemandspensionister fra staten, folkeskolen og folkekirken.

Tilsvarende gælder for personer, der er pensioneret fra pensionsordninger, hvor finansministeriet fastsætter eller godkender reglerne, fx statsgaranterede pensionskasser for ansatte inden for visse statstilskudsområder og pensionsordningerne for tjenestemænd ved koncessionerede telefonselskaber og privatbaner.

Kommunerne har på tilsvarende måde den endelige afgørelse vedrørende samordningsfradrag for kommunale tjenestemandspensionister.

Klager over afgørelser om ret til ydelser efter lov om social pension, herunder socialforvaltningens beregning af social pension, følger de almindelige klageregler på det sociale område.

Det sociale udvalgs afgørelse kan indbringes for vedkommende amtsankenævn, hvis afgørelse er endelig.

Amtsankenævnets afgørelse kan dog i særlige tilfælde, hvor sagen skønnes at være af principiel betydning, efterprøves af den sociale ankestyrelse. Det er ankestyrelsen selv, som afgør, hvornår en sag er af principiel betydning.

Med virkning fra den 1 . april 1985 blev klagereglerne på det sociale område ændret således, at klagen nu først skal sendes til den myndighed, normalt det sociale udvalg, som har truffet den pågældende afgørelse.

Derme ordning, kaldet remonstrationsordningen, giver 1'instansen mulighed for at genvurdere sagen og eventuelt ændre afgørelsen uden at klageinstansen bliver inddraget.

2. omlægning af samordningsfradraget

Det er i rapportens indledning anført, at fradragsomlægningen principielt ikke indebærer en kompetenceoverflytning til socialforvaltningen. Fradraget må fortsat anses som et fradrag i tjenestemandspensionen, ligesom afgørelseskompetencen fortsat må ligge hos den tjenestemandspensionsudbetalende myndighed.

Omlægningen af fradraget medfører alene, at fradraget fremover beregnes af social- og sundhedsforvaltningen og rent teknisk indeholdes ved udbetalingen af den sociale pension.

Det principielle udgangspunkt og den lovgivningsmæssige placering af samordningfradraget taler for, at der ikke i forbindelse med omlægningen skal ske anden overflytning af kompetence end den, som vil være en naturlig og nødvendig følge af omlægningen.

En klage over en beregning eller opgørelse foretaget af den tjenestemandsudbetalende myndighed, fx opgørelse af pensionsalder, vil herefter fortsat skulle påklages i tjenestemandssystemet.

Hvis der derimod klages over socialforvaltningens beregning af samordningsfradraget, og klagen ikke er rettet mod de momenter, som indgår i beregningen, og som tjenesternandsmyndighederne har ansvaret for (eksempelvis den opgjorte tjenestemandspensionsalder), skal klagen følge pensionslovens klagesystem.

Det må antages, at klager over socialforvaltningens beregning af samordningsfradraget i praksis ikke vil blive behandlet af mere end én klageinstans, da klagemålet normalt ikke vil række ud over den enkelte sag og derfor af den sociale ankestyrelse ikke vil blive anset for at være af principiel betydning.

Udfra administrative synspunkter vil det være uheldigt med en delt klageadgang.

Det kan næppe undgås, at det i en række tilfælde vil være vanskeligt for administrationen at afgøre, hvem der er rette klageinstans.

Også for pensionisterne vil systemet være mindre overskueligt.

Det må forventes, at pensionisten i tvivlstilfælde i første omgang henvender sig til socialforvaltningen, som har indeholdt samordningsfradraget, og som har den regelmæssige kontakt til pensionisten via pensionsmeddelelsen.

Selvom den delte klageadgang derfor som udgangspunkt må forventes at give socialforvaltningen et vist merarbejde, vil det næppe være af større omfang.

Der kan i denne forbindelse henvises til erfaringerne fra socialindkomstområdet.

Indtægtsgrundlaget for de sociale pensioner opgøres med udgangspunkt i socialindkomsten, som opgøres af skattemyndighederne .

Klager over opgørelse af socialindkomsten følger derfor klagevejene på skatteområdet. Derimod skal klager over socialforvaltningens anvendelse af socialindkomsten ved pensionsberegningen, følge pensionslovens klageregler. Denne arbejdsdeling synes ikke at have givet væsentlige administrative problemer.

IX. Kontering m.v.

A. Gældende ordning

Udgiften til statsbetalte tjenestemandspensioner samt tilskuddet til statsgaranterede tjenestemandspensionsordninger opføres på finanslovens § 26.

På § 26 opføres alene udgiften til tjenestemandspensioner efter foretaget samordningsfradrag. D.v.s. at der ikke i det nuværende system foretages en kontering af bruttotjenestemandspensionen som udgift. Ligeledes foretages der heller ikke en kontering af samordningsfradrag som indtægt.

Heller ikke på det kommunale område foretages selvstændig kontering af samordningsfradrag.

B. Omlægning af samordningsfradraget

Det fremgår af kommissorium for underudvalget, at problemanalyserne skal tage hensyn til, at fradrag somlægningen skal være provenumæssig neutral.

Vurderingen i det følgende har som udgangspunkt, at neutralitetshensynet skal ses i forhold til socialministeriets lovbundne område.

Forudsætningen om provenumæssig neutralitet fortolkes endvidere således, at omlægningen af fradragene skal være renteneutral i det videst mulige omfang.

Fradragsomlægningen vil isoleret set indebære, at der fremkommer en mindreudgift på socialministeriets lovbundne område. Mindreudgiften vil i princippet svare til de indeholdte samordningsfradrag.

Forudsætningen om neutralitetshensyn har derved den konkrete betydning, at der skal besluttes og forberedes foranstaltninger med henblik på en udligning af den forannævnte mindreudgift.

1. Provenumæssig udligning

Med de anførte udgangspunkter kan en udligning i provenumæssig henseende kun finde sted, såfremt de indeholdte samordningsfradrag overføres til de pågældende tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder.

Efter § 33, stk. 1 i lov om- social pension, udbetales pension månedsvis forud fra den 1. i måneden efter, at lovens betingelser er opfyldt.

Når fradragsomlægningen skal være provenu-neutral, indebærer dette ligeledes, at omlægningen skal være rente-neutral. Med udgangspunkt i socialministeriets lovbundne område, vil overførsler til tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder ikke kunne finde sted på et tidligere tidspunkt end det, hvor staten anviser refusioner til de kommunale myndigheder.

Som følge af det betydelige antal tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder, kunne der for kommunerne muligvis være en administrativ lettelse i, at overførslerne til tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder eventuelt finder sted fx hvert kvartal eller måske én gang årligt.

Finder overførsler imidlertid sted senere end de løbende, månedlige udbetalinger af social pension, gives der derved kommunerne en uberettiget rentegevinst på bekostning af de tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder. Hertil kommer en likviditetsforskydning, der vil belaste de tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder.

På denne baggrund er det nærliggende, at overførsler af udlignende beløb til de tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder bør finde sted samtidig med udbetalingen af de sociale pensioner.

2. Den tekniske udligning

Der er som nævnt et betydeligt antal tjenestemandspensions-udbetalende myndigheder, ligesom der er mange kombinationsmuligheder mellem blandt andet de kommunale tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder og de kommunale myndigheder, som pensionsmodtageren bopælsmæssigt henhører under, og som udbetaler den sociale pension.

Overførslerne må blandt andet derfor i videst mulig omfang finde sted som en integreret del af transaktionerne, der foretages ved anvendelse af Det fælleskommunale Pensionssystem. Det bemærkes, at der i denne forbindelse er nogle forskellige betingede begrænsninger. Disse er nærmere omtalt under efterfølgende pkt. b. (afregningsopgørelser).

I det følgende behandles en række spørgsmål, som en udligning af provenu-forskydningerne giver anledning til.

En række spørgsmål kan kun behandles foreløbigt. Dette indebærer, at der ved gennemførelse af ordningen under alle omstændigheder må påregnes forhandlinger om spørgsmål bl.a. af teknisk karakter vedrørende anvendelse af Det Fælleskommunale Pensionssystem og om revisionsmæssige forhold.

a. Dokumentation for overførsler

Størrelsen af samordningsfradrag og dermed størrelsen af udlignende overførsler, fastlægges på grundlag af oplysninger fra de tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder.

Der skønnes ikke at være revisionsmæssige behov for særlig dokumentation som grundlag for udlignende overførsler.

Den til grund liggende dokumentation for overførslerne, vil være identisk med dokumentationen for, at kommunerne foretager fradrag i de sociale pensioner.

b. Overførsler og afregningsopgørelser

Overførsler

Tjenestemandspensionerne udbetales af et betydeligt antal myndigheder til et forholdsvis stort antal personer, der er geografisk spredt over Danmark.

Med hensyn til antal myndigheder, udgør hver kommune en selvstændig tjenestemandspensionsudbetalende myndighed, d.v.s. ialt 275 kommunale myndigheder samt 14 amtskommunale myndigheder. Hertil kommer at det refunderede samordningsfradrag skal fordeles på de nævnte kommunale/amtskommunale enheder ca. 30 forskellige konti (kasser) i statsligt regi, samt til koncessionerede selskaber m.v.

Når der tages hensyn til pensionsmodtagernes bopælsforhold, vil der som tidligere nævnt være mange, mulige kombinationer mellem blandt andre de kommunale tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder og de kommunale myndigheder, som pensionsmodtagerne bopælsmæssigt henhører under, og som udbetaler den sociale pension.

Sammenfattende vil overførslen af udlignende beløb blive relativ kompleks, jfr. også det følgende.

Afregningsopgørelser

Overførsel fra bopælskommunerne til de tjenestemandspensionsanvisende myndigheder af tilbageholdte samordningsfradrag i sociale pensioner vil som hovedregel efter omlægningen ske på grundlag af materiale produceret af Det Fælleskommunale Pensionssystem.

Der vil imidlertid herudover forekomme overførsel af tilbageholdte samordningsfradrag på grundlag af manuelt udarbejdede opgørelser, idet der ikke i alle tilfælde vil være mulighed for at beregne en social pension og dermed også

samordningsfradrag i pensionssystemet. Dette skyldes, at der i pensionssystemet kun kan ske beregning tilbagevirkende i en periode på mellem 18 og 36 måneder efter den enkelte kommunes eget valg. Endvidere kan enkelte kommuner vælge, generelt eller for perioder, ikke at lade samordningsfradrag beregne af pensionssystemet.

De tjenestemandspensionsanvisende myndigheder vil derfor ikke modtage et fuldstændigt ensartet overførselsmateriale fra samtlige bopælskommuner.

Som følge af overførslens kompleksitet er det overvejet, om man af hensyn til den kommunale forvaltning kan kombinere de månedlige, udlignende overførsler med årlige afregningsopgørelser fra kommunerne til de tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder.

Der er imidlertid et afgørende behov hos tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder for afregningsopgørelser samtidig med de månedlige overførsler. Afregningsopgørelserne er blandt andet begrundet med fordelingsmæssige, interne hensyn.

Behovet for månedlige afregningsopgørelser har herefter givet anledning til overvejelser om, hvorvidt månedlige afregningsopgørelser skal være specificeret på personniveau, eller om informationsbehovet kan dækkes ind på anden måde.

Mulighed A) Månedlig afregningsopgørelse, specificeret på personniveau.

Hver måned skal 275 kommuner som bopælskommuner udsende (eventuelt direkte fra I/S Kommunedata) meddelelser om mindst 65.000 personers samordningsfradrag/afledte udlignende beløb til et antal tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder, der ikke er mindre end ca. 320.

De 289 kommunale tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder afholder udgifterne til tjenestemandspension under de udgiftsområder i de kommunale regnskaber, hvorunder tjenestemanden oprindeligt har været ansat.

Det vil derfor være nødvendigt, at specificere de månedlige afregningsopgørelser til de kommunale tjenestemandspensionsanvisende myndigheder på en sådan måde, at der er mulighed for, at foretage en opdeling af de modtagne samordningsfradrag på de udgiftskonti hvor udgiften til tjenestemandspension er afholdt. For de mindre kommuner må påregnes specifikation på mindst 10 forskellige sektorer. For de større kommuner væsentlig flere.

Det kan som eksempel oplyses, at Hillerød kommune der udbetaler tjenestemandspension til ialt 56 personer, afholder udgifterne på 13 forskellige udgiftskonti.

Tjenestemandspensionisterne er som tidligere nævnt ikke jævnt geografisk fordelt, hvorfor det administrative merarbejde vil blive skævt fordelt.

Da afregningsopgørelserne skal afstemmes i bopælskommunerne inden udsendelse, vil der blive et tidspres for kommunerne.

For den enkelte kommune antages antallet af tjenestemandspens ionsudbetalende myndigheder, der skal have afregningsopgørelser, at være væsentlig mindre end det anførte antal på ca. 320, der må betragtes som et teoretisk maksimum for den enkelte kommune.

Mulighed B) Månedlig afregningsopgørelse, specificeret på tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder, herunder kasse.

Hver måned skal 275 kommuner som bopælskommuner udsende (eventuelt direkte fra I/S Kommunedata) meddelelser om ind-

til ca. 320 grupperede summeringer af samordningsfradrag/afledte udlignende beløb til et antal tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder, der ikke er mindre end ca. 320.

For så vidt angår de kommunale tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder, skal de grupperede summeringer til dem yderligere sektoropdeles. Disse summeringer skal for de mindre kommuners vedkommende specificeres på mindst 10 forskellige sektorer pr. kommune. For de større kommuner væsentligt flere. Der henvises iøvrigt til det anførte under mulighed A.

For så vidt angår de statslige tjenestemandspensionsudbetalende myndigheder har disse ikke behov for særlige opdelinger af summeringer, bortset fra en opdeling på finanslovens § 26 under konti 01, 02 og 03.

Hvad der iøvrigt er anført om mulighed A), vil også være gældende for mulighed B), men med den forskel, at det løbende administrative arbejde vil være af et noget mindre omfang.

Sammenfattende konstateres, at der er behov for månedlige afregningsopgørelser, og uanset hvilken specifikationsgrad der vælges, vil der være et administrativt merarbejde for bopælskommunerne. I det administrative merarbejde indgår også attesteringsbehandling af afregningsbilagene, en behandling der vil være mest tidskrævende ved mulighed B).

Det vurderes dog, at den omtalte mulighed B) i givet fald vil være at foretrække med den begrundelse, at informationsbehovet dækkes med denne mulighed, og at det administrative arbejde er mindre end ved den alternative mulighed A).

I de tilfælde, hvor staten henholdsvis kommunen udbetaler en tjenestemandspension, men skal have en del af pensionen refunderet fra en kommune henholdsvis staten, vil der ved en omlægning opstå behov for specifikation af indbetalt samordningsfradrag, idet den tjenestemandspensionsudbetalende myndighed kun skal have den udbetalte nettopension refunderet. Sådan en situation foreligger ved udbetaling af pensioner til tjenestemænd, der er gået over til kommunen i forbindelse med opgaveomlægninger.

c. Konteringslister

Det Fælleskommunale Pensionssystem producerer ved hver månedlig udbetaling af sociale pensioner konteringslister, der indeholder specificerede oplysninger om blandt andet pensionsudgifterne.

Konteringslisterne tilgår de enkelte kommuner, ligesom hver edb-central for sit kommuneområde producerer konteringslister, der tilgår sikringsstyrelsen.

Konteringslisterne vil i forbindelse med iværksættelse af udlignende overførsler indeholde postering af de udlignende overførsler.

d. Kontoplan og revisionsansvar

De udlignende overførsler nødvendiggør ikke ændringer i kontoplanen i budget- og regnskabssystemet for kommuner (og amtskommuner).

Det revisionsmæssige ansvar for den statslige del af overførselsopgaven henhører formodentlig i princippet til rigsrevisionen. Det vil indebære, at denne del af overførselsopgaven formelt skal uddelegeres fra rigsrevisionen til kommunernes revision. Bopælskommunen vil herefter være ansvarlige for rigtigheden af størrelsen af de indeholdte samordningsfradrag. Rigsrevisionen vil som følge af det overordnede revisionsansvar få øgede arbejdsopgaver ved revision i kommunerne med deraf følgende rejsevirksomhed.

Uddelegeringen vil være parallel med tidligere uddelegering af opgaver til den kommunale revision.

3. Systemomkostninger m.v.

Et skøn over udgifterne til drift må på nuværende tidspunkt foretages under den forudsætning, at der sker en overførsel af information fra det sociale pensionssystem til den tjenestemandspensionsudbetalende myndighed.

Den overførte information er i forbindelse med den månedlige indeholdelse af samordnings fradraget en sum af de indeholdte samordningsfradrag, en sum af de tilsvarende grundbeløb samt det antal personer, hvorfra der er indeholdt samordningsfradrag og hvor mange af disse, der er tjenestemandspensionister.

Denne information overføres for den enkelte kommune til den enkelte pensionskasse, d.v.s. hvor flere kasser administreres af samme myndighed overføres flere sæt oplysninger.

Denne overførsel af information vil danne det tilstrækkelige grundlag for, at det indeholdte samordningsfradrag kan overføres til den tjenestemandspensionsudbetalende myndighed, og at der begge steder kan foretages den nødvendige bogføring.

Udover denne månedlige overførsel overføres der én gang årligt oplysninger på personniveau indeholdende personnummer på tjenestemanden, personnummer på modtagerne af den sociale pension, tjenestemandspensionskasse, pensionsanciennitet, udbetalt grundbeløb i året og indeholdt samordningsfradrag i året.

Udgifter ved ændring af det sociale pensionssystem er af Kommunedata anslået til kr. 553.000, i 1985-priser,

Udgifter ved drift vil på årsbasis blive:

kr. 700,- + moms pr. 1000 tjenestemandspensionister i 1985–priser.

De anførte udgifter er med de forbehold, der nødvendigvis må følge af den usikkerhed, der er med hensyn til den endelige udformning af reglerne. Det skal dog bemærkes, at langt størstedelen af driftsudgifterne vedrører den årlige overførsel på personniveau, hvorfor en hyppigere overførsel vil give en tilsvarende forøgelse op til:

kr. 8.000,- + moms pr. 1000 tjenestemandspensionister ved månedlig overførsel på personniveau.

I forbindelse med en fradragsomlægning vil der også blive tale om udgifter til ændring af edb-systemet hos tjenestemandsmyndighederne. Der er ikke foretaget et skøn over størrelsen af disse udgifter.

X. Personaleforbrug ved administration af samordningsfradrag

1. Gældende ordning

Tjenestemandsmyndighederne

Finansministeriet har ca. 60 sager årligt om samordningsfradrag - alt overvejende breve til finansministeren fra pensionerede tjenestemænd eller disses ægtefæller med klager over samordningsfradraget.

Behandlingen af disse sager skønnes at tage i alt ca. 250 arbejdstimer årligt.

Sagerne om samordningsfradrag påvirker således ikke finansministeriets personaleforbrug.

Statens Regnskabsdirektorat har om beregnede arbejdstimer for sagsbehandling i regnskabsdirektoratet vedrørende samordning s fradrag oplyst følgende:

Der indgår 3 gange årligt med statusdato 1 . januar, 1 . april og 1. oktober ca. 3-500 stk. ændringsmeddelelser på sociale ydelser pr. statusdato eller ialt ca. 10.500 ændringsmeddelelser på årsbasis på grund af henholdsvis dyrtidsregulering og omregning af socialindkomst.

Fordelt til den enkelte sagsbehandler (13 personer) giver dette ca. 270 ændringsmeddelelser pr. gang.

Kontrolopringning samt indkodning til edb-systemet af disse påregnes at tage ca. 40 arbejdstimer pr. sagsbehandler pr. gang eller i alt ca. 1.560 arbejdstimer årligt.

I den daglige post modtages enkelte ændringsmeddelelser, ligesom der skal gives skriftlig meddelelse til socialforvaltningerne om nye statspensionsmodtagere. Ligeledes er § 30a beregninger en del af samordningsfradragsproblematikken. Disse 3 faktorer samt telefonbesvarelser om samordningsfradrag anslås til i alt ca. 26 timers daglig sagsbehandling eller på årsbasis ca. 5-720 arbejdstimer.

I alt beregnes sagsbehandlingen vedrørende samordningsfradrag på årsbasis at udgøre ca. 7-280 arbejdstimer svarende til ca. 4 fuldtidsstillinger.

Den edb-tekniske behandling af ændringer i tabelsystemet anslåes maksimalt på årsbasis at udgøre 8 timer.

Da Statens Regnskabsdirektorat anviser ca. 36.000 ydelser, hvori der kan trækkes samordningsfradrag, medens det samlede antal tjenestemandspensioner inden for stat, kommuner og koncessionerede selskaber andrager ca. 100.000, kan det samlede personaleforbrug for de tjenestemandspensionsanvisende myndigheder ved administrationen af samordningsfradrag anslås til ca. 11 fuldtidsstillinger.

Socialforvaltningerne

Fra Århus kommunes social- og sundhedsforvaltning er oplyst, at Århus kommune pr. 1. oktober 1985 udbetalte social pension til 28.917 folkepensionister og 10.579 førtidspensionister, ialt 39-496 pensionister.

En stikprøveoptælling viser, at ca. 5.000 af de sociale pensionister er registreret i pensionssystemet med en kode, som viser, at pensionisten eller dennes ægtefælle modtager tjenestemandspension.

Pr. 1. oktober 1985 blev der af edb-systemet udskrevet 861 stk. ændringsmeddelelser til pensionskasserne.

Heraf var 383 til Statens Regnskabsdirektorat, D.S.B. og P. & T., medens 478 stk. fordelte sig på ca. 50 pensionskasser.

Et tilsvarende antal udskrives pr. 1. januar og pr. 1. april.

De øvrige af årets måneder udskrives ca.40-50 stk. ændringsmeddelelser til pensionskasserne.

Udover ændringsmeddelelserne føres der en korrespondance med pensionskasserne, som vedrører:

Tilkendelse af social pension til tjenestemandspensionister under 67 år

Tilkendelse af social pension til tjenestemandspensionisters ægtefæller

Optagelse i plejehjem af ægtefæller til tjenestemandspensionister.

Administrationen af den nuværende ordning medfører ikke nævneværdigt personaleforbrug i kommunernes social- og sundhedsforvaltninger. Det væsentligste arbejde for kommunen ligger i øjeblikket i at indhente oplysninger om bruttotjenestemandspensionens størrelse specielt i forbindelse med den årlige omregning.

2. Omlægning af samordningsfradraget

Tjenestemandsmyndighederne

Omlægningen vil indebære en personalemæssig besparelse for tjenestemandsmyndighederne, fordi de mange efterreguleringer i førtidspensionssagerne falder bort.

For de kommunale og amtskommunale tjenestemandsmyndigheder skønnes besparelsen dog ikke fuldt ud at kunne slå igennem, da typisk mindre end én ansat vil være beskæftiget med indeholdelse af samordningsfradrag.

Socialforvaltningerne

For så vidt angår redegørelse for og indeholdelse af samordningsfradrag i sociale pensioner kan man til en vis grad drage sammenligning med indeholdelse af kildeskat i social pension.

Social- og sundhedsforvaltningen skal hver måned redegøre for udbetalt A-indkomst og indeholdte skattebeløb.

Der sker hver måned afregning med statsskattedirektoratet.

Der knytter sig til dette emne følgende arbejdsfunktioner:

Månedlig afstemning
Månedlig afregning
Månedlig rettelsesredegørelser

I Århus kommune skønnes disse arbejdsfunktioner af rent regnskabsmæssig karakter vedrørende afregning af kildeskat at medføre et personaleforbrug på ca. 1 mand i 8 timer pr. måned = 96 timer årligt.

De nævnte regnskabsmæssige funktioner vedrørende afregning med pensionskasserne må være af samme omfang.

Da man imidlertid foretager afregning med 50 pensionskasser mod 1 statskattedirektorat, må man forvente at anvende 4.800 arbejdstimer årligt på dette formål, d.v.s. 2,3 mand i Århus kommune. På landsplan vil det svare til 46 medarbejdere.

Udover de regnskabsmæssige funktioner vil der medgå personaleressourcer til samtaler med pensionister, vejledninger m.v. om ankespørgsmål, behandling og visitering af ankesager m.m.

Hertil kommer merarbejdet ved manuel udskrivning af fx giroindbetalingskort vedrørende opkrævning af betaling for serviceydelser samt restancekontrol m.m.

Det må antages, at funktionen som ekspeditionskontor og merarbejdet i forbindelse med opkrævning af betaling for serviceydelser, vil medføre et personaleforbrug af mindst samme omfang som forbruget ved de regnskabsmæssige funktioner.

For socialforvaltninger skønnes der herefter på landsplan ialt at blive tale om merarbejde svarende til 100 medarbejdere.

XI. Ikrafttrædelse

På grund af den årlige fastsættelse af den sociale pension samt skatteårets begyndelse pr. 1. januar vil det være mest hensigtsmæssigt, at omlægningen af samordningsfradraget også får virkning fra en 1. januar.

Af hensyn til den administrative tilrettelæggelse af nyordningen, ville ikrafttrædelsen herefter tidligst kunne finde sted pr. 1. januar 1987.

Imidlertid forudsætter en ikrafttrædelse til 1. januar 1987, at regelsættet og edb-systemet er sikkert på plads inden 1. september 1986, hvor den skattemæssige forskudsregistrering herunder vejledning af pensionisten finder sted.

Selv under forudsætning af en meget hurtig fremsættelse og vedtagelse af lovforslaget i den kommende folketingssamling vil omlægningen ikke kunne gennemføres så hurtigt.

En effektiv og forsvarlig indarbejdelse af de administrative rutiner må forudsætte, at ikrafttrædelse tidligst finder sted pr. 1. januar 1988.

Det er herved forudsat, at reglerne om indeholdelse af ægtefællesamordningsfradrag ophæves før omlægningen.

Udvalgets konklusion

1 . Underudvalget har i rapporten belyst de administrative og tekniske spørgsmål, der vil være knyttet til en ordning, hvorefter samordningsfradraget ikke længere sker i selve tjenestemandspensionen, men i stedet foretages ved udbetalingen af den sociale pension.

Problemerne er belyst under følgende alternative forudsætninger:

1) De hidtidige former for samordningsfradrag bevares,

2) Ægtefællesamordningsfradraget bortfalder,

3) Ægtefællesamordningsfradraget og samordningsfradraget i forbindelse med indtægtsbestemt social pension bortfalder.

Der er ved belysningen taget hensyn til muligheden af, at bortfald af samordningsfradragsformer kan ske gradvis, og at der kan blive tale om fastfrysning eller ændret regulering af tjenestemandspensionistens eget samordningsfradrag.

Endvidere er der taget hensyn til, at provenuet af indeholdte samordningsfradrag skal kunne konteres som hidtil, således at der ikke i forbindelse med en omlægning til fradrag i den sociale pension opstår byrdefordelingsmæssige spørgsmål.

2. Baggrunden for overvejelserne om en omlægning af samordnings fradraget til et fradrag i den sociale pension har især været to forhold. For det første et ønske om administrative forenklinger, herunder især mulighederne for at skabe en bedre sammenhæng mellem udbetalingen af tjenestemandspensionen og den sociale pension med det sigte at reducere det meget betydelige antal efterreguleringer af tjenestemandspension og samordningsfradrag som følge af ændringer i den sociale førtidspension. For det andet et ønske om en forståelsesmæssig forenkling for pensionisterne, så de får bedre betingelser for at overskue deres samlede økonomiske situation.

3. Udvalget kan efter sin gennemgang konstatere, at ægtefællesamordnings fradraget i en række sammenhænge vil vanskeliggøre omlægningen.

De væsentligste problemer vedrører de omkring 18.500 tjenestemandspensionister, som selv har social pension, og som er gift med en social pensionist. Tjenestemandspensionistens egen sociale pension vil normalt ikke kunne rumme både egetfradraget og ægtefællefradraget.

Ægtefællesamordningsfradraget vil efter omlægningen heller ikke kunne foretages hos tjenestemandspensionisten i de tilfælde, hvor fradraget alene foretages på grundlag af ægtefællens sociale pension. Det drejer sig om ca. 3-000 tilfælde.

At foretage samordningsfradraget i den sociale pension hos en ægtefælle, som ikke er selvstændigt berettiget til tjenestemandspension, ville på afgørende vis stride imod opfattelsen af ægtefællerne som to selvstændige økonomiske individer. Ordningen kunne mødes med endnu stærkere kritik end den, der under den gældende ordning er rettet imod ægtefællesamordningsfradraget. Udvalget har derfor ment at kunne se bort fra denne mulighed.

Under forudsætning af uændret provenu måtte man derfor i stedet som hidtil foretage ægtefællesamordningsfradraget hos tjenestemandspensionisten selv. Den del af fradraget, som ikke kunne rummes i den sociale pension, måtte da indeholdes i tjenestemandspensionen.

Administrativt set vil en ordning med foretagelsen af samordningsfradrag delt mellem socialforvaltning og tjenestemandsmyndighed imidlertid være meget uhensigtsmæssig. Ordningen vil heller ikke lette pensionisternes forståelse for samordningsfradraget, ligesom ligestillingsproblemet vil være uløst.

På denne baggrund er det udvalgets opfattelse, at en omlægning til at foretage samordningsfradraget i den sociale pension tidligst kan tænkes gennemført, når ægtefællesamordningsfradraget er helt afviklet.

Udvalget har lagt denne antagelse til grund ved beskrivelsen af de administrative og tekniske problemer i forbindelse med omlægning af de øvrige former for samordningsfradrag.

4. Deling af samordningsfradrag i forbindelse med en omlægning til at foretage fradraget i hver ægtefælles sociale pension vil imidlertid i visse tilfælde kunne føre til et indtægtstab for et ægtepar. Det samme vil kunne ske i forbindelse med en afvikling af ægtefællesamordningsfradraget.

I de tilfælde hvor den ene ægtefælles sociale pension - isoleret betragtet - er mindre end halvdelen af det beløb ægteparret ville få udbetalt efter § 29, vil en beregning på hver ægtefælle for sig føre til et samlet tab for ægteparret. Det samme gælder ved en beregning for tjenestemandspensionisten alene, hvor tjenestemandspensionisten har den største sociale pension.

Problemet opstår fordi den laveste sociale pension efter den nugældende regel beregningsmæssigt "suppleres" med en del af den højeste sociale pension. Der foretages først samordningsfradrag, hvis ægtefællernes gennemsnitlige sociale pension overstiger det beløb, de hver som folkepensionister kunne have beholdt efter § 29.

Nedgangen i det samlede udbetalte beløb må efter udvalgets opfattelse accepteres af fremtidige pensionister som en naturlig konsekvens af delingen.

For de eksisterende pensionister må man imidlertid *lægge* til grund, at der ikke skal ske en indtægtsnedgang som følge af omlægningen/ophævelsen af ægtefællesamordningsfradraget. Der må derfor inden en omlægning/ophævelse af ægtefællesamordnings fradraget tages stilling til eventuelle overgangsordninger til imødegåelse heraf.

For den eksisterende gruppe tjenestemandspensionister vil der være tale om et overgangsproblem, som falder væk, når begge ægtefæller får folkepensionens fulde grundbeløb, d.v.s. senest når begge er fyldt 70 år.

5. Det vil være teknisk muligt at foretage en omlægning af de øvrige former for samordning s fradrag. Se dog pkt. 6 om samordningsfradrag for pensionister med ophold på plejehjem m.v.

Fradragsomlægningen vil indebære en meget væsentlig omlægning af de administrative rutiner. Både socialforvaltninger og tjenestemandsmyndigheder vil få pålagt en række nye arbejdsopgaver. På visse områder vil der blive tale om lettelser.

Socialforvaltningerne vil ved omlægningen af samordningsfradraget undgå udsendelsen af de såkaldte pensionskassemeddelelser i forbindelse med ændringer i den sociale pension. Denne opgave løses dog maskinelt i det eksisterende system. Derimod vil det være en væsentlig forenkling, at man i forbindelse med opgørelsen af indtægtsgrundlaget af social pension ikke længere vil have behov for løbende at skulle indhente oplysninger om størrelsen af samordningsfradraget.

Socialforvaltningerne skal efter en fradragsomlægning løse en række nye opgaver. Nye kommunikationsgange mellem forvaltningen og tjenestemandsmyndigheden skal etableres for alle nye folkepensionister, der skal have foretaget samordningsfradrag. Der bliver ligeledes tale om ny kommunikation og vanskelige efterreguleringssager i forbindelse med tilkendelse af førtidspension.

For socialforvaltningerne vil der utvivlsomt blive tale om væsentligt merarbejde og øgede omkostninger som følge af, at den sociale pension efter samordningsfradrag og indeholdelse af kildeskat ikke længere vil kunne rumme betaling for fx hjemmehjælp og andre serviceydelser til pensionisterne. Betalingen for disse ydelser vil ikke længere kunne ske ved aftalt modregning i pensionen.

Det er forudsat, at omlægningen skal være provenumæssig neutral. Det indebærer, at indeholdte samordningsfradrag skal overføres til tjenestemandsmyndighederne. For socialforvaltningerne vil afregningen medføre et betydeligt merarbejde.

Tjenestemandsmyndighederne vil opnå betydelige lettelser, især vedrørende efterreguleringerne af de indtægtsbestemte samordningsfradrag mindst 3 gange om året. Omvendt vil der blive tale om en række nye opgaver. Det gælder fx kommunikation med socialforvaltningen på en række nye områder.

Vedrørende de personalemæssige ressourcer er det skønnet, at personaleforbruget ved tjenestemandsmyndighedernes administration af den gældende ordning svarer til ca. 11 medarbejdere. For socialforvaltningerne medfører den nuværende ordning ikke nævneværdigt personaleforbrug.

Efter udvalgets skøn vil omlægningen indebære forholdsmæssig beskedne personalemæssige besparelser for tjenestemandsmyndighederne, mens der for socialforvaltningerne skønnes at blive tale om et merarbejde af størrelsesordenen knap 100 medarbejdere.

Merarbejdet vil ikke berøre kommunerne lige meget på grund af den geografiske spredning af tjenestemandspensionisterne.

6. For pensionister med ophold på bl.a. plejehjem skal der[1] efter de gældende regler foretages samordningsfradrag, uanset deri sociale pension alene udbetales med beløbet til personlige fornødenheder. I andre situationer, hvor den sociale pension helt er inddraget under ophold på institution, foretages derimod ikke samordningsfradrag.

I en omlægningssituation, vil det for pensionister på plejehjem ikke være muligt at foretage samordnings fradraget i den sociale pension. Fradraget må i stedet foretages i tjenestemandspensionen.

Både administrativt og forståelsesmæssigt vi] det være en fordel, at der - uanset institutionstype - ikke foretages samordningsfradrag, hvis den sociale pension er nedsat eller inddraget. For pensionisten forekommer det uforståeligt, at der foretages samordningsfradrag med typisk 74% af et grundbeløb, som ikke udbetales (fuldt ud).

Uanset om fradragsomlægningen gennemføres, er der efter udvalgets opfattelse grund til at overveje en ophævelse af samordnings fradraget for pensionister, der under ophold på plejehjem har fået den sociale pension nedsat. Bruttoprovenutabet ved denne forenkling skønnes at være i størrelsesordenen 6 mill.kr. Provenutabet vil i praksis blive reduceret med skønsmæssig knap 80%, dels ved større skattegrundlag, dels ved forøget egenbetaling af opholdsudgifter på plejehjem.

7- Pensionsudvalget anførte i sin betænkning, at der ikke længere bør foretages samordningsfradrag vedrørende personer over 67 år[1], som ikke ønsker at søge folkepension.

Omlægningen til et fradrag i den sociale pension vil umiddelbart løse dette problem, da der efter omlægningen ikke skal foretages samordningsfradrag i tilfælde, hvor der ikke udbetales social pension.

Pensiortsudvdlget påpegede endvidere benovet for en forenkling af beregningsarbejdet i dispensationssagerne efter § 30a, samt spørgsmålet on en ophævelse af bestemmelsen i § 30b.

Det er udvalgets opfattelse, at kompetencen til at meddele dispensation efter § 30a ikke bør lægges over til socialforvaltningen i forbindelse med en omlægning af samordningsfradraget til et fradrag i den sociale pension. Beregningsarbejdet for tjenestemandsmyndighederne vil kunne forenkles ved en ajourføring af de pensions**satser,** som var gældende før 1970, og som fortsat anvendes ved beregningen efter § 30a.

Det er udvalgets opfattelse, at bestemmelsen i § 30b har udspillet sin rolle og nu kan ophæves.

8. For folkepensionister med fuldt grundbeløb vil der i en omlægnmgssituation ikke være administrative vanskeligheder med at fastfryse samordningsfradraget. Det vil være en administrativ lettelse, at samordningsfradraget ikke skal reguleres samtidig med pensionen. Da beregningen vil kunne foregå rent maskinelt vil der dog ikke være tale om nogen væsentlig besparelse.

For førtidspensionister kan samordningsfradraget ikke fastfryses til et bestemt kronebeløb. For denne gruppe må fastfrysningen bestå i, at det førtidspensionsbeløb, som kan udbetales efter foretaget samordningsfradrag i henhold til § 30, fortsat skal maksimeres til det beløb, der kan udbetales af folkepensionens grundbeløb efter foretaget samordn ing s fradrag i henhold til § 29-

Det er udvalgets opfattelse, at fastfrysningen for førtidspensionister hverken vil indebære administrative eller forståelse smæs sige forenklinger.

9. Udvalget skal ifølge kommissoriet belyse omlægningen under den alternative forudsætning, at ikke blot ægtefællesamordnings fradraget, men også samordningsfradraget for de indtægtsbestemte pensioner, ophæves.

I forhold til en ordning hvor alene ægtefællesamordningen ophæves, vil der være en klar administrativ fordel ved tillige at ophæve fradraget for de indtægtsbestemte pensioner. Både socialforvaltning og tjenestemandsmyndigheder vil opnå lettelser.

En række kommunikationsopgaver vil falde væk, og socialforvaltningerne vil undgå de krævende efterreguleringer i forbindelse med tilkendelse af førtidspension.

Merarbejdet vedrørende de manglende muligheder for at foretage "service-fradrag" i folkepensionen vil dog fortsat eksistere. Det samme gælder de administrativt krævende afregninger over indeholdte samordningsfradrag.

For gifte pensionister vil der som nævnt være risiko for en samlet indtægtsnedgang ved overgang til at foretage samordnings fradrage t i hver ægtefælles sociale pension/ophævelse af ægtefællesamordningsfradraget.

Den samme risiko består for en gift førtidspensionist ved ophævelse af samordningsfradraget for førtidspensionen, jfr. pkt. 4 foran.

10. Der er efter udvalgets opfattelse grund til at antage, at tjenestemandspensionisternes fortåelsesmæssige problemer især skyldes den økonomiske realitet i samordningsfradragene og i mindre grad selve beregningen.

Med en afvikling af ægtefællesamordning s fradraget: må mange forståelsesmæssige problemer forventes at være overvundet.

Efter udvalgets opfattelse er det på denne baggrund i høj grad et spørgsmål, om ikke den administrative pris for omlægningen (især afregningsopgaven) vil være for høj i forhold til den forståelsesmæssige fordel for pensionisterne.

Hvis yderligere samordningsfradraget for de indtægtsbestemte pensioner ophæves, vil en anden forståelsesmæssig barriere være overvundet. Det gælder både med hensyn til eksistensen af fradraget, men også selve beregningen af fradraget og det forenklede indtægtsgrundlag for førtidspensionens grundbeløb.

I denne forbindelse bemærkes, at mange pensionister føler sig udsat for en dobbelt samordning. Ikke alene må tjenestemandspensionisten tåle, at tjenestemandspensionen reduceres på grund af den sociale pension. Desuden indtægtsreguleres den sociale pension på grundlag af tjenestemandspensionen, endda således at samordningsfradraget indgår i indtægtsgrundlaget.

Hvis både ægtefællesamordningsfradraget og samordningsfradraget for de indtægtsbestemte pensioner ophæves, er der efter udvalgets opfattelse allerede opnået så betydelige forenklinger, at der næppe vil kunne opnås yderligere forståelsesmæssige fordele for pensionisterne ved at omlægge samordningsfradraget til et fradrag i den sociale pension.

Det må her tages i betragtning, at selve beregningen af samordningsfradraget for folkepensionen er klart gennemskueligt for pensionisterne. For pensionisterne vil vurderingen af dette alternativ formentlig især afhænge af, om det føles som en væsentlig forringelse af socialforvaltningens serviceniveau, at hjemmehjælpsbetaling m.v. ikke længere kan indeholdes i folkepensionen.

BILAG

Om antal personer, der tilkendes førtidspension, og som har samordningsfradrag og som eventuelt har modtaget forskud på pension

Mens en række nøgleoplysninger om førtidspensionister opgøres som almindeligt led i årsstatistikker pr. 1 . januar i de enkelte år, er der knyttet en væsentlig usikkerhed til andre oplysninger i de pensionsregistre, som anvendes til årsstatistikkerne.

Et eksempel på en sådan usikkerhed er pensionsregistrenes oplysninger om eventuelt samordningsfradrag. Usikkerheden skal i ikke ubetydelig grad henføres til det forhold, at indberetning af oplysninger fra kommunerne kan være arbitrær som følge af den frivillige anvendelse af indberetningsfelter.

Det foranstående viser således, at opgørelser af antal pensionister med samordningsfradrag kan være meget usikre, når antal anslås på baggrund af pensionsregistrene.

De tal, der er angivet i det følgende, skal efter det foranstående fortolkes som retningsvisende for størrelsesordener mere end som nøjagtige udtryk.

I omstående tabel 1 er angivet antal førtidspensionister pr. 1. januar 1985 og det antal heraf, der efter registeroplysninger har samordningsfradrag.

I omstående tabel 2 er opgjort antal personer med forskud i førtidspension pr. 1. januar 1985. Ud fra andele med samordnings fradrag i tabel 1 , er skønnet antal forskudsmodtagere med samordningsfradrag.

I omstående tabel 3 er angivet skøn over antal forventede tilkendelser af førtidspension i 1985 samt skøn over, hvor mange, der heraf vil kunne antages at have samordningsfradrag.

Tabel 1 Antal førtidspensionister ialt og antal heraf med samordnings fradrag

	Ialt	Heraf med samordningsfradrag	(2) i pct. af
	(1)	(2)	(1)
Højeste førtidspension	44.272	969	2,19
Mellemste førtidspension	94.834	2.118	2,23
Forhøjet almindelig førtidspension	28.543	293	1,03
Almindelig førtidspension	54-897	1.199	2,18
	222.546	4.579	2,06

Tabel 2 Antal personer med forskud i førtidspension og skønnet antal heraf med samordningsfradrag

	Ialt	Heraf med samordnings fradrag
	(1)	(2)
Højeste førtidspension	492	11
Mellemste førtidspension	2.909	65
Almindelig førtidspension	1 .722	38
	7.404	138

Tabel 3 Skønnet antal pensionstilkendelser i 1985 og skønnet antal pensionsmodtagere heraf med samordningsfradrag

	lait	Heraf med samordnings fradrag
	(1)	(2)
Højeste førtidspension	3.300'	72
Mellemste førtidspension	8.500	190
Almindelig/forhøjet almindelig førtidspension	16.200	290
	28.000	35?

Som nævnt på bilagets side 1, er antallene i tabel 2, kolonne 1, opgjort pr. 1. januar 1985. Det anslås skønsmæssigt, at der ydes forskud i gennemsnitlig 6 måneder pr. sag. Herefter anslås, at der ydes forskud i ca. 14.800 førtidspensionssager årligt, og at skønsmæssigt 300-400 af de pågældende pensionister har samordningsfradrag.

Sammenlignes det skønnede antal førtidspensionssager, hvori der ydes forskud (ca. 14-800), med det forventede antal førtidspensionstilkendelser på årsbasis (ca. 28.000, jfr. tabel 3), kan det skønsmæssigt anslås, at der ydes forskud i godt halvdelen af de tilgående førtidspensionssager.

Oversigt over pensionsfremgang ved bevarelse af "eget samordningsfradraget" på 2 pct. og nedsættelse af "ægtefællesamordningsfradraget" til:

(satser 1/4 1985)

	1 1/2 pct.	1 pct.	1/2 pct.	0 pct.
Pensions-alder	kr.årlig	kr.årlig	kr.årlig	kr.årlig
10	1.668,60	3.337,20	5.005,80	6.674.40
11	1.835,46	3.670,92	5.506,38	7.341,84
12	2.002,32	4.004,64	6.006,96	8.009,28
13	2.169,18	4.338,36	6.507,54	8.676,72
14	2.336,04	4.672,08	7.008,12	9.344,16
15	2.502,90	5.005,80	7.508,70	10.011,60
16	2.669,76	5.339,52	8.009,28	10.679,04
17	2.836,62	5.673,24	8.509,86	11.346,48
18	3.003,48	6.006,96	9.010,44	12.013,92
19	3.170,34	6.340,68	9.511,02	12.681,36
20	3.337,20	6.674,40	10.011,60	13.348,80
21	3.504,06	7.008,12	10.512,18	14.016,24
22	3.670,92	7.341,84	11.012,76	14.683,68
23	3.837,78	7.675,56	11.513,34	15.351,12
24	4.004,64	8.009,28	12.013,92	16.018,56
25	4.171,50	8.343,00	12.514,50	16.686,00
26	4.338,36	8.676,72	13.015,08	17.353,44
27	4.505,22	9.010,44	13.515,66	18.020,88
28	4.672,08	9.344,16	14.016,24	18.688,32
29	4.838,94	9.677,88	14.516,82	19.355,76
30	5.005,80	10.011,60	15.017,40	20.023,20
31	5.172,66	10.345,32	15.517,98	20.690,64
32	5.339,52	10.679,04	16.018,56	21.358,08
33	5.506,38	11.012,76	16.519,14	22.025,52
34	5.673,24	11.346,48	17.019,72	22.692,96
35	5.840,10	11.680,20	17.520,30	23.360,40
36	6.006,96	12.013,92	18.020,88	24.027,84
37	6.173,82	12.347,64	18.521,46	24.695,28

Folkepension for ægtepar
2 x 33.372 kr. årlig.
(satser 1/4 1985).

Samordningsfradrag i overgangsperioden.

Pensions-alder	hidtidige regler	Forslag: 2% pr. pensionsalderår af ægtefællesats på 33.372 kr. og følgende % af ægtefællesats for ægtefællen:			
	2% pr. pensionsalderår af 2 x 33.372 kr. kr. årlig	1 1/2% kr. årlig	1% kr. årlig	1/2% kr. årlig	o% kr. årlig
1o	13.348,8o	11.68o,2o	1o.o11,6o	8.343,oo	6.674,4o
11	14.683,68	12.848,22	11.o12,76	9.177,3o	7.341,84
12	16.o18,56	14.o16,24	12.o13,92	1o.o11,6o	8.oo9,28
13	17.353,44	15.184,26	13.o15,o8	1o.845,9o	8.676,72
14	18.688,32	16.352,28	14.o16,24	11.68o,2o	9.344,16
15	2o.o23,2o	17.52o,3o	15.o17,4o	12.514,5o	1o.o11,6o
16	21.358,o8	18.688,32	16.o18,56	13.348,8o	1o.679,o4
17	22.692,96	19.856,34	17.o19,72	14.183,1o	11.346,48
18	24.o27,84	21.o24,36	18.o2o,88	15.o17,4o	12.o13,92
19	25.362,72	22.192,38	19.o22,o4	15.851,7o	12.681,36
2o	26.697,6o	23.36o,4o	2o.o23,2o	16.686,oo	13.348,8o
21	28.o32,48	24.528,42	21.o24,36	17.52o,3o	14.o16,24
22	29.367,36	25.696,44	22.o25,52	18.354,6o	14.683,68
23	3o.7o2,24	26.864,46	23.o26,68	19.188,9o	15.351,12
24	32.o37,12	28.o32,48	24.o27,84	2o.o23,2o	16.o18,56
25	33.372,oo	29.2oo,5o	25.o29,oo	2o.857,5o	16.686,oo
26	34.7o6,88	3o.368,52	26.o3o,16	21.691,8o	17.353,44
27	36.o41,76	31.536,54	27.o31,32	22.526,1o	18.o2o,88
28	37.376,64	32.7o4,56	28.o32,48	23.36o,4o	18.688,32
29	38.711,52	33.872,58	29.o33,64	24.194,7o	19.355,76
3o	4o.o46,4o	35.o4o,6o	3o.o34,8o	25.o29,oo	2o.o23,2o
31	41.381,28	36.2o8,62	31.o35,96	25.863,3o	2o.69o,64
32	42.716,16	37.376,64	32.o37,12	26.697,6o	21.358,o8
33	44.o51,o4	38.544,66	33.o38,28	27.531,9o	22.o25,52
34	45.385,92	39.712,68	34.o39,44	28.366,2o	22.692,96
35	46.72o,8o	4o.88o,7o	35.o4o,6o	29.2oo,5o	23.36o,4o
36	48.o55,68	42.o48,72	36.o41,76	3o.o34,8o	24.o27,84
37	49.39o,56	43.216,74	37.o42,92	3o.869,1o	24.695,28

Oversigt over ægtefællepension i forhold til egenpension samt ægtefællepension og egenpension i forhold til løn pr. 1/7 1969 og 1/4 1985.

NB. beregning på basis af 31 års pensionsalder

Skala-trin	Ægtefællepens. i % af egenpension		Ægtefællepension i % af pensions-giv. løn		Egenpension i % af pensionsgivende løn	
	1/7-69	1/4-85	1/7-69	1/4-85	1/7-69	1/4-85
1	83,9	82,18	54,6	53,55	65,1	65,16
2	83,6	81,91	54,0	53,46	64,6	65,27
3	83,3	81,64	53,4	53,38	64,1	65,38
4	83,0	81,38	52,8	53,30	63,7	65,49
5	82,6	81,11	52,2	53,21	63,2	65,59
6	82,3	80,85	51,6	53,12	62,7	65,70
7	82,0	80,60	51,1	53,04	62,3	65,81
8	81,7	80,34	50,6	52,96	61,9	65,91
9	81,4	80,05	50,0	53,01	61,5	66,22
10	81,1	79,80	49,5	52,92	61,1	66,32
11	80,8	79,55	49,0	52,84	60,7	66,42
12	80,5	79,31	48,5	52,76	60,3	66,52
* 13	80,2	79,07	48,1	52,67	59,9	66,62
14	79,9	78,83	47,6	52,59	59,6	66,71
15	79,7	78,60	47,2	52,51	59,2	66,81
16	79,4	78,36	46,7	52,43	58,9	66,91
17	79,1	78,13	46,3	52,35	58,6	67,00
18	78,8	77,91	45,9	52,27	58,2	67,10
19	78,6	77,67	45,5	52,27	57,9	67,29
20	78,3	77,45	45,1	52,19	57,6	67,38
21	78,1	77,23	44,7	52,14	57,3	67,51
22	77,8	77,02	44,4	52,09	57,0	67,63
23	77,6	76,80	44,0	52,07	56,7	67,79
24	77,3	77,00	43,7	52,05	56,5	67,59
25	77,1	77,39	43,3	52,03	56,2	67,22
26	76,9	77,78	43,0	52,01	55,9	66,87
27	76,7	78,31	42,6	51,23	55,6	65,41
28	76,5	78,63	42,1	51,03	55,1	64,91

* Der vil stort set ikke være tjenestemænd, der pensioneres fra lavere skalatrin end skalatrin 14, hvorfor disse skalatrin ikke har nogen betydning for sammenligningen.

NB. beregning på basis af 31 års pensionsalder

Skala-trin	Ægtefællepens. i % af egenpension		Ægtefællepens. i % af pensionsgivende løn		Egenpension i % af pensions-givende løn	
	1/7-69	1/4-85	1/7-69	1/4-85	1/7-69	1/4-85
29	76,3	78,94	41,7	5o,84	54,6	64,41
3o	76,1	79,26	41,2	5o,66	54,1	63,91
31	75,9	79,57	4o,8	5o,47	53,7	63,43
32	75,8	79,89	4o,3	5o,29	53,2	62,95
33	75,6	8o,2o	39,9	5o,11	52,8	62,48
34	75,4	8o,57	39,5	49,81	52,4	61,82
35	75,3	8o,89	39,1	49,64	52,o	61,37
36	75,1	81,21	38,8	49,47	51,6	6o,92
37	74,9	81,53	38,4	49,31	51,2	6o,48
38	74,8	81,85	38,o	49,16	5o,8	6o,o5
39	74,6	81,66	37,7	48,7o	5o,5	59,63
4o	74,5	81,5o	37,3	48,14	5o,1	59,o7
41	74,3	81,3o	37,o	47,69	49,8	58,67
42	74,1	81,11	36,7	47,21	49,4	58,21
43	74,o	8o,91	36,3	46,73	49,1	57,75
44	73,8	8o,71	36,o	46,25	48,8	57,31
45	73,7	8o,51	35,7	45,78	48,5	56,87
46	73,6	8o,31	35,4	45,32	48,2	56,43
47	73,3	79,91	34,9	44,42	47,6	55,59
48	73,o	79,51	34,3	43,56	47,1	54,78
49	72,6	78,92	33,6	42,32	46,3	53,62
5o	72,1	78,15	32,7	4o,77	45,3	52,16
51	71,6	77,39	31,9	39,33	44,5	5o,82
52	71,3	76,84	31,3	38,33	43,9	49,88
53	71,2	76,6o	28,8	35,54	4o,4	46,4o

Størrelsen af ægtefællepensioner ved nedsættelse.

Model I: Nye ægtefællepensioner udgør 2/3 af egenpensionens bruttobeløb (satser 1/4 1985):

	Efter hidtidige regler:			Efter forslaget:	
Stillingsbetegnelse/ skalatrin	pensionsalder	pension	pension ÷ sof	pension	pension ÷ sof
I kontorchef		kr.	kr.	kr.	kr.
Skalatrin 49	3 år	11.900	9.720	54.760	43.859*
- 49	15 år	59.499	48.598		
- 49	31 år	111.933	89.405	94.548	72.020
- 49	37 år	127.069	100.180	108.496	81.607
II overlærer					
Skalatrin 20	3 år	6.807	4.627	29.294	18.393*
- 33	15 år	41.790	30.889	37.051	26.150
- 36	31 år	90.503	67.975	74.292	51.764
- 36	37 år	102.893	76.004	84.319	57.430
III (over)-assistent					
Skalatrin 16	3 år	6.347	4.167	26.998	16.097*
- 24	15 år	36.542	25.641	31.803	20.902
- 24	31 år	75.520	52.992	65.377	42.849
- 24	37 år	90.137	63.248	73.679	46.790
IV postbud					
Skalatrin 8	3 år	5.567	3.387	23.097	12.196*
- 14	15 år	30.700	19.799	25.961	15.060
- 14	31 år	63.447	40.919	53.653	31.125
- 14	37 år	75.727	48.838	64.037	37.148

* Beløbet har sammenhæng med forbedring af de laveste ægtefællepensioner, jfr. kap. 5 punkt 4.

Størrelsen af egenpension ved nedsættelse med de 4 dyrtidsportioner på 5.o91 kr. eller max. 9,1551 pct. (model II)
Samordningsfradrag efter nugældende regler for enlige.
(satser 1/4 1985)

		Efter hidtidige regler		Efter forslaget	
Stillingsbetegnelse/ skalatrin	pensionsalder	pension	pension ÷ sof	pension	pension ÷ sof
		kr.	kr.	kr.	kr.
I kontorchef					
skalatrin 49	3 år	16.428	14.248	51.758	44.491*
- 49	15 år	82.14o	71.239	77.636	66.735
- 49	31 år	141.823	119.295	136.732	114.2o4
- 49	37 år	162.744	135.855	157.653	13o.764
II overlærer					
skalatrin 2o	3 år	8.788	6.6o8	27.767	2o.5oo*
- 33	15 år	55.576	44.675	52.588	41.687
- 36	31 år	111.438	88.91o	1o6.347	83.819
- 36	37 år	126.479	99.59o	121.388	94.499
III (over)-assistent					
skalatrin 16	3 år	8.o99	5.919	25.598	18.331*
- 24	15 år	47.7o4	36.8o3	45.2o3	34.3o2
- 24	31 år	98.o66	75.538	92.975	7o.447
- 24	37 år	11o.519	83.63o	1o5.428	78.539
IV postbud					
skalatrin 8	3 år	6.929	4.749	21.913	14.645*
- 14	15 år	38.942	28.o41	36.929	26.o29
- 14	31 år	8o.48o	57.952	76.321	53.793
- 14	37 år	96.o56	69.167	91.o93	64.2o4

* Beløbet har sammenhæng med forbedring af de laveste egenpensioner, jfr. kap. 5 punkt 4.

Størrelsen af ægtefællepension ved nedsættelse.

Model II. Ægtefællepensioner nedsat til 70% af egenpensioner, der imidlertid er nedsat med de 4 ekstra dyrtidsportioner på 5.091 kr. eller max. 9.1551 pct (satser 1/4 1985).

		Efter hidtidige regler		Efter forslaget	
Stillingsbetegnelse/ skalatrin	pensionsalder	pension	pension - sof	pension	pension - sof
		kr.	kr.	kr.	kr.
I kontorchef					
skalatrin 49	3 år	11.900	9.720	54.345	43.445*
- 49	15 år	59.499	48.598		
- 49	31 år	111.933	89.405	95.712	73.184
- 49	37 år	127.069	100.180	110.357	83.468
II overlærer					
skalatrin 20	3 år	6.807	4.627	29.156	18.255*
- 33	15 år	41.790	30.889	36.812	25.911
- 36	31 år	90.503	67.975	74.443	51.915
- 36	37 år	102.893	76.004	84.972	58.083
III (over-)assistent					
skalatrin 16	3 år	6.347	4.167	26.878	15.977*
- 24	15 år	36.542	25.641	31.642	20.741
- 24	31 år	75.520	52.992	65.082	42.554
- 24	37 år	90.137	63.248	73.799	46.910
IV postbud					
skalatrin 8	3 år	5.567	3.387	23.008	12.107*
- 14	15 år	30.700	19.799	25.851	14.950
- 14	31 år	63.447	40.919	53.425	30.896
- 14	37 år	75.727	48.838	63.765	36.876

* Beløbet har sammenhæng med forbedring af de laveste ægtefællepensioner, jfr. kap. 5 punkt 4.

Oversigt over organisationer, der har været indkaldt til møder med udvalget vedrørende samordningsfradrag i tjenestemandspensioner:

Tjenestemændenes Fællesudvalg

Statstjenestemændenes Centralorganisation I

Statstjenestemændenes Centralorganisation II

Akademikernes Centralorganisation, tjenestemandsudvalget

Lærernes Centralorganisation

Kommunale Tjenestemænds Udvalg

Københavnske Tjenestemænds Fællesudvalg

Fællesudvalget for Frederiksbergske Tjenestemænd

Teleforbundet i Danmark

Dansk Telefonforening

Jydsk Teleteknikerforbund

Foreningen af Centralteknikere

Formandsforeningen ved KTAS

Landsorganisationen i Danmark

Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesudvalg

Størrelsen af ægtefællepensioner ved nedsættelse

Model A: Ægtefællepensioner nedsat til 70 pct. af egenpensioner.
(satser 1/4 1985)

Efter hidtidige regler				Efter forslaget	
stillings-betegnelse/ skalatrin	pensions-alder	pension	pension + sof	pension	pension + sof
I kontorchef					
skalatrin 49	3 år	11.900	9.720	57.498	46.597*
- 49	15 år	59.499	48.598		
- 49	31 år	111.933	89.405	99.276	76.748
- 49	37 år	127.069	100.180	113.921	87.032
II overlærer					
skalatrin 20	3 år	6.807	4.627	30.758	19.858*
- 33	15 år	41.790	30.889	38.901	28.000
- 36	31 år	90.503	67.975	78.007	55.479
- 36	37 år	102.893	76.004	88.535	61.646
III (over)-assistent					
skalatrin 16	3 år	6.347	4.167	28.348	17.447*
- 24	15 år	36.542	25.641	33.393	22.492
- 24	31 år	75.520	52.992	68.646	46.118
- 24	37 år	90.137	63.248	77.363	50.474
IV postbud					
skalatrin 8	3 år	5.567	3.387	24.252	13.351*
- 14	15 år	30.700	19.799	27.259	16.358
- 14	31 år	63.447	40.919	56.336	33.808
- 14	37 år	75.727	48.838	67.239	40.350

* Beløbet har sammenhæng med forbedring af de laveste ægtefællepensioner, jfr. kap. 5 punkt 4.

Størrelsen af egenpension ved nedsættelse med de 2 dyrtidsportioner på 2.545,52 kr. eller max. 4,5780 pct. (satser 1/4 1985) (model B, B II, B III og B IV).

Samordningsfradrag efter nugældende regler for enlige.

		Efter hidtidige regler		Efter forslaget	
stillingsbetegnelse/ skalatrin	pensionsalder	pension	pension ÷ sof	pension	pension ÷ sof
		kr.	kr.	kr.	kr.
I kontorchef					
skalatrin 49	3 år	16.428	14.248	53.259	45.992*
- 49	15 år	82.140	71 239	79.888	68.987
- 49	31 år	141.823	119.295	139.277	116.749
- 49	37 år	162.744	135.855	160.199	133.310
II overlærer					
skalatrin 20	3 år	8.788	6.608	28.530	21.263*
- 33	15 år	55.576	44.675	54.082	43.181
- 36	31 år	111.438	88.910	108.893	86.365
- 36	37 år	126.479	99.590	123.934	97.045
III (over)-assistent					
skalatrin 16	3 år	8.099	5.919	26.298	19.031*
- 24	15 år	47.704	36.803	46.453	35.552
- 24	31 år	98.066	75.538	95.521	72.993
- 24	37 år	110.519	83.630	107.973	81.084
IV postbud					
skalatrin 8	3 år	6.929	4.749	22.505	15.238*
- 14	15 år	38.942	28.041	37.936	27.035
- 14	31 år	80.480	57.952	78.400	55.872
- 14	37 år	96.056	69.167	93.574	66.685

* Beløbet har sammenhæng med forbedring af de laveste egenpensioner, jfr. kap. 5 punkt 4.

Størrelsen af ægtefællepensioner ved nedsættelse.

MODEL B og B II: Ægtefællepensioner nedsat til 7o% af egenpensioner, der imidlertid er nedsat med de 2 ekstra dyrtidsportioner på 2.545,52 kr. eller max. 4.578o pct (satser 1/4 1985).

		Efter hidtidige regler		Efter forslaget	
Stillingsbetegnelse/ skalatrin	pensionsalder	pension	pension ÷ sof	pension	pension ÷ sof
		kr.	kr.	kr.	kr.
I kontorchef					
skalatrin 49	3 år	11.9oo	9.72o	55.922	45.o21*
- 49	15 år	59.499	48.598		
- 49	31 år	111.933	89.4o5	97.494	74.966
- 49	37 år	127.o69	1oo.18o	112.139	85.25o
II overlærer					
skalatrin 2o	3 år	6.8o7	4.627	29.957	19.o56*
- 33	15 år	41.79o	3o.889	37.858	26.957
- 36	31 år	9o.5o3	67.975	76.225	53.697
- 36	37 år	1o2.893	76.oo4	86.754	59.865
III (over)-assistent					
skalatrin 16	3 år	6.347	4.167	27.613	16.712*
- 24	15 år	36.542	25.641	32.517	21.616
- 24	31 år	75.52o	52.992	66.864	44.336
- 24	37 år	9o.137	63.248	75.581	48.692
IV postbud					
skalatrin 8	3 år	5.567	3.387	23.63o	12.729*
- 14	15 år	3o.7oo	19.799	26.555	15.654
- 14	31 år	63.447	4o.919	54.88o	32.352
- 14	37 år	75.727	48.838	65.5o2	38.613

* Beløbet har sammenhæng med forbedring af de laveste ægtefællepensioner, jfr. kap. 5 punkt 4.

TJENESTEMÆNDENES FÆLLESUDVALG BILAG N
KOMMUNALE TJENESTEMÆNDS UDVALG
KØBENHAVNSKE TJENESTEMÆNDS UDVALG
FÆLLESUDVALGET FOR FREDERIKSBERGSKE TJENESTEMÆND

Til Udvalget vedrørende omlægning af saraordnings-fradragene i tjenestemandspensioner

Lønnings- og pensionsdepartementet
H. C. Andersens Boulevard 43,
1553 København V

Som aftalt ved mødet den 11. oktober 1985 skal ovennævnte organisationer præcisere :

1. Organisationerne er enige med pensionsudvalget m.fl. i, at udviklingen i samfundet siden 1969 har medført, at ægtefællesamordningsfradraget opleves som mere og mere urimeligt af pensionisterne.

2. Organisationerne fastholder som deres principielle standpunkt, at da afskaffelsen af ægtefællesamordningsfradraget er blevet aktuel som følge af den generelle samfundsudvikling i retning af at betragte ægtefæller som to selvstændige økonomiske individer, må merudgifterne ved afskaffelsen afholdes af samfundet.

3. Følgelig afviser organisationerne, at finansieringen af afskaffelsen af ægtefællesamordningsfradraget sker ved en forringelse andre steder i pensionssystemet. Man vil dog ikke afvise en eventuel forhandling om fremtidige ægtefællepensioner med udgangspunkt i det niveau, de havde i forhold til egenpensionerne efter tjenestemandsreformen i 1969.

4. Organisationerne kan tilslutte sig, at der foreslås afskaffelse af det indtægtsbestemte samordningsfradrag, men afviser på det bestemteste, at det finansieres ved forringelse af pensionssystemet som foreslået af udvalget. Der peges på, at der vil være store administrative besparelser forbundet med afskaffelsen af dette fradrag.

5. Organisationerne finder det bekræftet, at de merudgiftsangivelser, som er indeholdt såvel i pensionsudvalgets betænkning af november 1984 som i samordningsfradragsudvalgets materiale - og som ikke har været dokumenteret over for organisationerne - hviler på et usikkert grundlag, og at det derfor ikke er usandsynligt, at de faktiske merudgifter vil blive lavere end skønnet, og der skal igen peges

på, at ca. halvdelen af det offentliges merudgifter ved afskaffelsen af ægtefællesamordningsfradraget vil vende tilbage til de offentlige kasser i form af øgede indkomstskatter fra pensionisterne.
Endelig vil der ske en begrænsning i tjenestemandspensionisternes adgang til indtægtsafhængige offentlige ydelser, hvorved de faktiske merudgifter vil blive yderligere reduceret.

15. oktober 1985.

P.O.V.
Med venlig hilsen

Aage Andersen
TFU

Ole Berg Rasmussen
KTU

Johan Byberg
KTF

Per Vest
FFT

Størrelsen af ægtefællepension ved nedsættelse.

MODEL B III OG B IV: Ægtefællepensioner nedsat til 72% af egenpensioner, der imidlertid er nedsat med de 2 ekstra dyrtidsportioner på 2.545,52 kr. eller max. 4.578o pct. (satser 1/4 1985).

		Efter hidtidige regler		Efter forslaget	
Stillingsbetegnelse/ skalatrin	pensionsalder	pension	pension ÷ sof	pension	pension ÷ sof
		kr.	kr.	kr.	kr.
I kontorchef					
skalatrin 49	3 år	11.9oo	9.72o	57.519	46.618*
- 49	15 år	59.499	48.598		
- 49	31 år	111.933	89.4o5	1oo.28o	77.752
- 49	37 år	127.o69	1oo.18o	115.343	88.455
II overlærer					
skalatrin 2o	3 år	6.8o7	4.627	3o.813	19.912*
- 33	15 år	41.79o	3o.889	38.941	28.o4o
- 36	31 år	9o.5o3	67.975	78.4o3	55.875
- 36	37 år	1o2.893	76.oo4	89.232	62.344
III (over)-assistent					
skalatrin 16	3 år	6.347	4.167	28.4o2	17.5o1*
- 24	15 år	36.542	25.641	33.446	22.545
- 24	31 år	75.52o	52.992	68.775	46.247
- 24	37 år	9o.137	63.248	77.741	5o.853
IV postbud					
skalatrin 8	3 år	5.567	3.387	24.3o5	13.4o4*
- 14	15 år	3o.7oo	19.799	27.313	16.412
- 14	31 år	63.447	4o.919	56.448	33.92o
- 14	37 år	75.727	48.838	67.373	4o.485

* Beløbet har sammenhæng med forbedring af de laveste ægtefællepensioner, jfr. kap. 5 punkt 4.